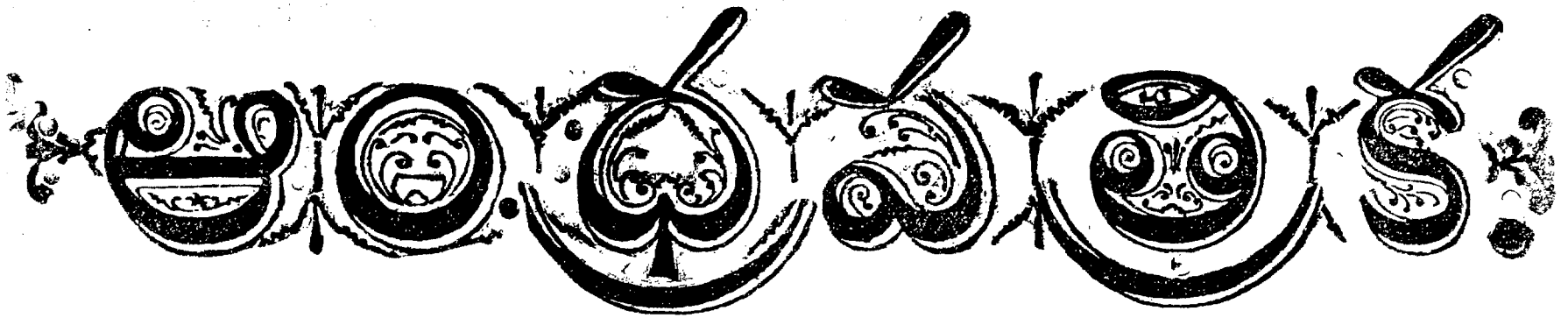

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడివత్రిక 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

310259

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ జూన్ నెల 14-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శ్రేష్ఠమాస శుద్ధ చ్వాదశి ౧౨.

No. 64
సంచిక ౬౪

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును రుక్మగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రుప్ 0-10-0; డజన్ 1-కి రుప్ 6-4-0. ప్రతింజంట నుండవగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

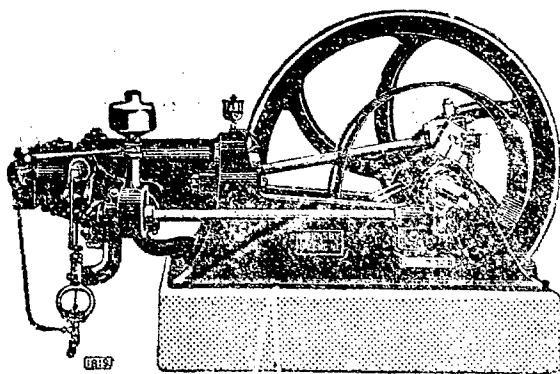
7-4-1924 తేదినండి

మరలధరలు తగ్గించబడినది

రస్త్ - హార్ న్యు బై

జాండర్లజైపు

సుప్రసిద్ధమైన ఈ ఇంజనులు
విస్తారముగా ఖర్చుగుటచేతనే
ధర తగ్గించుటకు వీలైనది.

మాక్రొత్త ధరలు పట్టికిని
నెం ౨44.3 రు
శ్రేణిచిత్ర క్యాటలాగునకును
ఇప్పుడే వ్రాయును.

ఆయిల్ ఎంజినులు

6.45 బి. హెచ్. పి. వరకు అన్నికొలతలలో గలవు.

SOLE AGENTS IN MADRAS

MASSEY & Co., Ltd.

POST BOX No. 60

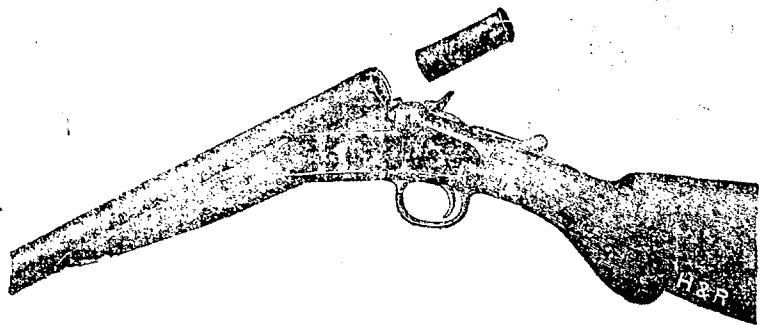
MADRAS.

సింగిల్ బారల్ బీచ్-తోడింగు తుపాకులు

18 పలువిధ మాదిరిలలో గలవు.

ధర రూ 48 లు నుండి

రూ 215 వరకు గలదు.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు 12 బోర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు. యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న విక్టరీ ఎజెక్టరు ఆమెరికన్ గన్ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు, 30 అంగుళముల బారలుగలవి, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న స్టీల్ వెస్సు ఆరమ్మ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు 12 బోర్లు, లోనికి గాలి ప్రవేశించుటకు వీలులేని 32 అంగుళముల ఉక్కు-బారలుగలవి. యు. ఎస్. ఏ. లో నున్న హోంబుల్డ్ అండు రిచ్మండ్స్ ఆరమ్మ కంపెనీ వారిచే తయారుచేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా 36 అంగుళముల బారలుగలవి.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు 12 బోర్లు హెవి ప్రెజ్డెన్ట్ ఎజెక్టరు తుపాకులు. టాపు లీవరు, 30 అంగుళముల ఉక్కు-బారలుగలవి. యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న స్టీల్ వెస్సు ఆరమ్మ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారల్ 2 హెల్పుబోల్డు ఆక్స్ తుపాకి, అపాయములేని 12 బోర్లుగలవి. జర్మనీలో తయారుచేయబడినది.

3 పర్ ఫెక్ట్ సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు తుపాకి 12 బోర్లు గలది. మాకుగాను ప్రత్యేకముగా 36 అంగుళముల ఎక్స్-క్వాంటి ప్రత్యేకఉక్కు-బారలతో బిల్లియమునందు తయారుచేయబడినది. వాల్ నట్ ఉడ్ స్టాకు, ఫోర్ ఎంగుళుగలది. అన్ని విధముల వేటకులకిన అపాయములేని తుపాకి. తేలికయైనది, చేతితో సులభముగా తీసుకొని పోవచ్చును. 5 1/4 ఎల్. బి. పాసుల బరువుగలది. 1కి ధర రూ 80.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు 12 బోర్లు సైడ్ లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేనట్లు తయారుచేయబడిన 12 అంగుళముల

ఉక్కు-బారలు గలవి. లండనులోనున్న మిడ్లాండు గన్ కంపెనీవారిచే తయారు చేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా డిటా బర్మింగ్హామ్ సి. జి. వాన్ చిల్ వారిచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారల్ సెమిహామరులెస్ 12 బోర్లు ఎజెక్టరు, 32 అంగుళముల బారలు గల తుపాకి లండనులోనున్న వెల్లిఅండుస్కాట్టుకంపెనీచే తయారుచేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా 34 అంగుళముల బారలుగలవి.

డిటా డిటా డిటా 36 అంగుళముల బారలుగలవి.

సింగిల్ బారలు 12 బోర్లు హామరులెస్ గాఫర్ అపాయములేని తుపాకి. చెక్క-ఫోర్ ఎండు అండు స్టాకు, మ్యాని ఆక్స్, 32 అంగుళముల బారల్ గలది. లండనులోనున్న డబ్ల్యూ. డబ్ల్యూ. గ్రీన్ కంపెనీచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారలు 12 బోర్లు హామరు హాండు - మేడ్ తుపాకి. ఫోర్ వర్డులాకు, 32 అంగుళముల బారలుగలది. లండనులోనున్న సి. పేరిండు సన్స్ వారిచే తయారు చేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా డిటా బార్లాకుతో సహా

సింగిల్ బారల్ హాండు - మేడ్ బీచ్ - లోడింగు 12 బోర్లు టాపులీవరు నాన్ ఎజెక్టరు సైదు హామరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేనట్టి ఉక్కు-బారలు, ఫోర్ వర్డులాకులు గలవి. లండనులోనున్న వెల్లి అండు స్కాట్టుకంపెనీ వారిచే తయారుచేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా మిక్సిలి మేలైన బారులాకులు గలవి.

సింగిల్ బారల్ హామరులెస్ హాండు మేడ్ 12 బోర్లు తుపాకి. ఆటోమాటిక్ స్ప్రింగ్. మిక్సిలి మేలైనది. చెక్క-ఫోర్ ఎండు, పిష్టల్ గ్రెడ్ స్టాకు, మిక్సిలి మేలైన సైడ్లాకు గలది.

ధరల వివరమునకై మాకు వ్రాయుడు. చెన్నరాజు ధానిలోయున్న యితరకంపెనీ లన్నిటికంటెను మేము సరసముగా సరఫరాచేయుచున్నా మని రుజువుచేయు గలము. ఆయుధము లన్నియు బాగుగా మా ప్రవీణునిచే బుల్లెటు మెట్లతో సహా పరీక్షింపబడి తరువాత పంపబడును.

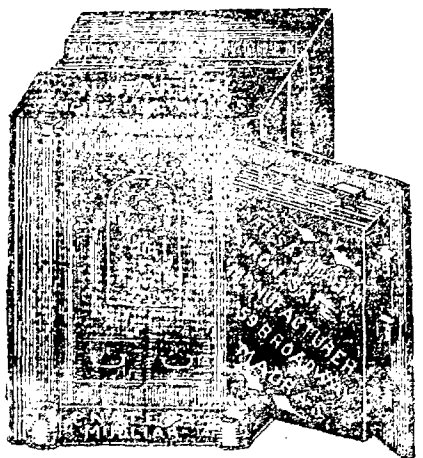
స్పెన్సర్ అండు కో. లిమిటెడ్., మదరాసు.

SPENCER & CO. LD., MADRAS.

స ర స ము

దృ థ మై న ది

న మ్మ క మై న ది.

యిప్పటివాస్తవప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగునాటికి సరఫరా చేయబడినవి.

పి. న. టే శ మొదలియార్, ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ప్రావ్రేటరు, నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు అయిట్ ఎంజీనులు, హెటారులు, మెషిన్ ఫాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువాగు. రై సుమిలుకు కావల్సిన సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. కుబ్జరాయప్ప శ్రేణి, పెద్దనాయకమ్ పేట, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అద్దరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ శ్రేణిములు వ్రాసిన బరులు వ్రాయబడును.

కొలదిప్రతులు మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడుడు ?

మహర్షిదేవేంద్ర నాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు } ధర రూ 2 8 0
 నిండుకావ్యలికోలైందు ఫెడర్ వైటుకాగితములు } పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
 పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము } ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

SIGHT RESTORED
 A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free.
 L. H. BELLER, D. Santa (Bengal).

SANTI OIL
 Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.
 HEALTH HOME, D. Santa (Bengal).

కావలెను
 ప్రతి చోట మా క్యాలండర్లను విక్రయించుటకు ఏజంట్లు కావలెను. మిక్కిలి లాభకరమైన వ్యాపారము. దరఖాస్తు పంపిన ప్రవర్తులు తెలుపబడును.
 Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj
 152 Harrison Road, Calcutta

రూ 75,000

మేలైన డాడ్జి బ్రదర్స్
విడి భాగములు గల

డాడ్జి - గ్రహము బస్సులు

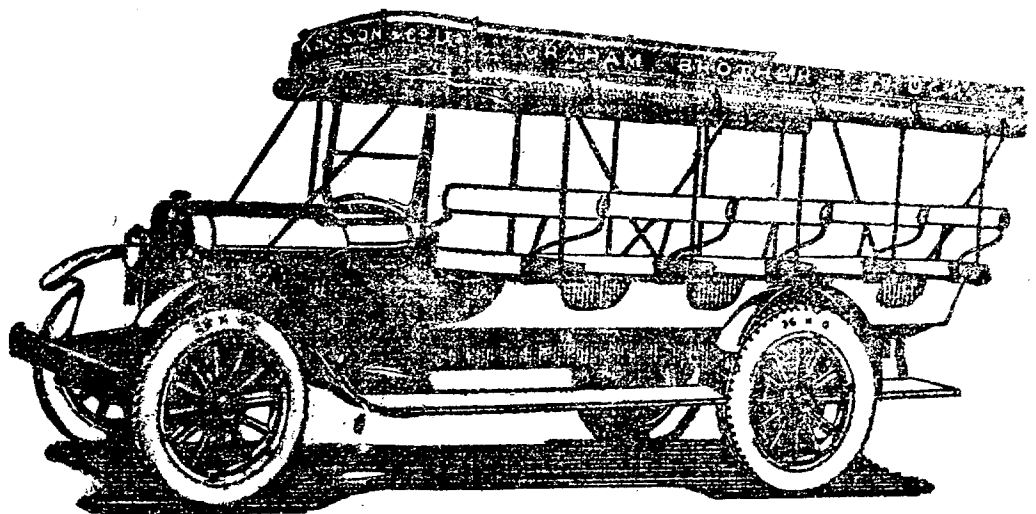
మతియు

1

డాడ్జి బ్రదర్స్ కారులు మావద్ద స్టాక్ లో నున్నది.

అడినన్ అండు కో., లిమిటెడ్.,

ADDISON & Co., Ltd.,
Sole Importers of
Dodge Brothers Cars
MOUNT ROAD, MADRAS.
DEPOTS AT BANGALORE
Carter & Co., Trichinopoly
T. Stanes & Co., Ltd., Coimbatore
George Oakes, Ootacamund.

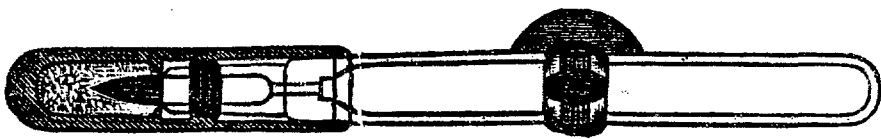

శాశ్వతముగ నుండునది, నిశ్చయముగ నుండునది, స్వయాధారమువై నుండునది.

నెల్స్ ఫిల్లింగ్

"ఆగేట్"

ఫ్రెంటిస్ వేనా

పోర్టేబుల్ పెన్ ప్రశంసమునందు, నూతనప్రక్తి అని చెప్పదగు ఈ "ఆగేట్" కలము, ఆమెరికా అస్టే లియా, మొదలగు ఖండ్ములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పటివరకు మన హిందూదేశమునందు కూడ మిక్కిలిగా జనాదరణ పొందినది.

సాదారణమయిన "ఆగేట్" కలము

2957

మామూలుగా ఉపయోగించబడు ఉత్కృష్టానికి బదులు "ఆగేట్" గాజుపాతీ నుకయోగించుట యద్భుతమగు నూతన విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచియెడల అందు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

మైలాపూరు

విక్టోరియా బిల్డో,

మదరాసు.

అనేకములగు బంగారుచితకములను పొంది పొగడ్తగొందిన

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి

వేగు మందులు వివిధ కలరా మందులు

అనేక వేల జనులను మృత్యువువారతనుండి కాపాడినవి

నెట్టు రూ. 2-2-0 లు,

రూ. 1-2-0 లు.

ప్యాకింగు, పోస్టేజి ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

కృతజ్ఞులుగా ఉచితము.

సకలవిధ వ్యాధులకును ఆయుర్వేద దివ్యౌషధము లిందుగలవు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

తంతివిలాసము:

పండిట్, మదరాసు.

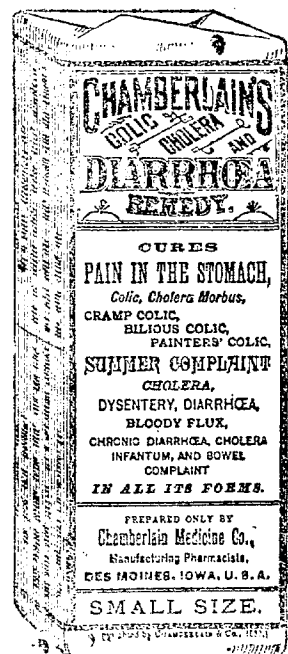
ఆయుర్వేదాశ్రమం

41, ఆచారప్పకోవిడి, బాల్జిట్రుక్, మదరాసు.

వజ్రంట్లు:—

దాదా కంపెనీ, చైనాబజారుబిడి, జి. టి. మదరాసు.

స్వస్తిపార్శ్వసి, పెద్దబిడి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

చేంబర్లెన్ గారి

శూలనాప్తి

అతి సార

నివారిణి (1)

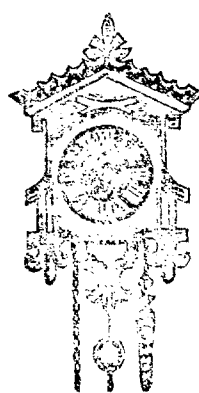
ఈ వధమును

సేవించుటచే

కడుపునొప్పి, గ్రహణి, అతిసారము, శూలనాప్తి, పేగు సంబంధమైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యద్భుతముగా కుదురును. అన్ని బాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. కిక్కి

టిక్-టాక్ అను గడియారము

ఇది నూతనముగ ఔర్కనీ దేశములో తయారుచేయబడినది. ఇది గోడకు తగిలించుటకు మిగుల అందముగను, సౌగంధము ఉండును.

అందులో కనుబరిచియుండు ప్రకారమే మిక్కిలి అందముగనుండును. నూతనముగ తయారు చేయబడి, ఎల్లకాలమును పొగుగ పనిచేయును. చాలకాలము నమ్మకముగ పనిచేయును. ఎల్లప్పుడును ఉపయోగించుము.

టిక్-టాక్

ధర 1-కి రూ 3-0-0

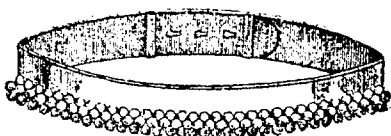
తపాలఖర్చులు ప్రత్యేకము

వి. ఎస్. నాచికంపెనీ

తపాల పెట్టె నం. 105. మదరాసు.

వడ్డాణములు

చిత్ర విచిత్రపు పనులకు పేరుపొందినది?
వడ్డాణములకు, వంటిలకు ఉపయోగించునట్టి

కెంపులుచెక్కిన మోపు

ధర రూ. 40, రూ. 150 వరకు గలను.

బంగారు, రత్నములు యిచ్చిన మహారాష్ట్రము రూ. 15—25 వరకు అగును.

సాదా రకము 10 ను 15 నువరకును | చేయవచ్చును.
మహార రూ. 12లగును. గజ్జలగుది 15 ను 30 ను

వరకు చేయవచ్చును. మహార రూ. 25—50 వరకుగలను.

సవరము బంగారు, పేలైన మణులకు, రత్నములకు
పూచీనిచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ;

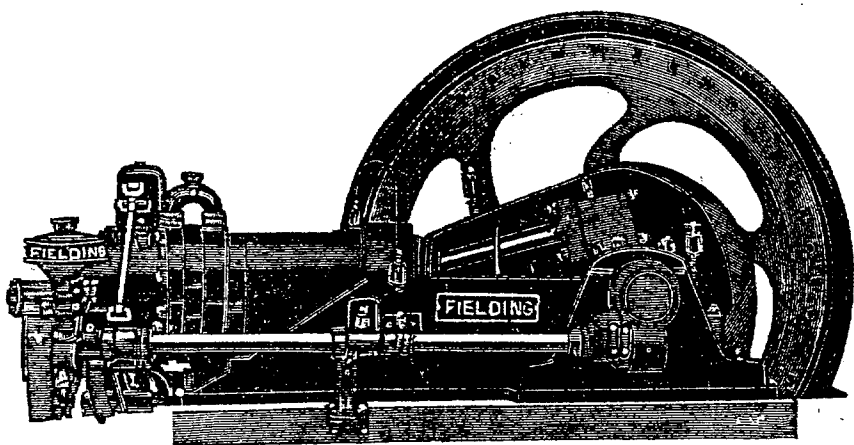
172, పుటల మాఅందమైన క్యాటలాగు ధర రూ. 1-0-0. నగలవర్తకులు, 25, చైవాబజారువీధి, మద్రాసు.

“ఫీల్డింగు” ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూట్రెపు కోల్డు వేపరైజరు

క్విక్ స్టార్టింగు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

ఈ ఏప్రిల్ తే 1 ది నుంచి ధరలు యింకను తగ్గించబడినవి.

సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరైజరు చల్లని స్థితిలో నుండిగనే స్టార్టు కాగల
ఈ యింజనులను కొనుటవల్ల అనేకలాభములను పొందవచ్చును.

ఈ యింజనులకు క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు ఆయిలు యింజనులకు
అయ్యే ఖర్చులో సుమారు సగముమాత్రమే అవును. అన్నిసైజులు యెప్పుడున్న స్టోకులో
నుంచబడును. మీకు కావలసిన సైజులకు ఆలస్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

Telegrams: — Sole Agsnts: D. L. Sastry & Co., Post Box No. 203

12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

క్షీరవర్ధని

యిది పిల్లలకు చనువాలను వృద్ధిచేయును. కృత్రిమపాల ఆహారము
నిచ్చు పిల్లలను పోషించుట చేకలుగునట్లుగా, కోగసముదాయము తప్పిపో
ను. బుడ్డి 1కి ధర రూ 1.8-0.

విజ్ఞాపినివారిణియనుకలరామండు

ఖ్యాతిపొంది యున్నది. సాధారణముగ గలిగె అన్ని విధములకు విశేష వ్యాఘ్రయందును కుటుంబావధముగా వాడతగియున్నది.
కొలది 1కి రూ 1-4-0 అన్ని జొరవములకు వి. పి. ఖర్చు ప్రత్యేకము అంగ్ల, ఆంధ్ర క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఉచితముగా
పంపబడును.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

అనంగ ప్రభయాకాశి

వాటిని విశేషకర్తవ్యము, ఖర్చులేకయే వాగుచేసి, కాశ్యతయవ్వనము నివ్వును, కాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసిన ఈవిద్య
వధును నిరపయోగమైనట్టి స్థితులలో కూడ క్రొత్తచుగుతునమును పుష్టినియిచ్చును యిండ్లజాలమునలె నూతనమార్పును
కలిగించును. పూర్తిగాగల పవరములకు వ్రాసిన యినాముగా పంపబడును. 60 గుళికలు గల బుడ్డి 1కి రూ 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము

ఒకకులము బుడ్డి 1కి ధర రూ 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

రాజవైద్య నారాయణజీ, కేశవజీ, నెం. 49 బందరువీధి, మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

పువ్వు సూర్యనిమారుగ

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ
పువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు నూర్య
మార్పును గమనింపుడు.

కరస్పాకాడెచ్చ మొదలగునవి ఇంగ్లీషున
వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ & కంపెనీ,
21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

“లాడ్కు”

పాంటెక్

కలములు

14 క్యారట్టు బంగారు పాళీలు కల
వి- ప్రళ సమైన “ఇరిడెయం” పోయంటు
వేయబడినవి- చిర కాలము కనిచేయును-
నాణ్యమైన కలములు, క్రత్యేకముగా
మాకొరకు ఇంగ్లాండులో చేయబడినవి.

“బేబీలార్కు” కలము రు 2-12-0

“జ్యూనియరులార్కు” కలము రు 3-12-0

“లార్కు” కలము 5-0-0

“నెల్సన్ పిల్లరు” లార్కు కలము రు 6-8-0

“లార్కు” సిరా- పాంటెను

కలములకు చుంచెరకము } 0-8-0

సిరా

నిక్కెలు పాంటెను కలము క్లికర్ 0-2-0

యమ్. హెచ్. రావు,

అండు నన్ను,

పోస్టువెట్టె నెం- 29,

కాకినాడ.

కొటిల్లు ని అర్థ శాస్త్రము

గ్రంథకర్తలు:—మూడిపూడి-వేంకట

రంగయ్య, ఎం. ఎ., ఆకుండి. వేంకటశాస్త్రి

చంద్రిగుప్త చక్రవర్తికి పృథానమృత్యు చాణక్య
డనునామాంతరముగలిగినట్టియు కొటిల్లునిచే రెండువేలసంవత్స
ములకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగ్రంథమునకు సరి
యైన తెనుగు. పరిపాలనవిధానమునుగురించి మనపూర్వులు
వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో శ్రగ్గణ్యము. దీని వాధారము చేసికొ
నియే కామందకాదులు వారిగ్రంథములగనించిరి. పాశ్చాత్యులు
సహిత మిట్టియుద్ధగ్రంథములేదని పోడియన్నారు. వ్రాసిన
కాలమందలి మనదేశములోని రాజ్యము లెటు పాలింపబడుచుం
డెనో తెలిసికొనగోరువారిని చారిత్రపరిశోధకులందరికి నిది య
మూల్యమైనది. గ్రంథమును వ్రాసినవాడు కొటిల్లుడేనా కాదా,
గ్రంథకర్తకాలమెట్టి, గ్రంథమందు వర్ణింపబడిన రాజ్యాంగము
యొక్క పృథానలక్షణము లెవ్వి-అనువిషయములను విమర్శించిన
యుపోద్ఘాతము చేయబడియున్నది. 500 పుటలగ్రంథము. కాలి
కోలెండు. ఖరీదు రు 4-0-0 మాత్రము.

మూడిపూడి వేంకటరంగయ్య.

మహారాజాకాలేజీ, విజయనగరం.

వివరము

ఈనెల 10వ తేదీన సా. 8.30 గంటలకు శ్రీమతి యామినీ పూర్ణతిలకమ్మగారు మా కోరికపై మా పంకాయగూడెమునకు దయచేసిరి. మా గూడెమునందలి పిన్నలు పెద్దలు శ్రీ తిలకమ్మ గారిని శ్రీరాముని ఆలయమున గలసికొనిరి. ఒక సభ జరుప బడెను. ఆసభకు శ్రీ యామినీపూర్ణతిలకమ్మగారు అధ్యక్షత వహించిరి. భజనతో సభప్రారంభమయెను. దీనజనోద్ధారకు యపారమైన నేనజేయుచున్న మహారాజరాజు శ్రీ ఉప్పు నారాయణమూర్తి నాయుడుగారు ప్రథమమున యిట్లుపద్యపించిరి: శ్రీయామినీపూర్ణతిలకమ్మగారు దేశమునకు యపారమైన నేన జేయుచున్నది. ఈ నారీరత్నము యీ సుదినమున యిచ్చటికి దయజేయుట మీయొక్క భాగ్యమనియు యిదివరకు మీపేటకు యిచ్చితిమిగునగునగునగు మహానీయరాలు యెప్పుడును వచ్చియుండలేదనియుయీమహానీయ రాలికిఅప్పుకృతాదానము యేకోశమునదైనను లేదని సభకు యేతెంచిన శ్రీపురుషాచలకు తెలుతెల్లముగా తెలియునట్లు మృదుమధురసములతో నుండు నట్లుపద్యపించిరి. మునుపటితిలకమ్మ ఇప్పటిని చాలమారిన దనియు మధుమాంసభక్షణ చాలమంది మానివేసి పంచము లలో చాలమంది విద్యార్థులు భూస్వాములు నేత వడము యింక యనేకమైన పనులు చేసినను స్వతంత్రజీవనము చేయువారు యీ యేలూరుతాలూకాలో యున్నారనియు యనేకమంది దేశభక్తులు పండితులు కవులు తరచుగా ఆది మాంధ్రులపేటకు అంటుదోషమును పాటింపక వచ్చి ప్రబోధముగావించుటచే యీనవయోగమునందు జూర్పు గలిగినదనియు యీపేటలో వారు నూటికి పదిమంది బీదవారకు తప్ప మఱి యొకరు లేరనియు వీరు ఆ మి త క ప్త ప దు దు గు గా ని డ బ్బు దా చు కొ ను ట వీ రి కి తె లి యు ద ని యిట్లు చెప్పియెడల బాసపడుదురని సభ నలంకరించినవారి కెల్లరకు ప్రబోధము గావించిరి. రోజునకు నొక ఆరుపైసలు మనీషి 1 కి రు 0.0.6 పైసలు చందాగా వేసికొన్నట్లుయితే మనీషికి సంవత్సరము వచ్చేసరికి రు 11.4.0 అవుననియు మీలో నూరుమంది చందాదారులుగా చేరినట్లుయితే సం॥ రు 1125.0.7 రూప్యము లగుననియు సంవత్సరమైన వెంటనే యెవరి 11.4.0 వారు తీసికొని ఏ బట్టలుకైనను యుపయోగించుకోవచ్చుననియు, యితర బ్యాంకిలీగాని రయితలు యిచ్చు అప్పుతోగాని మీకేమియు నిమిత్తము లేదని మీయొక్క కష్టమే మీకు చాలునని మీలో చందాదారులుగా నుండవలయునని నాయుడుగారు కోరినవెంటనే శ్రీనాయుడుగారి నోటినుండి వెలువడిన వాక్యములను వేదవాక్యములుగా నుంచుకొని ఆ సమయములో 200 మంది చందాదారులుగా చేరిరి. శ్రీనాయుడుగారియందు మా ఆదిమాంధ్రులెల్లరకు అమిత భక్తి. నాయుడుగారు అంతట విరమించిరి.

శ్రీమతి యామినీ పూర్ణతిలకమ్మగారు లేచి ప్రథమమున మీరు ఉదయము లేచినవెంటనే స్నానముచేసి చినిపి యినగడ్డ లైనను ప్రతిదినమును వుతుకోవలయునని మార్పు స్థలములయందు ఉమ్మివేయగూడదని చుట్టులు సిగరెల్లు త్రాగగూడదని, అందున గలుగునట్లుములను గూర్చియు మధుమాంసభక్షణ మద్యపానము విద్య వైవశ్యకీని గూర్చి ప్రహ్లాదుని చరిత్రయు భారత భాగవత కావ్యము మహాదేశభక్తుల చరిత్రములను పద్యములను శ్రీరాముని మహద్గుణములను గూర్చి చక్కగా మాకు తెలియునట్లుగను మాకు రాత్రి 9 గంటలవరకు పద్యపించిరి. సభచేసిన ప్రదేశము రహదారి యగుటచే శ్రీపురుషులు 1500 మంది జనులు శ్రీ తిలకమ్మగారు పాదపద్యములకు వారిచ్చు ప్రసన్నాసములకు రాత్రి 9గంటలవరకు నొక్కరైనను సభవిడిచి వెళ్లక యానందించిరి. ఎక్కువముద్ది మా ఆదిమాంధ్రులలో దుర్యోధను సీరణ్య కశ్యపునివలె యిదివరలో సంచరించువారెల్లరు అమృతము మల్లియెప్పుడు దయ చేయుదురని సంతసించుచుండిరిగాని వీరికి కడలికయైనను లేక సభయ్యేవరకు మిన్నకుండిరి. శ్రీతిలకమ్మగారికి మాయందు ఆత్మంతాభిమానముగల్గి మా బీదబాలురకు శ్రీ గాంధీ జాతీయ విద్యాలయములో తల్లిదండ్రులులేని బాలురను వారిదగ్గరకు పిలిచి మీకు భోజనవిడుమమై కుర్రవానికి యేమి కావలయును యని సభవారిని ప్రశ్నించెను. ఈకాట్టవినములలో క్లిలవానికి రూ. 6.0.0 ప్యములయితే చాలునని కల్లెము పెంకయ్యగారులేచి చెప్పిరి. ఇరువురు బాలురను నేను చదివించెదనని వారికై ఖర్చు నేను పెట్టుకొనెదనని, నేను యేలూరువచ్చి నప్పుడెల్లరు తమ పేటకు వచ్చెదనని తిలకమ్మగారు చెప్పిరి. అంతటో శ్రీయామినీపూర్ణతిలకమ్మగారువిరమించిరి.అంతటశ్రీశ్రీము

పెంకయ్యగారు లేచి శ్రీ పుష్పనారాయణమూర్తి నాయుడుగారికి పుష్పమాలలంకృతులుగా తేసిరి. శ్రీగాంధీ మహావిద్యా లయములో చదువుచున్న శ్రీ అత్రైల సరస్వతి జాతీయగీతము లను పాడుచు శ్రీ యామినీ పూర్ణతిలకమ్మగారికి పుష్పమాలాంకృతులుగాచేసి శ్రీ నారాయణమూర్తి నాయుడుగారికిని శ్రీ యామినీ పూర్ణతిలకమ్మగారికిని సభవారెల్లరు వందనములు చేయుచు చందన కర్పూరహారతులు సభవారికెల్లరకు యిచ్చిపండు ఫలహారములు పంచిపెట్టి సభ జయజయధ్వనులతో ముగింపబడెను. ఈనెల 11 వ తేదీన బీదబాలురను శ్రీమతి తిలకమ్మగారు కాంగ్రెసు ఆఫీసునకు తీసుకొనివెళ్లి శ్రీయత దండు నారాయణరాజుగారివద్ద గ 1 కి రు 0.10.0 వంతున 3 గ 1 కి చొక్కాగుడ్డలు రు 2.0.6 పైసలకు ఇచ్చించిరి. వీరిని శ్రీ గాంధీ జాతీయవిద్యాలయమునకు పంపించుట మీదే భాధ్యతని కాలే నాగయ్యగారికి నూర్వనారాయణగార్లకు చెప్పి సా. 4గంటల బండికి బెజవాడకు వెడలిరి. అని అత్రైల నూర్వనారాయణ గారు వ్రాయుచున్నార. (11.6.24)

ఆదిమాంధ్రులు

యేలూరు వ. గాయగూడెము

ఈనెల 11 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము వాలుగు గంటలకు హితకారిణిపత్రికా సంపాదకత్వము వహించియుండిన శ్రీయత మున్నంగి లక్ష్మీనరసింహ శర్మగారు మాకోరికపై పంకాయగూడెమునకు దయచేసిరి. మా గూడెమునందలి పిన్నలు పెద్దలు శ్రీశర్మగారిని శ్రీరామాలయమున గలసికొనిరి. ఒక సభ జరుపబడెను. ఆసభకు శ్రీ శర్మగారు అధ్యక్షత వహించిరి. భజనతో సభ ప్రారంభమయెను. మాకులవాయకు లగు శ్రీ అత్రైల నూర్వనారాయణగారు ప్రారంభమున శ్రీ శర్మగారు పదమాడుసంవత్సరములనుండి ఆదిమాంధ్రోద్ధరణకు నిజమైన సానుభూతి కనుబరుచుచుండిరి. 1912 వ సంవత్సరములో శ్రీ శేషలయిన శ్రీ చింతా శేషయ్యగారికి నాయుడు గంగయ్యగారికి నాకును శ్రీ శర్మగారు అమరము, గజేంద్రమోక్షము, బ్రహ్మాపాసనగీతములుపాఠములుచెప్పవచ్చుచిరి. తరచుపంచమ గూడెములలో నిమ్మజాతుద్ధరణమునకు గావలసిన పద్ధతులను గూర్చి వుపన్యాసము లిచ్చుచుండిరి. గాంధీమహాత్ముని ఆదేశము నకు ముందు పదిసంవత్సరములనాడే శర్మగారు అస్పృశ్యతా దోషములను దొలగింప బాటుపడిన మా పురప్రముఖులలో శర్మగారు రొకరు. తమముద్రాలయములలో పంచమబాలురను యువకులను చేర్చుకొనిఅచ్చుకూర్పుని గైరాపనులు నేర్పుచువచ్చిరి. శ్రీ శర్మగారు పంచమోద్ధరణమును చాలావరకు క్రియలో చూపుచు వచ్చిరనుచు శర్మగారిని గొనియాడిరి. తరువాత పుష్పమాలాంకృతులు లేచి యిట్లుపద్యపించిరి: నేజేయున జేమి యులేదు. అత్రైల నూర్వనారాయణగారు నాయులనేడను య పరిమితిముగా గొనియాడిరి. అందుకు నేను తగను. మీగూడెము నకు వెనుక 1911 వ సంవత్సరము నవంబరునెలలో జోకూరి వచ్చియుంటిని. ఈ పుష్కరములో మీరుగాంచిన యభ్యున్నతికి నాకత్యంత సంతోషమైనది. మీలో నుచిని పాటించుచుండుటయేగాక మీ గూడెము లో ని వా రం ద రు బొత్తి గ మ ద్య పా న ము ను గ ర్తించి ర ని వి ను ట వాకు శ్రోత్రపేయముగా నున్నది. ఈ సమయమున మీకేమి జెప్పటకు దోచుకున్నది. అయినను మీకు రెండుమాడు విషయములు చెప్పెదను. వాటిని మీరు మననము చేయుచు నిత్య అనుష్ఠానముగ నుంచుకొనురని కోరుచున్నాడను. అన్నిటికన్న మీరు సాధనచేయువలసినది సహనము. ఈ సహనమువలన గలిగెడు ఫలితమే మిమ్ములను సమర్థరించును. మీమహాదాశయములు సఫలమొందించును. శ్రీరంగ శ్రేత్రములో పూర్వము తిరుప్పావీయను వైష్ణవపంచమ భక్తుడుండెను. అతడు దేవాలయముఖ్యధ్వారమునకు మూడునాలుగు స్థానంగలవారమున ఉదయము కాశేరిన్నానమాడి ఉర్ధ్వపుండ్రాంకితుడై తాంబూర చిరుతలతో భగవద్భజనచేయుచుండెవాడు. భగవద్ధర్మనాథము వచ్చు భక్తులు బ్రాహ్మణాది చాతుర్వర్ణ్యములవారు మరింత దూరముగా పొమ్మని తిరుప్పావీని తాళ్లతో అువ్వుచుండిరి. కొంతకాలమున కాభక్తాగ్రసరియగు తిరుప్పావీకి వీవున రావపుండు పెట్టెను. ఒకనాటి రాత్రి రంగనాథ స్వామి తన పూజారితో తిరుప్పావీప్రాయముతో చాలా బాధ పడుచున్నాడు. అతనిపుండుకుద్దిచేసి నాప్రసాదము కట్టుమండుము యిట్లాపించెను. పూజారికి పంచముడను సంకోచముండెను గాని భగవదాజ్ఞ మారలేక ప్రితిదినము రాత్రి నిశీధమున తిరు

ప్పావీ కుపచారము చేయుచుండెను. తరువాత కొన్ని దినములకు తిరుప్పావీ కవసానకాల మానన్నమయెను. అప్పుడు పూజారులతో తిరుప్పావీని తనసన్నిధికి దెప్పించుకొని శ్రీరంగనాయకుడు యతనిని తనలో వైక్యము జేసికొనెను. ఇది సహనము వలన గలిగిన మహాఫలితముగాదా?

25, 30 సంవత్సరము క్రిందటివరకు మనదేశములో యథోరజాతివారు సంచరించుచుండిరి. నాబాల్యమున వారిని జూచియుంటిని. వారు శృణానవాసలు. వారికి శవములు అవారము. చంటిపిల్లలను దొంగింపు కొనిపోయి తినుచుండిరి. చంటిపిల్లదొరకినదినము వారికి విండట. ఎందరో మహామూలు సొస్కర్తలు యీజాతినీ సంస్కరించుటకును యీహేయ కశ్యములను మానిపించుటకు ప్రియత్నించిరి. నయభయముల చేత వారు స్వాధీనులు కాకపోయిరి. 22, 23 సంవత్సరముల క్రితము ఈ జాతివారిలో నొకజట్టు. ఒకయింట పురుషులలో నుండిన ఆడమాసముల కిల్లను తక్కురించుకొనిపోయి శృణానములో విం దారగింపబోయిరనియు, మొదటి కులపెద్ద యాల్లెలెయ్యి కొరకుటకు నోటిబగ్గర పెట్టుకొనగా ఆశిశువు చిరునవ్వునవ్వెదనియు యంకట వాడాశిశువును తినలేక మాన ననియు యంతట నక్కడనుండిన జట్టువారందరు యాడెడ్డచిరు నవ్వునుజూచి యంకటనుండి వనమిగర్హ్యులగు మహామూరకార్యముజేయరాదని ప్రమాదములు చేసికొని యాపనీకునను తల్లిదండ్రుల కప్పజెప్పిరనియు కొన్ని సంవత్సరములక్రిత మొక ఆంగ్లమాసపత్రికలో జదివితని ఈదుర్జయమునుండి యీజాతి నుద్ధరించినదేది, సహనముకాదా? కావున మీజాతుద్ధరణము మీరేసహనముతో చేసికోవలెను గాని పరసహాయముమీద నాధారపడకుండురు. గాక యని, యింకా కొన్ని పుషదేశ వాక్యములు నూత్రప్రాయముగా చెలిసిరి. అంతట శేవుని ప్రసాదము అందరికిని పంచిపెట్టబడెను. ఆరాత్రి 9-30 గంటలకు జయజయధ్వనులతో ఆదిహిందూమాతాకి జేయ మహాత్మా గాంధీకి జేయ యనుచు ఆదిమాంధ్రులెల్లరు అగ్గక్షానకు వందనములు సమర్పించుచు శ్రీయత శర్మగారు గ్రామ్యభావలో మాకు చక్కగా ప్రబోధము గావించి రాయు శ్రీ శర్మగారు మాగ్రామనివాసు లనయు మాపేటకు సమీపించినవారనియు శ్రీ శర్మగారు అనేక దేశభక్తులను తరచుగా మాపేటకు వచ్చి మాదుస్థితి తొలగించి చెల్లెదనని శ్రీ కల్లెము పెంకయ్యగారు చెప్పిరి. మంగళహారతులను సభవారికెల్లర కిచ్చి సభ ముగింపబడెను.

గరికపాటి పుల్లయ్య

శ్రీకృష్ణహైస్కూలు జగ్గయ్య పేట

నెలపులాభదన ఈనెల 10వ తేదీన తేజవడును. ఇతర హోటలుండి వచ్చి ఇచ్చు 4, 5, 6 ఫారములలో జేరువిద్యార్థులకు సగముజీతమును తక్కువలేకుండ సహాయమొనర్చుటకు వ. రా. రా. శ్రీ ముక్త్యల రాజాగారు దయతో వాగ్దానము చేసివారు. ఈయవకాశములను వృథాపుచ్చక తగిన విద్యార్థులు ఈనెల 20 తేదీ లోగా ప్రతేక దాఖలులు ఈక్రిందివారికి పంపుకొనవలెను.

హెడ్ మాస్టర్.

ప్రతాప కి సూరి మాత్రలు

ఘాటును సువాసన గలవి
తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పువ్వుకొనిన, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, గన్ధిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కల, పేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది వల్లముగనుచుపనిచేయును. 8
250 మాత్రల సీసారు 0.4.0 డబ్బె రు2.0.0 వి.పి అ 8 (పి.సి. ఏ. అండు కంపెనీ. పెరిదేపే. నెల్లూరుజిల్లా.

శృంగారశినాధము

శ్రీనాథుని పద్యచరిత్రము. 1924-25 ఇంటర్మీడియట్ లెక్చర్లు. వెల 2.0.0.
ఘాటువద్యమణిముండరి 1.6.0
ప్రబంధరత్నావళి 1.8.0
మూన్నాళ్లముచ్చట 0.4.0
శ్రీకాకుళ శ్రీహరిశతకము 0.3.0
మణిమంజరి - మేనేజరు,
8/15 నల్లతల్లి పేట తిరువల్లి క్షేత్ర, నాదరామ

జనసామాన్యవిద్యా ప్రయత్నములు

జరిగియున్న పని - జరుగనున్న పని
(కే. సీతారామయ్యగారు బి. యే. యల్. టి)

స్వవిషయములుగాని పరవిషయములుగాని చక్కగ మాట్లాడుకొనుటకును, ఇతరులకు చెప్పటకును, విడ్డూకు బోధించుటకును మార్మభావనల మనకు పరిమితమైనవిగా భావించుట యుక్తమగును.

నవీనశాస్త్రాంశము లనేకములు అతి మనోహరములు అతిసుఖ్యములు అత్యుపయోగములగు నుండునట్టివి పాశ్చాత్య భావలభ్య ఇంగ్లీషు మొదలగు విదేశభాషలలో నున్నవి. అందు నలన అవి ఇంగ్లీషునేర్చినవారికి మాత్రమే తెలిసికొన సాధ్యమగుచున్నది. ఆవిషయములన్నియు చక్కని తేటతెలుగుతో మనకు సాధారణముగ మాట్లాడుకొనునట్టిని గ్రంథములువ్రాసి ప్రచురించినవత్తమున రంగులు చేయువిధము, రంగులువేయు విధము, పాటగాపులుతీయువిధము, పాసగాపుచేయువిధము ఆకాశవిమానములు పైకి పోవువిధము ఇంజనులు నడుపు క్రీపుము, మొదలగు దేశవృద్ధికరము లగు నవీనశాస్త్రములను లనేకములు తెలిసికొనుటకును నూతన పరిశోధనల పురిగొల్పుటకును ఇంగ్లీషుభాష తెలియనివా రందఱకు కూడ అవి మిక్కిలి చక్కగ అనుకూలించు ననుటకు సందియము లేదు.

ఏమిటోయి బుద్ధివంతలకు గలవిడ్డూకునను తల్లినిజూచి "అమ్మక్కకు పరుగెత్తునప్పుడు చప్పుడు అవుచున్నదేమి, పిల్లి పరుగెత్తునప్పుడు సదృశముండనే పోగలుగుచున్నదేమి?" అని అడిగినయెడల వనచారిలో బహుశః నూటికి డెబ్బదిమంది లెట్లుంటాడో ఈ స్వల్పప్రశ్నకు సామాధానము చెప్పివిడ్డూకు సంతోషపడుటకు జాలకుండురని మాయభిప్రాయము. కాని ఇది అంతయు వారిలోపమేగాదు. మనవారిలో స్త్రీవిద్య ప్రచారము కాలేదు. చదువగలిగిన కొందఱకుగూడ నిట్టి నవీన శాస్త్రాంశములను సులభతైలిని గోధపడుటకు గలుగుచు ప్రకటించుచు లేచెను.

పురుషుడు చదివిన చదువు సామాన్యముగ తనకొక్క నికే యుపయోగపడునటు. స్త్రీచదివినచదువు అట్లుగాక తాను కానిని తనవిడ్డూకులకు నేర్పింతుంటుండు వారినందఱకు విద్యా సంతృప్తిగ చేయగలుగునటు. అట్లుంటేచే నాగరకత గలపత్రికదేశమువారును స్త్రీవిద్యాప్రాముఖ్యతను గురించి అభిప్రాయభేదము లేకుండ అంగీకరించుచున్నారు.

ఇంగ్లండు, ఫ్రాంసు, జర్మనీ మొదలగు పశ్చిమదేశములందలి సామాన్యపురుషులును స్త్రీలుగూడ మనదేశములోని వారికంటె అనేకసంఖ్యకు అధికముగఁ దెలిసియుండురు. దీనికి కుఖ్యకారణము మన స్వదేశభాషలలో సులభముగ బోధపడు నట్లు ప్రకృతిశాస్త్రములు, భౌతికశాస్త్రములు, పరిశ్రమలు, మొదలగు వానినిగూడించి వ్రాయబడిన ప్రస్తావనలు లేని దోషమే. ఈ గొప్పకొరత దీర్చుటకై అనేకసంవత్సరముల క్రిందనే "మజ్జానగ్రంథ రత్నావళి" ఏర్పాటుచేయున్నారము. ఇందు స్వదేశభాషలలో సులభతైలిని దేశభివృద్ధికి అనుకూలపడు శాస్త్రవిషయము లనేకములు చక్కని చిత్రపటములతో సుబోధకము లగునట్లు వర్ణించి ప్రచురించుచున్నారము. ఇవి చదివినవారందఱకును అజ్ఞానాంధకారము నశించును. వారు జ్ఞానాభివృద్ధి జెందుదురు; ఇతరులకు జ్ఞానాంధకరముల నాటించుటకు శీఘ్రపాదము కలిగించుటకు వారికి శక్తి సామర్థ్యములు కలుగును.

ఇంగ్లండు, జర్మనీ, జపాన్ మొదలగు జనసామాన్య విద్యాప్రయత్నములకు రేడియోపత్తులు: నవీనశాస్త్రాంశవిషయము లన్నియు స్వదేశభాషలలో ప్రచురింపబ్రయత్నములు జరుపుట యొకటి; విద్యాపాఠము లగువారికిని చదువగలిగియు చదివి విషయముల గ్రహించు నిచ్చులేని సామాన్యులకు ఉపన్యాసముల మూలము గనో సంభాషణలమూలముగనో ఇంగ్లీషుభాషగనో ఈజ్ఞానము అలభ్య ఏర్పాటులు జేయుటమతియొకటి.. ఈ రెండు ప్రయత్నములను బాగుగనే జరిగియున్నవి.

ఇంతవరకును ప్రకృతిశాస్త్రాంశము లనేకములు వివిధదేశభాషలలో రచించియున్నాము. దేశభిమానులు, భాషాభిమానులు, పత్రికాధిపతులు, సర్కారువారు విరంధదహకూడ మాయుర్విషయము నామోదించి పుస్తకముల విశేషముగ ప్రియించియున్నారు.

ఇకముందు జనసామాన్యమున కనుకూలించు నవీన శాస్త్రాంశవిషయములగుటచేన పుస్తకముల ప్రచురింపవలసి యున్నది. ఆ పని బహుముఖ్యమైనది. కాని అధికముగ ద్రవ్యముతో కావలసినపనియై యున్నది. మోటరుకారు ఎట్లు భరుగెత్తగలడు? కిర్రనాయిలు అనునది ఏవిధముగ వస్తువు కాని నెట్లు తయారుచేయుదుడు? ఇంగువ అనునది ఎట్లువచ్చును? నల్ల మందు ఎట్లుచేయుదురు? బీడి, సిగరెట్టు ఇవి త్రాగినందున దేహమున కెట్లు అపాయకరముగను? మొదలగువిషయములు ఈ జనసామాన్యవిషయక గ్రంథములలో విశేషపర్యదము. ప్రారంభభాగము అచ్చుపడియున్నది. దానిని ఘనులు చిత్రించినయెడల జనసామాన్య విద్యాగ్రంథము లెట్లుండునో వారు తెలిసికొనగలరు. సామాన్య మాట్లాడుపుస్తకములు కావనియు ప్రజాసామాన్యమున కధికముగ నుపయోగకరములుగ నుండగల వనియు వారు సులభముగ గ్రహింపగలరు. ఇట్టిభాగములు ఇంకను ఏబదివరకు రానున్నవి. రాజీవు భాగములలో విషయములు ఇంకను అధికముగను విపులముగను ఉండును.

ఉపన్యాసముల మూలమునను సంభాషణల మూలము నను జనసామాన్యమునకు విద్యావ్యాప్తప్రయత్నములు "స్థానిక సేవాసంఘములు" ద్వారా ఏర్పాటులు జరిగియున్నవి. ఈస్థానిక సేవాసంఘములు అనునవి రాజకీయవిషయములలో ప్రవేశింపక ముఖ్యముగ విద్యావిషయములోనే పని చేయుచు తాము నివసించు పట్టణములోనే ఏదో ఒక ప్రత్యేక భాగముందు మాత్రమే పనిచేయు నిర్ధారణపరచుకొని చిన్న సంఘములు. రాజకీయవిషయములలో జోక్యము పుచ్చుకొనక ప్రత్యేక. సాంఘిక, విద్యా, విషయములలోనే పాటుపడెడు సంఘములు ఏదేశమందును ఏకాలమందును అత్యుపయోగములు. రాజకీయ విషయములయందుమాత్రమే విస్తారముగ ఉత్సాహము చూపెడు మనదేశములో అట్టిసంఘములు ఇంక ఎక్కువగ ఉపయోగపడుననుటకు సందియముండదు. నెమ్మదిగను క్రమముగను పని చేసినయెడల ఇట్టిసంఘములు మనపట్టణమునకు ఘనపల్లెలమూత్రమేగాక ప్రపంచమందంతటనుగూడ అభివృద్ధికి తోడ్పడగల వని ధైర్యముగ జెప్పవచ్చును. మానవసేవయే భగవత్సేవయగు నను ఆలోచింపి మనకందఱకు తెలిసినదేయైనను సేవాసంఘములు తా మేదైన నొకనిర్దిష్టసమయములోనే పనిచేసెదమని నిర్ధారణ చేసికొన్నయెడల అట్టిసంఘములు తనపట్టికంటె యెక్కువ మంచిపని చేయుగలుగుననియు ఎక్కువ ప్రయోజనకరములని యు తలచితిమి. ఇట్లుతలచి ఆతలపులతోను ఆలోచనలతోను ఆపివెయ్యక ఆప్రకారము పనిచేసిమాడగ అట్టిసంఘము లధిక ప్రయోజనకరములుగ నుండగలవని అనుభవపూర్వముగ కూడ తెలిసినచెప్పని మనవిచేయుటకు సంతసింపుచున్నాము. ఈఫలని యనుపద్ధతి ననుసరించి కొన్ని సంఘములు సేర్పాటుచేసి అక్కడక్కడ పనిచేసి చూచినంతలో పర్యవసానము తృప్తికరము గనే యుండినది. ఇకముందు "ఈస్థానిక సేవాసంఘములు" దేశమందంతట ప్రబలునట్లు గట్టిప్రయత్నమును చేయవలెనని ఏర్పాటుజరిగినది. ఈ "సంఘములు"వల్ల దేశమునకు మహోన్నతపదవి కలుగుటకు గాని కొంచెము మేలైన కలుగుటకుగాని ఎంతకాలము పట్టునో చెప్పటకు ఎవరితరముగాదు. మనము చెప్పలే గలిగినదంతయు ప్రస్తుతము ఇట్టిసంఘములపొరంభించి పన్నెండుపులుయే సద్యఃఫలితము ప్రాప్తమయ్యును మనసునందుండుకొద్దిక మనక రవ్యములు ఓషికతో జరుపుపద్ధతి పాశ్చాత్యులనుం మనము గ్రహింపదగినవిషయము. క్రైస్తవమతబోధకులు తాము పాడెడుపాటలను చెప్పెడుమాటలను తమ ఎదుటనిలిచి వినువారున్నను లేకున్నను తమక రవ్యమును జరుపుకొనిపోవుచుండుట మనకు తెలిసినవిషయము.

ఈవిధముగ మేము మనదేశమందు జనసామాన్య విద్యా పాథమునకు బునాది వెయ్యగలిగితిమని మహానీయులు నెలవిషయముగ విని యానందించుభాగ్యము కేటికి మాకు గలిగినందులకు కెంతయు సంతసింపుచున్నారము. జాతీయవిద్యావిధానమున కవిధముగ నింపుకొని తోడ్పడ గలిగినందులకు పరమపితయగు శ్రీమన్నారాయణునికీ నమస్కారము లర్పించుచు మాయుర్విషయమునకు సంపూర్ణముగ జయమునొసగ పొరంభించుచున్నారము. మజ్జానగ్రంథరత్నావళియందు ఇంతవరకును ప్రకంపన గడుచున్నది జరిగియున్నది. కాని జరుగవలసినపని జరిగియున్నదానికంటె నెన్నియో మడుగు లధికముగ నున్నది.

ఈపుస్తకముల ప్రచురింప నారంభించినవిషయ కొలది కాలములోనే యుక్తాయు కవిచేవలగు ప్రముఖ లింగింధములు బాగుగ పోయియున్న పనియు దేశాభ్యుదయమున కిట్టిగ్రంథములు విశేషముగ తోడ్పడగలవనియు నెలవిచ్చితి. కాని మనదేశములో చదువుకొన్నవారిసంఖ్య మిక్కిలి స్వల్పముగలుచేత

ను, ఆకొలదిమందికూడ నిట్టిసూతనపుస్తకములు కొనక పోవుటచేతను ఈపుస్తకముల అమ్మకముపైనే యాధారపడినది. సాగించుట సాధ్యపడదని అచిరకాలములోనే తెలియజచ్చినది. అప్పుడు మాయుర్విషయము వీడనాడక జయప్రదముగను శిష్యముగను కొనసాగుమార్గము లనేకములొక్క నెన్నియో విధములప్రయత్నించితిమి. వానిలో నొకటిమాత్రమే కొంచెమునకూలించినట్లు గన్పట్టినది. ఇట్టియుద్యమముల కనుకూలముగ నుండురని పేరుకనియున్న సుప్రసిద్ధుల దర్శించి స్థితిగతు లిట్లున్నవని విన్నవింప చెన్నపట్టణములోనేమి, బయటియూడలలోనేమి ఉదారస్వభావులు కొందఱు మాకుతోడ్పడెదమని వాక్కువచ్చుటచే మాకు సంతసము గలుగుచు వచ్చినది. కానిప్రయోగమును వ్యయమును దుర్భరములగుచువచ్చినవి. ఈ రెండుకష్టము లిట్లుండగా కొందఱువాగ్దై సాహాయ్యమువారి ముఖపుచేతనో ఉపేక్షవలననో మాకు చేరకపోవుట తటస్థించినది. అట్లుంపకపోవుటచే అనుకూలించు ననుకొనిన యాయొక్క మార్గము అంతప్రయోజనకారిక నుండకపోవుట తటస్థించినది. బహుశః ఇట్టికష్టములు ప్రతియుద్యమమునకు సహజములై యుండవచ్చును. ఈకష్టములేకుండ మాయుర్విషయము వృద్ధిలోనికి వచ్చియుండలేదని చెప్పటకు తప్పమతియొక అభిప్రాయముతో నీ సమాచారములు చెప్పలేదు. మాతృప్యము మాపాఠశాలలు మాలోపములు అనేకములు మాకు తెలిసినటు ఇతరులకు తెలియనే తెలియవు. అవనియున్నట్లెట్లో సరిపుచ్చుకొనిపక్కత స్థితికి క్రమముగ రాగలిగితిమి. "ఇంత మహత్కార్యము సర్వారువారు గొప్పప్రభువులును పూనుకొనవలసినది. సామాన్యులుగాని సంఘములుగాని పూనుకొనవలసినదికాదని" కొందఱు అనుచుండగ మేము వినియున్నారము. ఇది నిజమని ఒప్పుకొనక తప్పదు. కాని "మాకు కష్టకాలము. ద్రవ్యములేదు" అని సర్కారువారు స్పష్టముగ చెప్పమండగ వారికి మంచికాలము వచ్చువరకు వారిసమాచారము తలపెట్టకుండ మనచేత నైనపుని ప్రారంభించి చేయుచుండుటయే ఉత్తమమైనసంగతి. స్వదేశ ప్రభువులు దేశవృద్ధిపై దృష్టినిలిపినయెడల మనదేశమునకు మహద్దశ ఎప్పుడో పట్టియుండునుగా!

ప్రస్తుతము మనదేశములో జనులకు నలుగురైదుగురుకలిసి సహకారసంఘముగ నేర్పడి పాశ్చాత్యదేశములలోవలె చక్కగ పనిచేయుపద్ధతి యొకను పట్టుపడియుండలేదు. ఇది యిట్లుండగా తప్పు లెన్ను వారు తండ్రిపతండుములు. ఇట్టి కష్టపరిస్థితులలో యితవఱకు రాగలిగినందులకు భగవంతుని కొనియాడుచు ఇంతవరకును మాకు తోడ్పడినవారందఱకు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లర్పించుచున్నాము.

ఇక జరుగనున్న పనివిషయమై జెప్పెదము. మున్నుండు జనసామాన్యవిద్యావిషయక గ్రంథము లేబదియు బయల్పరుచు ప్రయత్నించుచున్నారము. దానితోగూడ స్థానిక సేవాసంఘము లధికముగ నేర్పడునట్లు ప్రయత్నములు సత్వరము. ఈ రెండింటితోపాటు జనసామాన్య విద్యాకలాకాలకు కృషిజేసి అందులో నవీనశాస్త్రాంశములగుర్చి జనులకు ఉపన్యాసముల మూలముగను వస్తుప్రదర్శనములమూలముగను జోధనలపూర్వకముగను జ్ఞానాభివృద్ధి కలుగజేయుటకు ప్రయత్నించెదము. స్థానిక సేవాసంఘసభ్యులు ఈయుపన్యాసముల విని వారివారి స్వస్థానమందలిజ్ఞులకు జెప్ప సహకారముండును. ఇట్లు మైనవో ఇతరులును సభ్యులు కాకపోయినను ఆయుపన్యాసాదులని వారివారి స్నేహితులకును బంధుగలను జెప్పవచ్చును.

ఇక ముందు పూర్తిగ ఈపనినిమానె యుండిన బాగుండునని ఘనులకొండఱు నెలవిచ్చినందున జాలె మొదటితేది నుండి ఇతరపను లెల్ల కట్టిపెట్టి ఈ జనసామాన్యవిద్యాప్రయత్నముల పూర్తిజేయవలెనని నిశ్చయించినాడను.

పైనజెప్పిన జనసామాన్య విద్యావిషయక గ్రంథములు ఏబదింటినే ఒక్కొక్కటి అందువేలగ్రంథములు అచ్చుత్తింపవలెనని ఏర్పాటు. ఇందులకు కర్షుమదింపు రెండులక్షలఏబదివేలపైచిలుకు. అనగా ఒకనెట్టు ఏబదిగ్రంథములును ఏబదిరూపాయలగును. మా యుద్యమమునకు ద్రవ్యసహాయము చేయు వారందఱును మాకు సహకారులు. గ్రంథములను సహకారులకుచ్చిముగ పంపెదము. ద్రవ్యసహాయ మధికముగ జేసినవారికి అధికముగ పుస్తకముల సంపెదము. వారు ఆపుస్తకముల తమ గ్రామములో నైనను కేటాకవోనైనను చదువు నేర్చినవారికి పంచిపెట్టిన దేశాభివృద్ధికరమును జీవనోపాధియు వగు నీ మహావిద్యావ్యాప్తకమునకు శాశ్వతై ప్రఖ్యాతి గాంచగలరు. వారు ప్రభు మము న దయచేయుద్రవ్యము పుస్తకప్రచురణమునకుపయోగించెదము. ఇంతవత్సరపురూప విద్యావ్యాప్తక ప్రయత్నములకు కూడ వినియోగించెదము.

అధికముగ తోడ్పడినవారికి అధికముగ పుష్కముల పం పెదమని చెప్పినందున మాకు సాయముచేయుటకై దేశాభిమానులకు పోతాసాముగలుగజేయవలెనని మేమెంచుచున్నామని గాని, అట్లైనపుడు పుష్కము లిచ్చినందున వారు ఉదారహృదయముతో దయచేసిన ద్రవ్యమునకు తగిన ప్రతిఫలమిచ్చితమని మేము తలంచుచున్నామనిగాని ఎవరను తలపవలదు. అవిద్యయు, దారిద్ర్యమును తాండవమాడు మనదేశములో ఏపుష్కములకైనను అట్టివిలువ లేనేలేదు. పుష్కములవిక్రయములనే నమ్ముకొని పరిసారింపవలసిన యవసరము లేకుండను, నిరాటంకముగ మాయుద్యమములు నెఱవేఱగలందులకును, చేసిన యేర్పాటులు గాని ఇవి అన్నియు మరియొకటిగావు. కాబట్టి మాకు తోడ్పడు ఘనులందరు తాము దేశమునకు మహోపకారము చేయుచున్నామని తలపవలెను.

ఇంగ్లీషువారిరాజ్యము ప్రపంచమందనేక దేశములందు ప్రబలియుండుటచేత ఇంగ్లీషుభాషలో వ్రాసినపుష్కము లనేకములు వారిదేశములోనేకాక ఇతరదేశములందును జనులు కొని చదువుకొనుచున్నారు. కాన అనేకవిధములగు ఇంగ్లీషుపుష్కములు ఒకరిసాహాయ్యము లేకయే వెలువడుటకు కారణముగ

న్నది. కాని మనదేశములో స్వదేశభాష లనేకములగుటచేతను విద్యనేర్చినవారు స్వల్పసంఖ్యాకు లగుటచేతను అస్వల్పసంఖ్యాకులలో ననేకులు ఇట్టిపుష్కములు కొనక కిషీను లగుటచేతను విదేశపుష్కవర్తకులకు దేశభాషాపాపుష్క ప్రచురణయందంతగ యభిమానముండ నవసరము లేనందునను స్వదేశపుష్కవర్తకులు సాధారణముగ స్కూలుపుష్కములు అగ్రములు అటువంటి పుష్కములులేవు తక్కువవానివిషయమైపనిచేయసాసాసింపకపోవుటచేతను ఘనులతోడ్పాటులేనిది స్వదేశభాషలలో దేశవృద్ధిరములగు నిట్టిపుష్కములు బయలుపడనేరవు.

తమ సోదరులకు దేశీయవిద్యాధికులు పాశ్చాత్యవిజ్ఞానమును స్వభాషలలో గలపుటకు ప్రయత్నము లేమియు జరిపియుండ లేదనులోపమును మనయందు పాశ్చాత్యమిత్రులు ఆగోపించియున్నార. ఆలోపమును ఈ గ్రంథరత్నానికి కొంతవరకు తొలగింప ప్రయత్నించినవని జెప్పవచ్చును. కాని ఎట్టి కార్యమునకు బూనుకొన్నను ద్రవ్యమును ద్రవ్యముతో సరిసమానముగ కార్యసాధకులను కావలసియుండును. ఇంతవరకును జరిగియున్న పనినిబట్టి విచారించినయెడల ఉత్సాహపూరితులగు కార్యమండలివారు మాకు గలరని తెలిసియేయున్నది. అదేవి

ముగ మాకు ద్రవ్యవసరముగలిగినప్పుడు శీఘ్రముగా తోడ్పడి మమ్ము పోతాసామరూపపజేడవము.

డిప్టిప్రెస్ ఎడ్యుకేషన్ కాన్సెలులు, తాలూకాబోర్డులు, డిస్ట్రిక్టుబోర్డులు, మునిసిపాలిటీలు, యూనివర్సిటీ—వీరందరు తోడ్పడికార్యసానుకూలము జేయవలెనని వేడుచున్నాము. విపాకాలలలో పనియగ్రింపుములు కావు. ఉపాధ్యాయల జ్ఞానాభివృద్ధికి ఆనుకూలించునవి. అట్లుగుటచే తమ యాజమాన్యమునందును విపాకాలలకును గాఢమై బ్రతీలకును రెండేసి గ్రంథముల చొప్పున ఇయ్య నేర్పాటు చేసినచో ఉపాధ్యాయులకు ఉపయోగముగనుండును. ఇటువంటి గ్రంథప్రచురణము ఘనముగనులోగడ ఉదహరించిన ఉపన్యాసముల మూలముగను జనులజ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడుట యూనివర్సిటీవారు చేయవలసిన పనులలో నున్నదైవెనది. అట్టి పనిని మేము జరిపియుండుటచే మాకు తగిన సహాయము జేసియు ఇతరవిధముల తోడ్పడియు ముందుముందు జరుగవలసియున్న పనికి తగిన పోతాసాము గల్గింపవని యూనివర్సిటీవారికి మనవి చేయుచున్నాము.

భారతి

నచిత్రమానవత్రిక.

వ్రతి చాంద్రమా సాదిని వ్రచురింపఁబడును
వ్రతి సంచికయందును మూడు నాలుగు రంగులచిత్రపటములు ఇతరపటములు ప్రచురింపఁబడును
చందా సం॥ ౧ కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

జ్యేష్ఠ మాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

పుష్పాంజలి; చైత్రలక్ష్మి—శ్రీశేషాద్రి రమణకవులు; కవి-కవిత్వము—భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు; వేనగి—శంకర దీక్షితులు; వ్యాసహాళిక భాషాబహిష్కారనిరసనము—గిడుగు వేంకటరామమూర్తిగారు; పలపుపూజ—అడివి బాపిరాజుగారు; ప్రాచీనార్యశ్రీలు—దిగవల్లి వేంకటకవిరావుగారు బి. ఏ., బి. ఎల్.; ముద్దు కృష్ణుడు—మంగిపూడి వేంకటేశ్వరగారు; రామరామ!—పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు; ముండకోపనిషత్తు—మలకపల్లి శేషగిరిరావుగారు; వానప్రస్థులు—సునీతి శ్రమణుడు; విస్తలభ—కొత్తపల్లి సుబ్బణాచార్యులుగారు; కాలరథము—కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు బి. ఏ.; అనురాగమా - విరాగమా?—జంధ్యాల వేంకటకవికవులు; ప్రాచీన హైందవగణితములు—దర్శా యశ్వేంద్ర సోమయాజిగారు బి. ఏ. యల్. టి.; వానప్రస్థుని విభ్రమము—శ్రీశివశంకరశాస్త్రిగారు; ధర్మశాస్త్రము. మహామహేంద్ర జాలము—వాసా సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు; “ఏల? ఏల? ఏ” కవికొండల వెంకటరావుగారు; కళింగము. కళింగపట్టం (గంజాం)—బుర్రా శేషగిరిరావుగారు ఎం. ఏ. సి. హెచ్. డి. సమాగమము—నోరి నరసింహశాస్త్రిగారు, బి. ఏ.; మాలతి—రాయసము వేంకటేశ్వరుడుగారు, ఎం. ఏ., ఎల్. టి.; సుఖము—కూచిమంచి వేంకటరాజుగారు; కుటుంబరావుగారి సంసారగోష్ఠి—

వె. వీరరాఘవస్వామిగారు బి. ఏ., ఎల్. టి.; ఆకాశము - పేదరావి వెద్దమ్మ—అధికార్ల సూర్యనారాయణరావుగారు, బి. ఏ., బి. ఎల్.; జంతుప్రతిష్ఠలు పగజేర్చుకొనును?—కొ. నృసింహాచారిగారు; సముద్రము—బసవరాజు అప్పారావుగారు బి. ఏ.; కలికి-చిలుక—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు; అభిలాష—నన్నిధానము సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు; శ్రీమచ్ఛంకరభగవత్పాదాచార్యులచరిత్రము—చైత కోటేశ్వరశర్మశాస్త్రిగారు; ప్రేమతత్వము—మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; అజంతాచిత్రములలోని ఆయుధములు—కొ. నరసింహాచారిగారు; చక్కలు—దేవులపల్లి వేంకటకృష్ణశాస్త్రిగారు బి. ఏ.; గానము—కాశీనాథుని భైరవమూర్తిగారు; ఆంధ్రకన్య—తురగా వేంకటరామయ్యగారు; నేటి తెలుగుకవిత—సోమంచి సూర్యనారాయణశర్మగారు; నేను—బిశు; హిందూ దేశమునందలి గోడుపరిశ్రమ—వి. యస్. చిన్నస్వామిగారు బి. ఏ.; ఒకనాడు—చంద్యారం వేంకటసుబ్బయ్యశర్మగారు; పుట్టసింహుడు—గంధవి చయము—పత్రికావిమర్శనము—ప్రళయభీతి—దామరాజు పుండరీకాక్షుడుగారు బి. ఏ.; సాధిప్రాయవిశేషములు; సన్నాహము—నిడుమోలు కనకసుందరముగారు బి. ఏ. (ఆనర్పు); ప్రకటనలు

చిత్రపటముల వివరము

వర్ణచిత్రములు:—గౌరీశంకరులకల్యాణమహోత్సవము, సీతాసందర్శనము, శ్రీరామ సరిచాయతనము.
సాధారణచిత్రములు:—రామసుగ్రీవస్తైత్రి, వాలివధ, హనుమంతుని రావణాంతఃపురప్రవేశము, అంగులీయకప్రదానము, లంకాదహనము, హనుమత్ప్రత్యాగమనము, చిత్తూరుముట్టడి, చిత్తూరు-పుట్టసింహుని సాధము, ఇతర పటములును.

మేనేజరు, “భారతి” తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

॥ १ ॥

1924 సం॥ జూన్ నెల 14-వ తేదీ శనివారము

ఉదకమండలము, జూన్ 14:— శీగర్ రిమోవలెం
దను నిశ్చయించినట్లు పత్రికలలో ప్రకటించిన విషయము నిరా
ధారమైనదని అన్నోసేయి లేదు (వెన్నునగమాణముగా చెప్ప
చున్నది. ఆర్థికస్థితిగము విషయమై సాంకేతిక ప్రభుత్వమునా
తత్వమున తలచియు బాండ్లలేదు. (అ. పాల్)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1922-23 సంవత్సరమునందు తేదీ 14 వ తేదీ

శనివారము

ల్యాండు రివిన్యూ వసూలు

1922-23 సంవత్సరపు ల్యాండు రివిన్యూ రిపోర్టు గాచిన, రివిన్యూ వసూలు పద్ధతులెంత వివరము గలదనవో గ్రహించవచ్చును. నివేదనసంవత్సరమున, రాజధాని మొత్తముమీద వర్షము చాలి కురిగిన గురించినది రిపోర్టునందగిరింపబడెను. ఎ.నా. రివిన్యూగాని కాటకముగాని లేదని, రిపోర్టు దెలుపుట విశ్వాసార్హము గాజాలదు. అధికారుల కృషిలో కఠిన్యగాని కాటకముగాని లేకున్నను, ప్రజలు కఠిన్యగాని ననుభవించినందున అనుభవైక కష్టము. రిపోర్టునందలి ఆ-తరంగిక సాక్ష్యము చూచినను, ఈ సంగతి స్థిరపడును. లాండు రివిన్యూను అయిదువిధముల రాబట్టుచున్నారు. శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటుగల ఎస్టేటులనుండి చేకూరెడి జేడ్డు, షు ఒక యాధారము. ఈనామలనుండి వచ్చెడి క్విటురెంటు రెండవ యాధారము. రయిత్వారి భూములనుండి చేకూరెడి శిస్తులు మూడవ యాధారము. ప్రాప్తయివరీ ఎస్టేటు గ్రామనాకరీ, మిసిలేనియను రివిన్యూలు మిగిలిన యాధారముల క్రింద పరిగణింపబడుచున్నవి. 1922-23 సంవత్సరమున శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు గల ఎస్టేటులనుండి చేకూరిన జేడ్డు, వెనుకటి వత్సరమునకన్న 6056 రూపాయలు తగ్గెను. ఈనామలమీద చేకూరెడి క్విటురెంటునందు 397 రూపాయలు తగ్గెను.

రయిత్వారి భూములద్వారా చేకూరెడి రివిన్యూమాత్రము 232811 రూపాయలు హెచ్చును. విశాఖపట్టణము, అంజెంగోజిల్లాలు తప్ప మిగిలిన జిల్లా లన్నిటియందును, శిస్తువసూలు హెచ్చుగ నున్నటుల దెలియుచున్నది. దక్షిణార్కాటులోని వృద్ధాచలం తాలూకాలో రిసెటిల్ మెంటురేట్లను హెచ్చుకేయుటచే 118,866 రూపాయలు రివిన్యూ హెచ్చుగ చేకూరెనని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. రాజధానియంద పుడు ప్రజలలో కలవరము గలిగించుచున్నది సెటిల్ మెంటు రేట్లు. తడవతడవకును రిసెటిల్ మెంటులో రేట్లను హెచ్చుకేయుట అచారమయినది. రయితులభాగ్య మతి శయించుచున్నదని రివిన్యూ అధికారులు దెలుపుటయు, సెటిల్ మెంటురేట్లను దూరాలవనలేకుండ హెచ్చుగావించుటయు, ప్రజలలో నెంతటి యసంతృప్తికారిణిగా లగుచున్నవో, జెప్పనవసరము లేదు. బల్లారి, తంజావూరు, తిరుచునాపల్లి జిల్లాలలో నెడు ప్రజలయిన్న అశాంతిని గుర్తించిన యాసంగతి తెలుపడును. రయితులరాబడి వృద్ధియగుచున్నదని తెలిపెదరే గాని, జీవితమున కవసరముగ వస్తువుల వెలులు మితిమీరిపోయె ననియు, పూర్వకాలమున నూరకగాని స్వల్పధరలకుగాని లభించెడి కట్టెలు మున్నగువి యిప్పుడెటుల దొరకుటలేదనియు, జీవితపరిమాణముచాల హెచ్చయ్యె ననియు, పూర్వపు వృత్తులు కొన్ని యాపు మాసెననియు, అధికారులు గుర్తించుచున్నారు.

రయిత్వారి భూములద్వారా రివిన్యూ హెచ్చుగ చేకూరినను, సాగుభూమియైన భూములపై శిస్తు

పెరుగలేదు. తగిన వర్షములేక, మెరకభూముల సాగు తగ్గిపోయెను. నీటితిరువ యందును, రెండవ పంట శిస్తులందును, 189176 రూపాయల అతిశయము గనుపడెను. కఠిన్యలేదని అధికారులు నిర్ణయించినపుడు, రెవిన్యూలు తగ్గిపోవుట వింతగాదుగద. మిగిలిన యాధారములక్రింద గూడ రివిన్యూ హెచ్చుగ వసూలయ్యెను. రెవిన్యూలు హెచ్చుగ వసూలయ్యెను. రెవిన్యూలు హెచ్చుగ వసూలయ్యెను. మొత్తపు కరెంటు ల్యాండు రివిన్యూ 1331 ఫసలిలో 71207,158 రూపాయలుండగ, 1332 ఫసలిలో 72460,125 రూపాయలకు పెరిగెను. రివిన్యూ క్రిందను సెస్సులక్రిందను గలిసి కరెంటుడిమాండు 818,07,670 రూపాయలయ్యెను. ఈ మొత్తములో 793,52,058 రూపాయలు వసూలయ్యెను. అనగ దాదాపు 100 కి 97 చొప్పున వసూలు జేయబడెను. ఇదివరకు రావలసిన అర్హియెక్కు డిమాండు 2765,917 రూపాయలలో, 2466,200 రూపాయలు వసూలుజేయబడెను. అనగ దాదాపు 100 కి 90 చొప్పున వసూలయ్యెను. కరెంటుడిమాండుక్రిందను, ప్రాతిభాగీలక్రిందను ఫసలి ఆధారన 26,37,525 రూపాయలుమాత్రము రావలసియుండెను. 1923 వ సంవత్సరము డిశంబరు 1 వ తేదీనాటికి రావలసిన బాకీ 649706 రూపాయలు మాత్రముండును. ఈ మొత్తమును వసూలుజేయుటకు గూడ ఫలప్రదమగు చర్య లవలంబింపబడు నని రిపోర్టు దెలుపుచున్నది.

లాండు రివిన్యూ మొత్తములో, 100-కి 28 వంతున జిల్లాల పరిపాలనముక్రింద వ్యయమయ్యెను. ఈ వ్యయమునందు గ్రామముల సిబ్బందిఖర్చు గూడ చేరును. పైన వివరించిన అంశలజూచిన, ప్రజల కష్టము తెలులున్నను అధికారులు కడుపట్టుదలతో దాదాపుగ రివిన్యూసంతను వసూలుజేసినట్లుగనుపించును. ప్రభుత్వద్వారా ఇయ్యది మిగుల శ్లాఘనీయమగు కార్య మనుటకు సందియములేదు. కాని ప్రజాక్షేమదృష్టితో నాలోచించిన, రివిన్యూ వసూలుపద్ధతులు అధికారవర్గమున కేమాత్రము గారవప్రదము గావని గ్రహించవచ్చును. గత నాలుగుఫసలిలలో నవలంబించిన నిర్బంధచర్యల గమనించిన, 1332 వ ఫసలిలో నెక్కుడు నిర్బంధముల నవలంబించినట్లు విశేషమగును. 1329 వ ఫసలిలో నిర్బంధచర్యలసంఖ్య 816407, 1330 ఫసలిలో 904314, 1331 ఫసలిలో 787752, ఉండగ 1332 ఫసలిలో వీనిసంఖ్య 1021355 కు పెరిగెను. నిర్బంధపు ప్రాసెస్సులసంఖ్య యింత హెచ్చు గుటకు కారణమేమి? ప్రభుత్వమువారు ల్యాండు రివిన్యూ రిపోర్టును విమర్శించుచు, నిర్బంధము లధికముగనున్నను రివిన్యూ మాత్రము సులభముగ వసూలు జేయబడెనని దెలిపిరి. దండన పద్ధతులను తీవ్రముగ ప్రయోగించినపుడు, రివిన్యూ వసూలుగట కిబ్బందియే ముందును? ప్రభుత్వమువారికిది సులభమని తోచవచ్చును గాని ప్రజల కిందువలన ఎంతటి కష్టములు గలిగెనో యూహించుట సులభసాధ్యము. నిర్బంధముల నధికముగ విధించిన గాని రివిన్యూ వసూలుగాక బోవుటచే, ప్రజలు యోమపీడితులై పన్నులను చెల్లించలేక బోయిరిని స్పష్టమగును. డబ్బు చేత నుండియు, ప్రజలుపన్నులను చెల్లించలేదనుట విపరీతపు టూహయగును. ఏలనన తమ పొలములుకొద్ది ధరలకు వేలమగుటకు, భూమి భామందులవ్వరెనను సమ్మతించురా? పోని, అసహాయోద్యమమిందుకు కారణమనుట కయినను, వస్తుల నిరాకరణము

1922-23 సంవత్సరమునందు తేదీ 14 వ తేదీ రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. ప్రజల కష్ట నిష్ఠురముల సంతక పాటింపక, రివిన్యూ నేతరున నయినను వసూలు జేయుటయే ముఖ్యమని ఎంచి, అధికారులు తీవ్ర నిర్బంధములకు గడంగిరిని యూహింపవలసివచ్చును. ల్యాండు రివిన్యూపద్ధతి ప్రజల కెంత దుర్భరముగ నున్నదో, రిపోర్టునందు తెలుపబడిన సంగతులబట్టి మే గ్రహించవచ్చును. శాసనసభ్యులు రివిన్యూ హెచ్చుగ వసూలయినదని సంతృప్తి జెందుచు, వసూలు జేయుట కవలంబించెడి మార్గములకూర్చి నివేదించుకున్నారు. ఆవిషయములు రయితులకే ఎక్కువ నుబోధకములు.

జప్తుకుగాను పంపిన ప్రాసెస్సులసంఖ్య నివేదన వత్సరమున 111,939 అయ్యెను. అంతికపూర్వపు ఫసలిలో 54285 మాత్రముండెను. జప్తులసంఖ్య హెచ్చుట, రాజధాని శుభస్థితికి నిదర్శనముగాజాలదు. నెల్లూరు, అనంతపురము, బల్లారి, ఉత్తర ఆర్కాటు, దక్షిణార్కాటు, తంజావూరుజిల్లాలలో, జప్తులు విశేషముగ గావించబడెను. అనంతపురము, బల్లారిజిల్లాలలో జప్తులధికమగుటకు కాలమానమును కూలముగ నుండికుండుటయే కారణమని, రిపోర్టు అంగీకరించుచున్నది. అట్టిస్థితిలో, నీరెండుజిల్లాలలో జప్తులజేయుట న్యాయమగునా? ప్రజల కష్టసుఖముల విచారించ నవసరములేదా? 1332 ఫసలిలో సిరాస్తి జప్తు జేయబడినవానిసంఖ్య 36284. వెనుకటిఫసలిలోకన్న సీసంఖ్య హెచ్చుగనుండెను. ఆస్తి విక్రయించబడినవారి సంఖ్యయు 1331 ఫసలిలో కన్న హెచ్చుగనుండెను. మరియొక వింత సంగతిని కనిపెట్టవచ్చును. 11,26,587 రూపాయలవిలువగల సిరాస్తిని రు 238,714 రూపాయల బాకీని రాబట్టుటకై వేలము వేయగ, 168,976 రూపాయలు మాత్రము చేకూరినట్లు రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. ఆస్తి ఖరీదులో పదియవవంతు నను రాకుండుటకు కారణ మేమైయుండును? సరియగు ధరకు భూములను విక్రయించుటకు, అధికారులు శ్రద్ధనహించిరిని జెప్పుట కవకాశము గనుపించదు. సకాలములో శిస్తులను చెల్లించ లేనందులకు, ప్రజలెంత నష్టపడుచున్నారో ఇందును బట్టి యూహింపవచ్చును. ఇంతకన్నను సామ్యమార్గ మవలంబించుటకు వీలులేదా? రివిన్యూ వసూలుకు గాని, భూముల విక్రయమునకుగాని, వేతాక అనుకూలమార్గములేదా? ఈ విషయమై శాసన సభ్యులు విచారించిరా? తంజావూరు జిల్లాలో 774126 రూపాయలు విలువగలభూములను 183102 రూపాయల బాకీని రాబట్టుటకై విక్రయించగ, 50447 రూపాయలు మాత్రము వసూలయ్యెనట. ఇది ఎట్టివిచిత్రమో గనుగొనవచ్చును.

విక్రయదారులు లేకుండుటచే నివేదికసంవత్సరమున ప్రభుత్వమువారే 6773 ఎకరముల మెరక భూమిని, 643 ఎకరముల మాగాణిభూమిని కొనుక్కొనిరట. ఏఖరీదుకుకొనిరో, దెలియలేదు. ఋణముల చట్టముక్రింద, ప్రభుత్వమువారు రయితుల కిచ్చిన అప్పుల మొత్తము వెనుకటి ఫసలిలో కన్న 7 లక్షలు తగ్గుట జూడ, ఈచట్టము ప్రజలకు విశేష యోగకరముగ లేదని గనుపట్టుచున్నది. మొత్తముమీద లాండు రివిన్యూ వసూలు పద్ధతి, తీవ్రసంస్కరణము గోరుచున్నదని, రిపోర్టు పరిశీలించెడి వారెల్లరు, గ్రహించక మానను.

“గాంధీజీ మా ర్చేమియులేదు”

మతము - రాజకీయములు

అనహా యోధ్యను మూలములు

(డ్రూ పియర్స్ గారు పూనానుండి జపాను అధ్యయనము కిట్లు వ్రాసిరి:—

భారతదేశ మింకను బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యంతర్భాగముగ నుండగలదని గాంధీగారు నమ్ముచున్నారు.

నేను భారత ధర్మవేత్తయగు మోహనదాసు కరంచందు గాంధీజీ ఆయన కుమారుడు దేవదాసుద్వారా సంభాషించు నవకాశమునుబొంది గావించినసంభాషణమునందలి ప్రధానాంశ మియ్యడియే. గాంధీగారు ఫిబ్రవరి 4 వ తేదీన బైదునుండి విడుదలయైన పిదప భారతదేశములో సంభాషించుట కిదియే ప్రథమము. ఎరవాడ జైలులులో రెండుసంవత్సరములు నిర్బంధముననుండి ఆరోగ్యము చెడిపోయి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునా రెట్టివరతులు విధింపకనే విడుదలజేయుట ఆవసరమై విడుదలైన పిదప ఆ జైలులకు కొన్ని మైళ్ళదూరములో పూనా పర్యటనా యవును బిల్పుచు గాంధీగారు ఆరోగ్యమును కుదుర్చుకొనుచు న్నారు. మెక్లానుకు తీర్థయాత్రతోవునటుల అప్పుడే భారత దేశనాయకులు తడోపలేకపోయియున్న పూనానుండి ‘దేశభక్తు నకు’ ప్రణామ లభించి భారత స్వాతంత్ర్య సంరంభమునందు ఆయన సలహానుగోరుచున్నారు.

గాంధీగారు వారితో త్వరలోనే గలిసి పనిజేయగలనని లెలచుచున్నారు. ఆయనతో మొదట సంభాషించినపుడు నాకు సంపూర్ణారోగ్యము కుడి రి న వెంట్ నే స్వరాజ్య సంపాదనమునకు నేను మరల పనిజేసెదను’ అని చెప్పెను.

జైలులులో నుండుటవలన గాంధీగారు 8 పౌనలవపు తేదీన ఆయన జైలులనుపోకముందు 98 పౌనలే యుండుటవలన యంతటను పోయినయెడల దుర్బలుడగును. ఈమధ్య తగ్గుటకు కారణము కొంతవరకు ఆయన సూర్యోదయము సూర్యాస్తమానములందు రెండుసారులే భోజనముజేయుట కావచ్చును. ఈవిధముగ అధికారాలయిన భోజనపతీని నిర్బంధింపలేదు. కాని ఆత్మనిగ్రహ శిక్షణమునకై ఆయన నమ్మకముండి యిట్లు భోజనము జేయుచుండెను. ఇంతేగాక రోజుకు ఆహారములో విడువదార్చుచునే తినునటులగూడ నిర్ణయించుకొనును. చారులో పోవుచేయకుండజేసిన ఒక్కపదార్థముగను, అందు ఉప్పు మిరియాలు కలియునెడల చూడుపదార్థము లగునని ఆయన భావించును.

సామ్రాజ్యమునెడ ఆయనవిధానము

గాంధీ విడుదలయైనప్పటినుండియు ప్రపంచమంత యును ముఖ్యముగ బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమంతయును సామ్రాజ్య మునెడ ఆయన భవిష్యత్కార్యవిధాన మేవిధముగ నుండునో యని ఆతురముగ నెదురుజూచుచుండిరి. ఆయన నిర్బంధింప బడుటకు ముందు, లాడుడు జార్జి తురుష్కులను, సుల్తానును సత్కరించిన విధమునకు ఆగ్రహమును చెల్లుటకై ఆలీనోదరులును, 7 కోట్లమంది మహమ్మదీయులను ఖడ్గమువదలి సత్వ గ్రహమునలంబించునటుల జేసెను. ఇంతయగాక ఆయన జై యిలకుబోవుటకు ముందు స్వాతంత్ర్యము బ్రిటనులో యుద్ధ ముజేయుటవలనగాక శాంతిముగ సామ్రాజ్యమునందే అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును బొందవచ్చునను భావమును లక్షలకొలది మందితోటి హిందువులకు గలుగజేయుట జేసెను.

భారతదేశములో గాంధీగారివలె అహింసను బోధించి గ్రేట్లు బ్రిటనునెడల ఆయనకుగల మిత్రభావమును అనేకసారులు ప్రకటించినవారు మరియొక రెవ్వరునులేరు. ఐతే ఆయన ను బైదులో బెట్టినకారణముచేత యీ భావము మరి సామ్రాజ్యమునుండి ప్రారగిమేగావలెనని ప్రాత్యహించువారితో గల నెడరని భయముగల్గెను.

ఆయన యేమిజేయునో యని బ్రిటనుదేశము నంతటను గుసగుసలు జయలుజేరెను. ఏమివచ్చునో యని ప్రతినిమేషమును వేచియుండిరి. కారణము ఆయనను జైలుబులోనుంచిన కాలమున మహమ్మదీయులు ద్వేషంతో దౌర్జన్యప్రతాపము గనుబరచిరి. హిందువులతోగూడ భేదములు ప్రసరించెను. “భారతదేశము యెట్టివారినిగానినైయది కారిగ నంగీకరింపబాలను. అయ్యది ముఖ్యముగ స్వతంత్రముగ నుండవలెను” అని ఒకపక్షమువారిొక ప్రకటనము గావించి యుండిరి. జాతీయపక్షవిధానమునుండి “శాంతిక్రమపద్ధతుల త్యాగ” యనుమాటలను తీసివేయవలెనని కొందరుహిందువులు కోరిరి.

అంతట గాంధీగారిని విడుదలజేసెనను వార్తవచ్చును. ఆయన యేమార్గముననుసరించును? ఈ ప్రశ్ననే ఆచమ్య శరీరు నడిగితిని. ఆయనయింటికి ద్వవడికిన ఖద్దరు అంగవస్త్రమును ధరించి మనో నిశ్చయముతో తొల్యునియుండెను. 55 సంవత్సరములు స్వార్థత్యాగముజేసి, ఖండుననుభవించి ముఖముడుడులబడియెండెను. బ్రిటిష్ భారతదేశ భవిష్యత్తు ఆయనచేతులలోనున్నదని ఆయన కేమాత్రమును చెలియదు. అట్టిదూసరకాయని ఈ ప్రశ్న యడుగగా భారతదేశమింకను బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యంతర్గతమైయుండగలదని నాకు నమ్మకముగలదు అని ఆయన శాంతముగ ప్రత్యేతర మిచ్చెను.

కొంచెమునేపుడి యింకను యిట్లు చెప్పబోడగల. “నాకింకను అహింసయందు సంపూర్ణవిశ్వాసముగలను. భారతదేశము దానిని గట్టిగ ననుసరించునెడల బ్రిటిష్ ప్రజలకంత శుద్ధిగల్గి మంచి లైటితులును. మానవప్రకృతియందు మంచియే నిగూఢమైయుండునను స్వీగ్ధవిశ్వాసముమీదనే అహింసవలన స్వరాజ్యము వచ్చునను నానమ్మక మధారపడియున్నది.

“భారతదేశమునకు ఇంగ్లీషువారితో నెట్టిపోట్లాటయు లేదని నేనేవ్వుడును జెప్పుచునే యుంటిని. ఏనుక్రిస్తు ప్రింటు లయొక్కయు, ఫోనీలయొక్కయు ప్రారత్వమును అధిక్షేపించెనుగాని ఆయన వారిపై ద్వేషముబూనలేదు. కావున మనము ఆంగ్లేయులు స్థాపించిన విధానముపై ద్వేషము గల్గియున్నను ఆంగ్లేయులపై ద్వేషముగల్గియుండ నక్కరలేదు. పశుబలముపై ఆధారపడియుండు విధానమును వారు భారతదేశమున కొనిగిరి అందువలన వారు కోటలు, ఫిరంగుల మాటుననున్నంతకాలమే సురక్షితముగ నున్నటుల భావించెదరు. కాని మేము భారతీయులము మాప్రవర్తనమువలన, ఆంగ్లేయులు భారతదేశములో నేమూలనున్నను మరఫిరంగిమాటున జేమముగనుండునని భావించినటులనే జేయవలెనని కోరుచున్నాము.

స్వరాజ్య పదార్థము

స్వరాజ్యమన మియర్థమేమి?

“సామ్రాజ్యములో వితరభాగములవలనే భారతదేశ ముగూడ సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము గల్గియుండుట” యని ఆయన చెంటునే ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. “కేనడా, దక్షిణాఫ్రికా, ఆస్ట్రేలియా దేశము లనుభవించునట్టిది. బ్రిటిష్ దేశములలోని సార్వభౌముని పౌరులు ఏజాతివారుగాని, ఏమతమువారుగాని సంపూర్ణ పౌరత్వస్వత్వములను బొందువరకుగూడ మేము తృప్తి బొందియుండ జాలము.”

గాంధీగారు జైలులులోనున్నపుడు ఆయన యనుసరులు కొందరు ఆయన నాయకత్వమును వదిలి క్రొత్తశాసనసభల యెన్నికలతో జయప్రదులైరి. శాసనసభలు సంపూర్ణస్వతంత్రపాలనము నీయక, విధేయులగల్గించునుగాన గాంధీగారి శాసనసభలలోనికి బోవుట పనికిరావలెను. దానిపై గాంధీగారిని యింకను శాసనసభాబహిష్కారముపై నమ్మకము గలదా యని యడిగితిని. గాంధీగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యిట్లు చెప్పిరి.

“అవును. బ్రిటనుమనస్సువారి మనకనుకూలముగ ప్రవర్తించువరకును మనము శాసనసభలలో పాల్గొనరాదు. ఐతే నేను నాయకులతో మాటాడువరకును జాతీయపక్ష మేల శాసనసభలలో పాల్గొననో నేనెట్టియభిప్రాయమును చెలుపజాలను. నేనీపనిని అప్పుడే మొదలుపెట్టితిని.

మతము : రాజకీయములు

ఖయులలో నుండుటవలన మతము రాజకీయములపై ఆయన అభిప్రాయములు మారనా యని నేనుఅడిగితిని. దానిపై గాంధీగారు ఇట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి:—

“అయ్యవేమియును మార్పుగాకపోగా రెండేడ్లు ఏకాంతముగనుండి ఆత్మపరీక్ష జేసికొనుటవలన మరింత ధృవపడెను. రాజకీయములందు మతమును బ్రవేశపెట్టి నేనును మిత్రులును పరీక్షించి చూచితిమి. ఇప్పుడు వానిని వేరుజేయవలెదని నాకు బాగానమ్మకము జిక్కినది. మతమునగా అర్థమేమియో చెప్పెదను. నాకు హిందూమతముగూడ అంతయొక్కవలేదు. అంతిన్నయొక్కవైనది ప్రపంచములో అన్ని సురముల యందు మిడియున్నవత్తమే నాకొక్కట. ఆసత్వమును గనుగొని ఆత్మను గనుగొనుటకే జేయుసంరంభ మంతయును. నేను దానిని సత్కరమునెడను. అయ్యది మానవప్రకృతియందు కాశ్వేతముగ నిలచి యుండును. తిన్నప్పుడు, దెలిసికొని తనను సృష్టించిన సృష్టికర్తను దెలిసికొనుటకు ముగిసవలయును. ఇదియే మతము. రాజకీయములను మతమునుండి వేరుజేయజాలనని నేను

నమ్మెదను. నారాజకీయములు రెండుమాటలతో దౌర్జన్య రహిత అనఁబడును. అనితెప్పవచ్చును. ఈ సహాయనిరాకరణములములు ప్రపంచములో అన్నిమతములందును నాటుకొనియున్నవి. ఏనుక్రిస్తు స్క్రిగ్టులలోను ఫోనీలలోను సహకారముజేయ తిరస్కరించెను. బుద్ధుడు ఆయన శోకాలలో ఆభిమానపూరితులై యుండు మతబోధకులతో నిర్భయముగ సహకారము జేయకుండెను. మహమ్మదు, క్రైస్తవ్యుడు, మున్నగు మతబోధకులు చాలమంది ఆ సహాయవాదులుగ నుండిరి. నేను వినయముతో వారిమాటలను నే యనుసరించుచున్నానుగాని మరే యునులేదు.

“అహింస మనగా త్యాగభావమున శిక్ష బొందుటకై పురేయమగుచు. దీనిని ప్రపంచములో మహాబోధకులుగ నున్నవారాచరించిరి. శరీరదార్ధ్యములో బలము లేదు. అత్యంతమునోబలమే బలము. నేను త్యాగమునకు సంబంధించిన పూర్వసర్వమును ఆత్మబలమునుగూర్చి భారతదేశమునకు చెప్పితిని”

“అహింసయనగా పిరికితనముని నా భావముగాను. పిరికితనము, దౌర్జన్యము రెంటిలో నేమియు లేదు. దౌర్జన్యమునియే చెప్పెదను. కాని ధర్మపక్షయు బుద్ధి సిపాయికి అండము దెచ్చునని నానమ్మకము. కావున భారతదేశమును అహింస నాచరణలో పెట్టుచు నికోరుట దుర్బలమని చెలిసి గాక యీ దేశమునకుగల శక్తిబలములు చెలియె. ఈ అహింసాధర్మమును గనుగొనిన ఋషులు నూటలనున్న గొప్పవిజ్ఞాన సంపన్నులు. వారు స్వయముగ అస్త్రవిద్యనున్నే అవి నిన్ను రెంజునములని కనుగొని ప్రపంచము దానితో వివియుండ మోక్షము దౌర్జన్యమునందు, తద్రాహిత్యమునందు గలనని బోధించిరి.”

“కావున అమెరికనులు భారతజాతీయోద్ధమమును బాగ్రైతగ పరిశీలించినయెడల అందు యుద్ధమునకు బదులు తగిన ప్రత్యామ్నాయము గాన్నించునని నేను చెప్పుచున్నాను’ అని గాంధీగారు ముగించిరి.

గాంధీగారు కైదుకుబోవుటకుమందు ఆధునిక నాగరకతను తీవ్రముగ ఖండించెడి వారు. ఆ భావములే మైన మారెనాయని నే నడిగితిని.

ఆధునికనాగరకత

“అవి యేమియును మారలేదు’ అని ఆయన శాంతముగ ప్రత్యుత్తర మిచ్చె.

“ఆధునిక నాగరకతయన భౌతికపూజయనియు, అందువలన బలవంతులు బలహీనులను పీడించెదరనియు నాఅభిప్రాయము. ప్రపంచములో నెల్ల అమెరికాయే భాగ్యవంతులదేశము. అన్ని దేశములును యునైటెడుస్తేట్టును జూచి సహింపజాల నున్నవి. ఈలోపల నైతికాభివృద్ధి కంటుపడెను అభివృద్ధి పౌనులు, పిల్లలగులు పెనుగు మానముతో కొలచుచుండిరి.”

“ఈ మాదేశములో నొకప్పుడు దేవతలు నివసించిరిని చెప్పెదరు. కాని యిప్పుడిప్పుడి విల్లువిమ్మిలు, ఫ్యాక్టరీల సాగత్యో రోదత్యో భిక్షరముగ నుండి కొడ్లన్నియు ఇంజనులమయమై, బండ్లలో జనము క్రెక్కిరిసి యుండి యేమిజేయుచున్నారో తెలియకున్నపుడు, ఆపెట్టెలలో ఒకరిపై నొకరుకుక్కినప్పుడు భావము లేమియు మారకున్నపుడు అట్టి సృష్టితులుగల దేశములోనిపుడు దేవతలందురని లెంచుటకు వీలులేదు. ఎంతమందియో పురుషులు స్త్రీలు, పిల్లలు చనిపోగా ఫ్యాక్టరీలులేచెను. దానినిమనము నాగరకతయనుచున్నాము.

సుప్రీంకోర్టువారు భారతీయులను యునైటెడుస్తేట్టు పౌరత్వమును బొందుకుండ నాటకపరమము జేసిన తీర్పు మైసభిప్రాయమడుగగా ఆ నిర్ణయమునకు విచారముచున్నదనియు, అమెరికావారు భారతీయ నాగరకతను చెలియకదాని అధికమును చెలియక పోవుటవలన అట్లు జేసిరినియు గాంధీగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

తుదకు నేను, భారతదేశమంతయు ఆయనను మహాత్ముని ఎరె పూజించెదరనియు, వేలకొలదిమంది పిల్లలకు గాంధీదాసు అని పేరుపెట్టుండెననియు, దేశమంతటను లక్షలలెని యిండ్లలో ఆయనపలమునకు తోరములు వేయునననియు చెలుపగా గాంధీగారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి:—

“అమహాత్ముడు’ అనుమాటను ఆధునికజీవితమునుండి తీసివేయవలెనని నేను లెలంచెదను. అతని పేరును మాటనంతలేలి కగయెవరికాని అంగులో నాకు, సత్వమును విశయముగ శోధించువానికి వర్తింపజేయదగదు”

బాపట్ల తొలూకా ప్రధమసమావేశము

ఈనెల 17-వ తేదీని పెదనంది పాడులో జరుగును

ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య గారధ్యక్షత వహించెదరు

ఈనెల 17 వ తేదీ మంగళవారమునాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు పెదనందిపాడులో ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాల కృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద బాపట్ల తాలూకా ప్రధమసమావేశము జరుగును. తాలూకాలోని దేశభక్తులందరను విచ్చేయ ప్రార్థితులు. (తంలివార్త)

భారతదేశ ప్రభుత్వ నిర్మాణమును నిర్ణయించుట

నిజమగు ప్రజాప్రతినిధులతో చర్చింపవలెను

శాస్త్రీ వభృతుల మెమోరాండముపై నైఋత్యగారి అభిప్రాయములు

సియో, జూను 18:—పండితమోతీలాల్ నెహ్రూగారు, క్రింద వివరింపబడిన అభిప్రాయములను తెలుపుచు లజపతి రాయగారి కొక తంలివార్త నంపెను.

లండనులో శాస్త్రీగారు మొదలగువారు, భారతకార్యాలయమువారి కంప్యూటరు తయారుజేసిన మెమోరాండమును గురించి, స్వరాజ్యసత్వనాయకుని అభిప్రాయములను దెలిసికొనుటగాను అప్పగించియున్న ప్రతినిధి, మోతీలాల్ నెహ్రూగారిని గలసికొని సంభాషించగానిట్లు నుడివిరి.

అధికారరాష్ట్రములను విస్తరించు తమ ప్రభుత్వ నిర్మాణమును తామే నిర్ణయించుకొనిన విధమున భారతదేశము గూడ తమ ప్రభుత్వ నిర్మాణమును తానే నిర్ణయించుకొనవలెనను విషయము, నేను మెమోరాండమును వ్రాసినవారితో నేక భవింతునుంటిని అందును ఏకీభవించు ఈ విషయమును వెలసినవారితో వారు భారతదేశమును గావలసిన ప్రభుత్వమును తామే నిర్ణయించు భారమును తామే వహించి ఒక రాజకీయకమిషనుగారు విచిత్రముగ నున్నది. ప్రస్తుతమున్న నియోజకవర్గముకంటే చాల విశాలమగు నియోజకవర్గము చేసియుకొనబడిన నిజమగు ప్రజాప్రతినిధులకు తప్పనిసీయై యున్న భారతదేశ ప్రభుత్వనిర్మాణమును నిర్ణయించు నధికారము లేదు. ఖైబరీ మాసమున భారతకానసభవారిని తీర్మానము నంగీకరించు టొక్కటే ఈసమస్యను పరిష్కరించు సూచనము. తన ప్రభుత్వమును తానే నిర్ణయించుకొను నధికారము కలగా లేదా యను విషయమును, రాజకీయకమిషనును గాని నురియేకమీషనునుగాని భారతదేశ మెంత మాత్రమును పదలిజేయజాలదు. తనకొర కితరులచే నేర్పరుపబడిన ప్రభుత్వనిర్మాణముగూడ భారతదేశ మెన్నడును అంగీకరింపజాలదు. మొట్టమొదట భారతదేశమునగల ఈయధికారము నంగీకరింపవలెను. తరువాత ప్రాథమికవిషయము లొక ప్రతినిధుల సమావేశమునందు పరిష్కరించుకొనవలెను. అసమావేశమునకు బ్రిటిషు వ్యవస్థాప్రతినిధులును, ఎక్స్ పర్టులును గూడ భాగమావేశమున హాజరుగావచ్చును. పూచీలగురించియు, ఇతర ముఖ్యవిషయముల గురించియు, బాధ్యతగల భారప్రతినిధులును, బ్రిటిషు ప్రతినిధులును చర్చించుకొనవలసినగాని, అసమావేశమున కాంగ్రెస్ దేశమున గల ఏర్పడిన సామ్రాజ్యనిర్ణయించుట ఎంతమాత్రమును గూడదు. అని మోతీలాల్ గారు రిని.

(అ.ప్రె.)

అమెరికా వైమానికులు

హంకాంగునుండి హాయిపాంగును పోయినప్పటి నుండి ఏడు యు తెలియక పోవుటచే సందియమగుచున్నది. వీరిని గూర్చి ఎప్పటికప్పుడు తెలియజేయుటకు వాయువార్తా ప్రచారకులు ఆ ప్రయత్నములై యుండవలెనని ఉత్తరపు జేసిరి. కాని వీరు సురక్షితముగ నున్నారని ఇటీవలి వార్తలు తెలుపుచున్నవి.

గజదొంగలు

ఎనకో కొంచు అడ్డొ దొంగసాని ఇట్లో 1,00,000 పానులు విలువ గల్గినట్టియు సుప్రసిద్ధము గాంచినట్టి నగలను దొంగిలించిరి.

హిందూదేశ సేవక సంఘము

19 వ సాంవత్సరికోల్పనము

పూనా, జూను 18:—హిందూదేశ సేవక సంఘము యొక్క 19 వ సాంవత్సరికోల్పనము నిన్నదినమున ప్రారంభమయ్యెను. అధ్యక్షుడగు శాస్త్రీ గారిని గురించును దుండుటచే సహాయాధ్యక్షుడగు జేవధారు గారిని గూర్చియును వహించిరి. శరీరాశోగ్యము సరిగ్గా లేకపోవుటచేత కులజాగరూడ హాజరుగాకపోయిరి. కామత, డా. జీవరాజ మెహతా, డా. సమంతు మెహతా, రా. బి. మండే న్యాయమూర్తి కేశవ రావు (నైజము హైదరాబాదు) మొదలగు ప్రముఖులగు సభ్యులందరు మహాజైరి.

జేవధరుగారు కార్యక్రమమును ప్రారంభించుచు శాస్త్రీ గారిని గూర్చియుండి అభినందనముల దెలుపులేఖలు వచ్చెనని దెలిపెను. జేవధరుగారు ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులు అను విషయముపై నుపన్యసించెను. తరువాత సీనియరు జానియరు సభ్యులు గతవత్సరమునందు తామెవరిన కార్యముల నిజీదికను జదివిరి. అదివారముతో సమావేశము ముగిసెను. (అ.ప్రె.)

రంగూనులో అమెరికను

డిప్యూటీ

రంగూను, జూను 18:—నిన్నటిదినమున రెండు అమెరికను డిప్యూటీ రంగూనునకు వచ్చెను. “టి.జే.” “వి.కార్టర్” అని వానిపేర్లు. వీరిలో నొక్కొక్కదానియందు 100 మనుషులును అద్దరు అధికారులును గలరు. అమెరికను స్టేషన్ ఇన్స్ పెక్టుకు జేరువరకు ఈ నౌకలు బయలుదేరవు. స్టేషన్ వచ్చినతోడనే “సి.కార్టర్” అధ్యక్షులకు జనును. నిన్న సాయంత్రము ఈనౌకలు నౌకాలయములోనికి వచ్చినతరువాత, రాజధాని నౌకాలయాధికారి నౌకాధికారులతో మాటలాడెను. అమెరికను రాయబారి యగు జె. పి. మాట్టి గారుగూడ వారితో వచ్చెను. రంగూను డివిజను కమిషనరు రంగూను రాబర్టు గారును రంగూను బ్రేగడు సేవానాయకుడగు కూల్పాడు గారు నౌకాధికారులతో మాటలాడుటకు జనుచుండెరి.

(అ.ప్రె.)

గవర్న రెక్కడ నుండవలెను?

అలహాబాదు, లక్నోలకు వివాదము

రెండు రాష్ట్రములను వేరుజేయవలెనను సూచన

అలహాబాదు, జూను 18:—సంయుక్తవక జాలకు అలహాబాదు ఇంకను ముఖ్యపట్టణముగ నున్నదా? యనియు గవర్నరు అధమము మాడునెలలైనను అలహాబాదును దుండవలెననియు, కానసభ సమావేశములలో సగభాగము అలహాబాదునందు జరుగునట్లేర్పరుపవలెననియు, గోరుచు బాటుసంగం లాలు అగర్యాలా ఎం. ఎస్. సి. గారు కానసభలో చాల ప్రశ్నల నడుగుటకు నోటిను కొనగెను. ఈ ప్రశ్నలను గవర్నరు గారు త్రోసివేసిరి. ఇట్లు త్రోసివేయుటకు కారణముల దెలుపుచు, కానసభ కార్యదర్శి ఇట్లు వ్రాసెను:—

కానసభ జరుగవలసిన ప్రదేశమును నిర్ణయించునది గవర్నరుగారుగాని, సభాయుక్తులగు గవర్నరుగారుకాదు తానొక్కడ నెంతకాల ముండునదియు నిర్ణయించుకొను నధికారము గవర్నరుదేకాని ప్రభుత్వసభ్యుల కెట్టి బాధ్యతయు లేదు.

ఈవిషయము అలహాబాదునకు చాల ముఖ్యమగుటచే అగ్రరాష్ట్రము అయోధ్యనుండి జేరుజేసి, స్వపరిపాలన కొన గుటచే ఇందుకు తగుపరిష్కార మని “లిడరు” పత్రిక నూచించుచున్నది.

(అ.ప్రె.)

సత్య మనిన నేమి?

(నర్సెంటు)

“పాంటియన్ పైలేటు కాలమునుండి సత్య మనిర్వచనీయముగ నుండె”నని పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు కవిత్వభోరణిగ చెప్పెను. ఈ వాక్యమునవలె ధర్మని ఎల్లరకు విశేషమైయుండును. సత్యమిదియని ఒక్కరు చెప్పుట అసాధ్యమైనవని యని పండితజీగారి అభిప్రాయమై యుండవచ్చును.

సత్యమును నిర్వచించునట్టి స్థితికి ప్రపంచ మింకను వచ్చియుండక పోనచ్చును. కాని ఈ మాట అందరి మనస్సుల యందును ఒక విధముగ భావము నుకయింపజేయుచున్నది. క్రీస్తుసత్యము గురించి కొంత ప్రస్తావించినపుడు పాంటుసు పైలేటుగారు సంజేహించిన కథాంశమును పండితజీగారు మనసునందుకొని ఇట్లు చెప్పిరి కాబోలు. ఏసుక్రీస్తు కొన్ని సత్యములను బోధించెను. వేదములందును ఉపనిషత్తుల యందును కొన్ని సత్యములు ప్రకటింపబడెను. తరతరములనుండి కొన్ని సత్యములు వచ్చుచునే యున్నవి. ప్రపంచమునకు సత్యమన్న నేమో తెలియదనియు, సత్య మిదియని తెలిసికొనజాలదను సిద్ధాంతముల నంగీకరించిన వాస్తవ్యమును కర్ణమే యుండదు. వాగ్దాటి అసాధ్యమగును, గగనకుసుమ మగును.

తన కార్యక్రమమునకు ఏమో కొన్ని మూలసిద్ధాంతములు ఆధారముగ లేకున్న తన కార్యక్రమము దేశమునకు తేమకరమనియు లాభకరమనియు పండితజీగారిట్లు రుజువు చేయగలరు? సంజేహించుటకు వీలులేనినని మానవుల వృద్ధయములకును విజ్ఞానమునకును తోచునట్టియొక బుద్ధి ప్రపంచజ్ఞానము అనుభవము అంగీకరించు సిద్ధాంతములను పండితజీగారి కేమి లేకున్నవారి ప్రచారమున కారధార మేమియో తెలియకున్నది. ప్రాత చరిత్రనుండి గ్రహింపబడిన పాంటియన్ పైలేటుగారి ప్రస్తావన జీవితపు ఉన్నతాదర్శములపై సాధారణ మానవునికి గల నిరసనభావమును ప్రకటింపుచున్నది. సత్యమిదమిత్తమని నిర్ణయించుటకు వీలులేదనియు, ఎవరి తలతిక్క వారికి సత్యమనియు, ఇతరతయు ఆర్కాటుమనియు చెప్పుట కొంచ ము ప్రస్తుతముగ నుండును. సత్యస్వరూపమును సంపూర్ణముగ గ్రహింపగల కక్షి అర్హత పొందువరకు కొంతమంది తాత్కాలికముగ కొన్ని సిద్ధాంతములను సత్యములని అంగీకరింపవలెను. జ్ఞానము సంపూర్ణముగ వికసించినపుడు ఈ అసత్య అంతమొంది సత్యస్వరూపము కాననగును. ఈ సిద్ధాంతము నంగీకరింపవచ్చు విజ్ఞానము విద్య సారములేని సిప్పిపవాదము లగును. పాంటియన్ పైలేటుగారి వాక్యములే సత్యములైనవో? సత్య మింతవరకును అనిర్వచనీయమై యున్నచో, సత్యము ఇదమిత్తమని నిర్ణయించుటకు వీలులేని దై నవో మానవుడింక నిరాశ చెందవచ్చును. కొన్ని అనిర్వచనీయములు కాని కాటి భావ మేమో మనకు తెలియును. సత్యమిది అసత్య మిదియని అనేకులకు తెలియును గాని వారు సత్యమును ఆచరింపరనుట మరియొక విషయము. కాని మేము చేయుచున్నదంతయు శుద్ధమగు అసహాయోద్యమ మని నిరూపించుటకు పండితజీగారు వారి మిత్రులు ఏల ఆకురపడుచున్నారో తెలియకున్నది. మేమీ ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మొసగ సాహసించెదము. ఈకాలమునకు అసహాయోద్యమము సత్యముగనున్నది. అసహాయోద్యమసిద్ధాంతములకు అనుగుణ్యము కానిది ప్రజా మోదము విషయజాలదు. సత్యమనిన ఏమో గ్రహించుట మానవుని సహజక్షణ మని ఇది నిరూపించుచున్నది.

తారకేశ్వరము

నిన్న 13 వ తేదీని జరిగిన అరెస్టులు

నిన్న తారకేశ్వరమున పోలీసువారు 16 గురిని అరెస్టు చేసి పెరంపూరు తీసుకొనిపోయిరి. వారిలో బర్తరపు చేయబడిన కనిష్ఠేయగూడ నొకడున్నాడు. (అ.ప్రె.)

అమెరికా అధ్యక్ష పదవి

రిపబ్లికన్ కన్వేషనువారు ఏకగ్రీవముగ కూడిగారిని పేర్కొనిరి. ఉపాధ్యక్షునిగ లోడెక్ గారు నిరాకరించినందున దానో నేనాని నియమించిరి.

అమెరికాలో పిల్ల కూలీలు

అమెరికాలో కర్మాలయము లందును, మరితరపనులందు 15 ఏండ్లకులోపుగనున్న పిల్లలను పనిచేయునీయకుండ ప్రభుత్వమువారు కానసభ గావించిరి. ఈ అధికారము కాంగ్రెసు కేయబడినది. (ఫార్వర్టు)

పంజాబు జెయిలుపరిపాలన

గవర్నరుగారు సమర్పించుట

లాహోరు, జూన్ 13:—1923 సం. పంజాబు జెయిల్ పరిపాలనా నివేదికను వివరింపుచు సభాయుతుడగు పంజాబు గవర్నరుగారి క్రిందివిధముగ వ్రాసిరి.

ఈ సంవత్సరము రాష్ట్రములో జెయిల్ పరిపాలనపై వార్తాపత్రికలందు తీవ్రమగు ప్రతికూలవిమర్శలును ఖయిదీల యెడల అందు ముఖ్యముగా అకాలీఖయిదీలయెడల క్రూరముగా ప్రవర్తించుచుండెడిన సారోపణలను బయలుదేరెను. మైయాకోపణలు తగినంత స్పష్టముగ్గఱబడెనపుడు పరిస్థితుల ననుసరించి చర్య దీసికొనబడెను. కొన్ని సందర్భములందు ప్రభుత్వమువారి యనుమతిపై మేజిస్ట్రేటు కొర్రులద్వారా చర్య తీసికొనబడెను. ఇందు చాలవరకు జెయిలు అధికారులు తమపై గావించబడిన అక్రమారోపణలు నిరాధారములని రుజువుజేయుటకు తీసికొనబడెను. 1922 సం. వేళవికాలమున ఖీంప బడిన అకాలీలలో నధికభాగము వదలిపెట్టబడిన తరువాత వార్తాపత్రికలయందట్టి ఆరోపణలు తగ్గెను, ప్రభుత్వమువారి నపఖ్యాతికి దెచ్చుటయు కాననముల నములలో పెట్టుటయును ప్రభుత్వమువారి కృత నిశ్చయమును చలంప జేయుటకును, ఇట్టి ఆరోపణ లానప్పబడుచున్నవి. ఈ ఆరోపణలు యథాగతములైన సందర్భములందు గోరంతలు కొండంతలుగాజేసి వార్తాపత్రికలు ప్రకటించుచుండెను. ఇట్టి కష్టపరిస్థితులందు జెయిలు నందు క్రమశిక్షణను కాపాడుటకు ప్రయత్నించుటచే నపఖ్యాతికి లోబడువలసిన అధికారులకు సభాయుతుడగు గవర్నరు తన సానుభూతిని క్షణంపను దెలుపుచున్నాడు.

తనక ఖయిదీలలోపములు జెయిల్ ఇన్స్పెక్టరు తన రలసను బాగుగ దెలియుననియు వానిని సవరించుట కాలేడు చాల పట్టుదలతో పనిజేయుచుండెననియు ప్రభుత్వమువారిచుగ దురు. తగినంతభవము లేకపోవుట మానవహాజిద్వైల్యము మొదలగునవి ఈకాఖలోని లోపములకు కారణము (అ. ప్రె.)

భారతఖిలాఫతు సందఘనభ

జిల్లీలో 24,25 తేదీలలో జరుగును

ఈనెల 24,25 తేదీలలో జిల్లీలో అఖిలభారత ఖిలాఫతుసందఘనభ జరుగును. ఆనభలో అత్యంతముఖ్యవిషయములు చర్చింపబడును. కాన ముఖ్యముగా నందరును రావలెనని మాలానా షా తాలీగారు ప్రకటించిరి. అ||ప్రె

లాలా మోతీలాలు గంగారామ్ గారు

కరాచీ భారతవాణిజ్య సంఘమువాడు విం దొనర్చుట

కరాచి, జూన్ 13:— పంజాబు సేవనల్ బ్యాంకుకు కాఖగా నున్న కరాచిబ్యాంకులో 14 సంవత్సరములు పనిచేసి యిప్పుడు లాహోరు ప్రధానకార్యాలయమునకు మార్చబడిన లాలా మోతీలాలు గంగారాముగారికి కరాచీలోనున్న భారత వాణిజ్యసంఘమువారు ప్రభుత్వపు ఉద్యావననములలో ఒకవిం దొనర్చిరి: చాలమంది వచ్చిరి. గంగారాము గారికి సన్మానపత్రము వెండిపత్రములలో, పెట్టియాయబడెను. గంగారాముగారు చేసిన సేవనుగూర్చి ప్రశంసించుచు ఉపన్యాసము లీకుబడెను. ఈ కు అతిథిని మిక్కుటమైన తూలహారములచే నలంకరించిరి.

(అ. ప్రె.)

రంగూను, జూన్ 13:—అమెరికను డిప్లొమటు“ప్రెస్టన్ ఆనునది మెక్లారనుయొక్క విమానముతో నిన్న ఆక్యా బురువచ్చెను. మెక్లారనుగారు యంత్రమునువీర్చుటచేయుపనిలో నున్నారు. అ||ప్రె||

భారతరాష్ట్రీయ సేనాదళము

కలకత్తా, జూన్ 13:— భారత రాష్ట్రీయ సేనాదళమును తిరిగి యేర్పాటుచేయుట ఆవసరమని బెంగాలు ప్రభుత్వమునకు కలకత్తా భారతీయ సంఘమువారు సూచించు చున్నారు. మరియు సీపైన్యములోని యుద్ధోగ్యులకును మనుష్యులకును, విటీషుసైన్యము అగ్గిలియరీఫోర్సులోని యుద్ధోగ్యులకును మనుష్యులకును హోదాలో పెట్టిభేదమునుజేందరాదని వీరు నొక్కి చెప్పుచున్నారు.

అ||ప్రె||

విలేఖకులకు సూచన

చి. పి (దేశభక్తునికి వ్రాసిన తెలిపినను) ఆనవానిస్థాయవాది, భావ సరిగా బోధపడుటలేదు. మతాభిమాని (సంతకములేదు) గో. కి. కా. హ. ప్ర. కాంగ్రెసువాది, జి. చి. రె. వి. అ. ఆ. సీ. జా. ఒకసాంఘికును వ్రాసినవారి ఊరు, సమైరనమును తెలియలేదు.

ని. ల. కా. వి. చె. కృ. ప్ర. నూ కా. గో. వెం, పా. ల. న. పె. వెం, ద. వెం, ఒకకాంగ్రెసు ప్రచారకుడు, ధూ. పి. రా. దా. రా. ఇ. బి. సు:—ప్రకటంపజాలము.

ఆం|| ప|| సం||

దక్షిణ హైద్రాబాదు (స్వకీయవిలేఖరి)

మడికొండయందు గ్రంథాలయము స్థాపింపబడుట

జూన్ 11:—శ్రేష్ఠ కు గుంగళవారమునాడు వరంగల్లుజిల్లాలోని మడికొండ యను గ్రామమునందు తాలీకాపాత కాలమందిరమున బహిరంగసభ సమావేశ మయ్యెను. స్థానిక ప్రముఖులందరు సభనలంకరించిరి. శ్రీయుత బిరుదరాజారాధున కాజాగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. అష్టావధాని వానమామలై లక్ష్మణాచార్యులవారు మొట్టమొదట గ్రంథాలయములవలన గలుగులాభములనుగురించి ఉపన్యసించిరి. తదనంతరము శ్రీయుత కాశీజి రంగరావు దొరగారు మడికొండయందు గ్రంథాలయమును స్థాపించవలెనని ప్రోత్సహించిరి. సభ్యులందఱేకగ్రీవముగ గ్రంథాలయస్థాపననుగురించి తీర్మానించి దానికి ప్రతాపరుద్ర, ఆంధ్రభాషానిలయును అవి నామకరణముచేసిరి. సుమారు 850 రూపాయల విరాళములు వాగ్దత్తము చేయబడెను. 200 వరకు నగదువసూలయినవి. పుస్తకములు, పత్రికలు తెప్పించుటకు తీర్మానింపబడెను. శ్రీయుత అమృతరావుగారు అధ్యక్షులుగను, బిరుదరాజు రాధువరాజుగారు ఉపాధ్యక్షులుగను, కె. సాంబయ్యగారు కార్యదర్శిగను, శివరాజయ్యగారు సహాయకార్యదర్శిగను నియోజితు లైరి. కార్యనిర్వాహక సభ్యులు గూడ ఎన్నుకొనబడిరి.

అధ్యక్షులకు వందనసూచనానంతరము సభ ముగిసెను.

సంస్కరణ

కైకలూరు తాలూకా వజుమద్రుగ్రామములో (12.6.24) ఉదయం 8 గంటలకు కళావంతులు రాజశ్రీ పంతుల సూరయ్యగారి ప్రధమపుత్రికను నరసాపురం కావరమ్మలు ప్రస్తుతం కైకలూరుతాలూకా ఆఫీసులో లేఖకుడుగా నున్న రాజశ్రీ కాశీబీరభద్రరావుగారి కిచ్చి అతివైభవముగా వివాహముగావించిరి. కథువువిద్యావతి. తగిన దాంపత్యముని యెల్లరు కొనియాడిరి. మరియు గోపాలపురం కావరమ్మలు శ్రీ పుష్పల చలపతిగారి ఏకపుత్రికవృత్తివిద్యపూర్ణముగా నభ్యసించియు, వృత్తిని నిరసించి, కాస్తోక్తముగా వివాహముచేసికొన నిశ్చయించి తగిన వరునికయి ఆన్వేషించుచున్నది. యుక్తవయస్సు వచ్చినది. తరిదంశ్రులు సమృద్ధింపకపోయినను సాహసించి వివాహమాడ దీక్ష బూనినట్లు తెలియవచ్చినది. అనతికాలములో యీ సంఘము నందలి దురాచారములు రూపుమాాయననుట కిది నిదర్శనములు. సంఘనాయకుల ప్రోత్సహము కొంత అవసర మని మాయభిప్రాయము.

యార్ల గడ్డ వేంకటసుబ్బయ్య.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగువ నుదహరించిన మిల్లులో తయారగుచున్న బనీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు నూలులో నున్నూ, ఖద్దరునూలులోనున్నూ, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నూ, నకలమైనపట్టు, ఉన్ని, వత్తి, వగైరా దారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరసమైనధరలకు భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, వీలుగా యుండేలాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చౌకగా యేర్పాటుచేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోాలుసేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు, చాలా వ్యాపారవీళ్లు కల్గజేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యీక్రిందివిలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీలేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. శాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, పోస్టు ఫ్రీ రు 6-0-0

మానేజరు:—ఆంధ్రహౌజిరీమిల్సు, బెజవాడ, దక్షిణఇండియా

నూతనయంత్రములు

నూతనపరికరములు

సరస్వతీపవర్ వైన్ రాజమండ్రి

తెలుగు—నాగరి—అరవము—ఇంగ్లీషు—లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగుపాఠములు

రసీదు బుక్కులు

వలురంగుల హాల్ పేపర్లు

కవర్లు

శుభలేఖలు

చక్కగా

క్యామబుక్కులు

ఆఫ్టోనుబ్లాకులు

ముద్రింపబడును

గ్రంథములలోని కువయుక్తములగు బొమ్మలు అనగా ఎన్ గ్రేవింగువములు చక్కగా తయారుచేయబడును.

సాతిండియన్ రైల్వే సమ్మె

తిరుచనాపల్లిలో మాపుపనివాండ్రను తీసికొనుటకు ఏజెంటు ఇష్టపడుచున్నాడు

కాని యింజనుమీద పనిచేయువాండ్రసానము లాక్రమించబడి యుండుటచే వారిని తీసికొనుటకు మీలు లేదనుచున్నాడు

కోయంబత్తూరు, జూను 18:—సి. వి. వెంకటరమణ యంగారు (యం. యల్. సి.) నిన్నటిదినమున తిరుచనాపల్లి యన్. వి. రైల్వేస్టేషను బి. సి. స్కాటుగారితో కలిసి మాట్లాడెను. అప్పుడులోకోనూ ఫెర్నెంటు యఫ్. యఫ్. ట్విడ్ గారు కూడ అచ్చట నేయుండిరి. కోయంబత్తూరుకు తిరిగి వచ్చినపుడు అయ్యంగారి నడుగగా వాట్లు చెప్పినారు. ఏజెంటు ప్రాతీతములమీదనే మాపుపనివాండ్రందరికిని తీసికొనుటకు సిద్ధముగా నున్నాడు. కాని యింజనులమీద పనిచేయువారి స్థానములన్నియు లాక్రమించబడియుండుటవలన వారిని తీసికొనజాలకున్నాడు. అయినను భారీలువచ్చినప్పుడెల్లవారిని గూడ తీసికొనెదనని వాగ్దానము చేసియున్నాడు.

ఏజెంటును సోదనూరుకు ఆహ్వానించుట

పోదనూరులోని విజయశిథిలమున కనుగొనుటకును, సమ్మె యింకను అట్లే యుండుటకు కారణములను తెలిసి కొనుటకు ఏజెంటు పోదనూరుకు ఆహ్వానింపబడెను. (అ. ప్రె.)

జిల్లా లోకోనూనర్నెంటు

ప్రకటన

పోదనూరు, జూను 12:—జిల్లా లోకో నూనర్నెంటు ట్రీకిండివిషనున ప్రకటించియున్నాడు—

పోదనూరు మాపులోని చాలమంది కూలీలుకావలసి యు న్నారు. రేపు 12 వ తేదీన 9 గంటలకు మనుష్యులు యేరుకొన బడుదురు. మనుష్యుడుండవలసినంత యెత్తుగానుండి మంచికేర సాధ్యముగలవారే తీసికొన బడుదురు. మొట్టమొదట దినము నకు రు 0.9-4 మాత్రం యీయబడును. (అ. ప్రె.)

పులియంతోపు బహిరంగం

నమ్మెదారులయెడల సానుభూతి

కోయంబత్తూరు, జూను 14:—బ్యాంకుయనుమిని పలు కార్మికులను అను టి. యల్. శివసుబ్రహ్మణ్యచెట్టి యాచగారి నోటినుప్రకారము నిన్న రాత్రి పులియంతోపుకడ నొక బహిరంగం జరిగెను. పూర్వము జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెం టును యం. యల్. సియును అను గాయబూదూర్ టి. యె. రామలింగం చెట్టిగూరు గారు అధ్యక్షతవహించిరి. పోదనూరు రైల్వే సమ్మెదారులకు సానుభూతిని జూపునట్టియు సహాయ సంఘమునకు సహకారమును జూపమని మిల్లుకార్మికులను ఉ ద్బోధించునట్టియు, పనివాండ్రుచెప్పిన వరతులమీద సమ్మెను పరిష్కారము చేయుమని రైల్వేయేజెంటును అడుగునట్టియు తీర్మానములు గావించబడెను. (అ. ప్రె.)

సేలంలో యింజనులు శుభ్రముచేయువారు

ముగ్గురుమాత్రము బహుబడికవలెము

వ్రాసియుచ్చుటకు బహుకొని పనిలో ప్రవేశించిరి

సేలం, జూను 14:—రైల్వేసమ్మె అటులే యు న్నది. మొదటిపైరుమను కొంగయాయాడు సేలపునుండి వచ్చి పనిలో ప్రవేశించెను. కాని సేలంనుండి పోదనూరుకు వెళ్లు 77 బాళ్ళసేజరు బండిమీద పనిచేయుటకు నిరాకరించెను. అన్నిటి లోకోఫారుమను నోటినుప్రకారము 20 మంది యింజనులు శుభ్ర ముచేయువారు వచ్చిరి. కొత్తస్కేలుప్రకారము పనిచేయుదు మని వ్రాసి యామ్మని లోకోఫారుమను వారి నడిగెను. ముగ్గురు మాత్ర మంగీకరించి పనిలో ప్రవేశించిరి. తక్కినవారు నిరాకరిం చి నెవరిపోయిరి.

లోకో నూనర్నెంటు సమ్మెదారులను తీసివేసెట్లుగ లోకోఫారుమనువ్వారా 51 మంది సమ్మెదారులకు మేుమేుగా సేలసముందిచ్చు నోటినులనిచ్చెను. ఆనోటి సీబిధముగా నున్నది:—

4 తేదీ యదయమున ఏజెంటుగారు ప్రకటించిన నోటి ను స్టేషను పెద్దయింజనును, నోటిను బోర్డులమీదను అందరిని కనబడుటగా ప్రదర్శింపబడినది. మీరు పనినుండి తొలగింప బడిరి. (అ. ప్రె.)

సాతిండియన్ రైల్వే

ఆదాయములు

జూను, 7:—వ తేదీతో ముగిసినవారమునను సాతిండి యన్ రైల్వేకంపెనీ ఆదాయము లీతీయగానున్నది. ప్రయాణీ కులను తీసికొనివెళ్లుట (ప్రయాణీకులు 851864 మంది) రు 824816/- వా. పారము (1097972 మనుగులు) రు 377662, రైల్వేసామానులతో కూడా మొత్తము రు 1035951.

వివరములు:—జిల్లాబోర్డులు:—తెలంగాణ రు 28981 కోయంబత్తూరు రు 6836, నేలం రు 1917, తిన్నవల్లి రు 9813, తిరువాన్కూరు రు 37734, కొచ్చిన రు 19279, పుదుచ్చేరి రు 2692, పేరలంకాకల్ రు 2162, సాతిండియన్ రైల్వే మీటరు అండు బ్రాడుగేజి రు 927087, వారమునకు మైలుకు సగటునరు గతవారములో 544509. లోకోపైరుమనుల సమ్మె వలన యంతతగ్గినది. (అ. ప్రె.)

ధిల్లీలో మతకలహములు

హిందువులకు హామ్యుదీయులకు కార్పణ్యము

కార్పణ్యములు పెరిగిపోవుచున్నవి. దురాగ్రహములు కొందరు రెండుపక్షములవారికిని ఉద్దేశమును ప్రకటియుటకు గతవారమున చాలప్రయత్నముచేసిరి. బాబరును బాలికలను ఎత్తు కొనిపోవుచున్నారనియు శ్రీలను బాధించుచున్నారని యు అసత్యవాదాలను మిక్కిలిగా కల్పింపసాగిరి కాంతిని సమాధానమున కలిగించుటకు నాయకు లధికముగా కృషిసలు పుచున్నారు. డిల్లీ కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులను హిందువులను హామ్యుదీయులను సభచేసి రెండుమతములలోను ఉద్దేశము కలిగించుచున్నవారిని చాలమందిని చూచి. వారితో మాట లాడిరి. డిల్లీ పెద్దరైలుస్టేషనువద్దను వాని ఆవరణలోను యిట్టి కొట్లాట లధికముగా జరుగుట కవకాశముకలదు గాన నచట పోలీసువారును రైల్వేకంపెనీవారును గూడ కాపలాచేసిరి. డిల్లీలో నొక దేశభాషాపత్రిక యీకలహములను రగల కొలుపుచున్నందున ఆపత్రికను కొంతమంది విశేషులను నాయకులందరునుగూడ నిరసించిరి. బక్రీదుపండుగలో అల్లరులు జరుగునేమోయని ప్రభుత్వమువారు కట్టుబాటుచేయుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

పనివాండ్రుకునష్టపరిహార మిచ్చు

అధికారము

ఇన్సురెన్సుకంపెనీలకు తీసివేయబడినది

బొంబాయి, 18 జూను:—పనివాండ్రు నష్టపరిహార చట్టముక్రింద పనివాండ్రుకు నష్టపరిహారము నిచ్చు అధికారము బ్రి టిషు అమెరికను మిల్లుయజమానలకే, బొంబాయి మిల్లు య జమానుల సంఘము వారుకూడ యిన్సురెన్సు కంపెనీల కీయకూ డదని నిశ్చయించిరి. దీనికి బదులు మ్యూచుయల్ యిన్సురెన్సు ఆసోసియేషను అని పరస్పర యిన్సురెన్సు పద్ధతి నొకదాని నే ర్పాటుచేసి దానిని లిమిటెడు కంపెనీగా రిజిస్టరు చేసిరి. దీనికి 'పెట్టుబడి లేదు. ఆందువలన వాటాలులేవు. కాని దానిలో నుం డు సభ్యులు వారు తమపనివాండ్ర కిచ్చుజీత మొత్తములను బ ట్టి సంవత్సరమునకింతయనిఅందులో'చెల్లించుచుందురు. నెలకుమూ డువందల రూపాయలకులో కా జీతము తెచ్చుకొను గునుస్తాల తోసహా పనివాండ్రులందరును ప్రమాదములకై భీమాచేయబడు దురు. తమ ఆనభవిషమున బట్టి బొంబాయి మిల్లు యజమాను లకు, నష్టమును ఇన్సురెన్సు కంపెనీలు భరింపుటకంటె తాము భరించుటయే యెక్కువ చొకగా కనబడుచున్నది. ఇచ్చటిమిల్లు యజమానలలో నూటికి 70 మంది యిదివరకే యిందులో చేరి యున్నారు. (అ. ప్రె.)

స్వదేశసంస్థానాధీశులసభ

నవంబరు నెలలో ఢిల్లీలో జరుగును

సిన్హా, జూను 18:—స్వదేశసంస్థానాధీశుల సమా వేశము డిల్లీలో రాబోవు నవంబరు నెలలో జరుగునుగాని అం తకు పూర్వము జరుగదు. నవంబరునెలలో నేతేదీన ప్రారంభ మగునదియు ఇంకను నిశ్చయింపబడలేదు. (అ. ప్రె.)

బొంబాయిపురపాలక

సంఘాధ్యక్షుడు

పట్టుగాఁచవలె నిరసనతీర్చానము

బొంబాయి, జూను 18:—గభ్యు. లో కొంతమందికి పె లవైన దినంబున కార్పొరేషను సభచేసి డాక్టరు ముఖ్యంగా రానివయమై మాట్లావబోవ కార్పొరేషను వారీవరకే ఆవిష యములను పరిష్కరించినని సుఖియాగారికి మాట్లాడుటకునకాశ మీనునందున బొంబాయి కార్పొరేషను అధ్యక్షుడగు ప టేలుగారి చర్యను గురించి కార్పొరేషనుసభలో చర్చించుట కు డాక్టరు సుఖియాగా రొకనిరసన తీర్మానమును తయారు చేసియుంచిరి. (అ. ప్రె.)

విద్యాశాఖ

కన్ స్టెక్టింగు ఆఫీసులగ్రాంటు నిరాకరణను

తిరిగి విచారింపుడని అడుగుట

నోఖాలి, జూను 18:—మొన్నటి నోఖాలిజిల్లాబోర్డుగభ్య లో విద్యాశాఖలోని కన్ స్టెక్టింగు ఆఫీసులకు పెట్టుగ్రాంటు లను నిరాకరించుచు చేసిన తీర్మానమును తిరిగి విచారింపుడని టెంగాలు శాసనసభవారికి ఫిర్యాదు చేయవలెనని యేకగ్రీవ ముగా తీర్మానించబడెను. (అ. ప్రె.)

కల్పిమతీరిముననుండు అడవుల యభివృద్ధి

చెన్నపురి, జూను 18:—మద్రాసు అండుదక్షిణ మహా

గావ్త్రీ యినుపదారి ఏజెంటును, మ. జాను పోర్టుట్రస్టు చైర్మ నును అగు ఏ. ఏ. బ్రిక్సుగారు మద్రాసు అండుదక్షిణ మహా గావ్త్రీ యినుపదారి ప్రధాన యింజనీరుతోకూడా కలిసి రాత్రి చెన్నపురినుండి ఉడకమండలము వెళ్లిరి. అచ్చట మీరు పశ్చిమ తీరమున నున్న అడవుల యభివృద్ధిని గూర్చియు, హిందూజాత ములనున్న రైల్వేలకు కొయ్యోస్తీపరులను కష్టము చేయువిష యముగూర్చియు, మద్రాసు ప్రభుత్వముతో చర్చించుచు. (అ. ప్రె.)

లిట్టను ప్రభువు

డాక్టరింగు, జూను 18:—గౌర అమతోషు ముఖర్జీ గారిపరణమునకు సెనేటుసభలో విచారమును డెలుపుటకు లిట్టనుప్రభువు నేడు కలకత్తాకు బయలుదేరెను. గవ్వూరు వచ్చే వారములో డాక్టరింగుకు తిరిగి వచ్చును. (అ. ప్రె.)

మెక్కా రన్

అక్కాబు, జూను 18:—అమెరికను డిస్ట్రీయరు మెక్లా రనుకొరకు వాయువిమానమును తీసికొని నిన్న యిచ్చటికి వచ్చెను. (అ. ప్రె.)

చెన్నపురి ఆయుర్వేదకళాశాల

మాంటుగోడ్లు, మద్రాసు

చెన్నపురి ఆయుర్వేదకళాశాల 1924 సం॥రం జూలై నెల 2 వ తారీఖు బుధవారమునాడు తెరువబడును. అన్నితర గతులలోను విద్యార్థులు చేర్చుకొనబడుదురు. ఆయుర్వేదధర్మావణ సంస్కృతము 4 సం॥రములు చదువవలెను. భిషగ్యర అరవము, తెనుగు 4 సం॥రములు చదువవలెను. లఘుత్రయ డిజి 2 సం॥రములు చదువవలెను. సంస్కృతవిద్యార్థులు శీతములుచెల్లించ నవసరములేదు. తలిమవారు నెల 1-కి రు 4-8.0 లు చొప్పున. 2-క సం॥రము నకు 8 దఫాలు చెల్లించవలెను. లేక దఫా 1-కి రు 15-లు చొ ప్పున రెండుసార్లు చెల్లించవచ్చును.

బోర్డువారిచే ఫిర్యావుచేయబడువారిని దేశభాషలలో జూలైమాసమునుండి డిశంబరులోగా అనగా 6 మాసములలో వైద్యమునందు తరగితు చేయుటకు ప్రధానోపాధ్యులుగారికి ఇచ్చగలదు. దీనికి రు 30 లు ముందుగానే చెల్లించవలెను.

సంస్కృతవిద్యార్థులకు కొన్ని విద్యాభ్యవేషములు మా త్రమే గలవు. దేశభాషలలో చదువ నుద్దేశముగలవారందరు తీరములకై ఆయా లోకలోబోర్డువారికి దరఖాస్తులను పంపు కొనవలెను. విద్యార్థులందరును ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. పరీక్ష లో ఉత్తీర్ణులై యుండవలెను.

ఆ. లక్ష్మీవతి బి. ఏ. ఎం. బి. అండ్ సి. ఏ,

(సినిమాటో, మద్రాసు ఆయుర్వేదకళాశాల

సిరాజిగంజి తీర్థానమః

బెంగాలు కాంగ్రెసు సంఘ కర్తవ్యము

మహాత్ముని వాక్యము లుడును, అహింసా వ్రతము నడుచును అదర్శబాలదేవి, సిరాజిగంజి తీర్థానమను తాదామేదింకనుని తెలుపుటయే, బెంగాలు కాంగ్రెసు సంఘము వారి కనిపింపి ధ్యేయము. మహాత్ముడిటులనే కోరుచున్నాడు. ఇందువలన ప్రతిష్ఠ కెట్టిలావము వాటిల్లనేరదు. పొరబాటున గాని దూరదృష్టి లేకగాని, అహింసనుగూర్చి అపోహల కవశాశముచేడి తీర్థానము గావించినపుడు, దాని నెంతెత్తిలో నుపసంహరించుకొనన. సంత శ్రేయస్కరము. ఇంగ్లండునందేను, హిందూదేశమున యూరపీయను సంఘములందేమి, యాతీర్థానము కలవరము గలిగి చెనని తెలిసిన సంగతియే అహింసాసిద్ధాంతముల కిది విరుద్ధమని మహాత్ముడు చాటుచున్నాడు. అట్టితరీ, ఇంకిను వెనుక ముందూ డుటవలన బెంగాలు గౌరవమునకు కళింకము గలుగుటకన్న వేరులాభముచేకూరజాలదు. ఇతరాంకములగూర్చి ఎట్టి యభిప్రాయభేదము లున్నను అవి వేర. కాంగ్రెసుసభ్యులుగ నుండుట కిట్టి భేదము లాటంకము గలిగింకవు. కానిఅహింసా వ్రతభంగము కాంగ్రెసుక్షేమకే విరుద్ధము. దౌర్జన్యకర్తల నాశించువారిక, కాంగ్రెసు నందు ప్రవేశ మేలేదు. అందుచే కాంగ్రెసుమతమునకు ఎట్టి విఘాతము వాటిల్లకుండ జూచుట అన్నివక్తములవారి ధర్మమగుచున్నది.

ఫార్వర్డు పత్రికలో ప్రచురించబడిన వృత్తాంతము మహాత్మునికి మరల నొప్పిని గలుగజేసెను. గోపీనాథునిదేశభక్తి ఆక్రమకర్తలమునందుగాక, వాత్యయందే గలదని మహాత్ముడు భావించుచున్నాడు. గోపీనాథుడు తనకు క్షమను గాని యిద్యోగి పాణము దీయుటకు కలవెట్టెను పిమ్మట ఉరిశిక్షకు లోనగుట, హత్యయొక్క ఫలితము. హత్యల ఫలుపువారెల్లరికు ఇట్టి యాదని గలదని తెలియనే తెలియును. అందుచే హత్యనుండి తడుదేశ్యమును వెరుజేసి, ఉద్దేశ్యమును మాత్రము పొగడుట, కాంగ్రెసురాష్ట్రీయసభ కెంతమాత్రము సాడిగానేరదు. హత్యదోషమునను, అందుకొరకు ప్రాణమర్పించుట ప్రతి స్వామిని తీర్థానించుటచే, అరాజక చర్యలకు ప్రోత్సాహము గలుగకమానదు. రాజకీయ దౌర్జన్యము ఏరూపమున బయలుదేరినను, దానిని నిరసించుట కాంగ్రెసు ధ్యమగుచున్నది. లేనియెడల, దౌర్జన్యరహిత అసహాయోద్యమమంతరింపకమానదు. అసహాయోద్యమమునకు అహింస వెన్నెముకవంటిది. అహింస తొలగిపోయిన, అది వేరొకయోద్యమము గావచ్చును గాని అసహాయోద్యమము గాజాలదు. అసహాయోద్యమ సౌందర్యము ప్రపంచమునంతను ఆకర్షించుటకు అహింసయే ముఖ్యకారణము. లేనియెడల అన్ని దేశములలో జరుగుచున్న స్వాతంత్ర్య సమరములకును అసహాయోద్యమమునకును భేదముండజాలదు.

హిందూదేశ మొసగిదగిన ప్రత్యేక సందేశముండజాలదు. ద్రూపియర్సుగారికిని గాంధీమహాత్మునికిని కొంతకాలముక్రిందట పూనాలో జరిగిన సంభాషణమును వేరొకచో ప్రచురించితిమి. దానియందు మహాత్మునియత్నిష్ఠాప్రాణమువిశదీకరింపబడినది. మహాత్ముని విశ్వాసములు నిష్పంధ విమోచనమునకు పిమ్మట మరింత బలపడెనని దెలియకమానదు. అహింసాద్వారా స్వరాజ్యము చేకూరునని మహాత్ముడు నమ్ముటకు కారణమేమి? మానవస్వభావము చెడ్డదిగాదని ఎంచుటయే. ఇంగ్లీషు ప్రజలపై హిందూదేశమునకు పగలేదని,

ఆంధ్రుల గాంధీమహాత్ముని పుజానిధి

లక్ష గూపాయలు సమర్పించవలెను

14.6-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివరకు

చందాలు

39780-2-7

రూ 39780-2-7

కోశాధికారి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

కంతులుగారికిచేసిన పన్నాళ్లు

15801-13-5

రూ 15801-13-5

పూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబుకెట్టిపేధి, మద్రాసు

మహాత్ముడు మరల వ్యక్తీకరించుచున్నాడు. పరిపాలనావిధానమును దొలగించుటయే అతని ముఖ్యోద్దేశ్యము. ఆకారణముచే శతఘ్నులచాటున నున్నపుడు ఇంగ్లీషువారెంత సురక్షితముగ నున్నటుల భావితురో, హిందూదేశమునందు ఏ మారుమూలన నున్నను అంత సురక్షితముగనుంటిమని భావించునటుల జేయవలయునని మహాత్ముడు భారతీయులను గోరుచున్నాడు. ఏమి యాయత్నిష్ట భావాతిశయము? అట్టి యభయ ప్రదాన మిచ్చుచున్నపుడు, హింస కేమాత్రము స్థావర ముండజాలదు. సిరాజిగంజితీర్థాన మిట్టి యున్నతాశయమునకు భంగము కలిగించుట సహజము.

మతమును రాజకీయములనుండి బాతుగ వేరుజేయుట యసంభవము. హిందూదేశమునందయ్యది సాధ్యపడదు. దౌర్జన్యరహిత అసహాయోద్యమము నందు రెండును మిళితిపై యున్నవి. ఆదర్శమును సాధనములును విశుద్ధములుగ నుండవలయునని మహాత్ముని ముఖ్యోద్దేశ్యము. మతకర్తలనాడి అండియు నాచరణలోనికి దెచ్చిన అసహాయోద్యమనే తానాచరణలోనికి దెచ్చితిని మహాత్ముడు పియర్సుగారికి దెలిపెను. త్యాగధర్మము అనాదినుండియు బోధించబడుచుండెను. అది ప్రాతీదయును ఎప్పుటికప్పుడు క్రొత్తదిగ గనుపట్టుచుండును. హింసాసాధనమును విడిచి అహింసాదీక్షను స్వీకరించి తపోధనము నాజ్ఞించి ప్రపంచ కళ్యాణమును నిర్విదా కోరుచుండిన ప్రాచీనమహర్షులు న్యూటనుకన్నను ఎక్కుడు బుద్ధి ప్రతిభ గలవారని మహాత్ముడు చాటుటచే, పాశ్చాత్యులు నిజసందర్భములను గ్రహింపగలరు. ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞానముచే భౌతిక సంపదను వశపరుచుకొన గలిగిన పాశ్చాత్యజాతులు, ఆత్మసంతృప్తిని గాంచజాలకున్నారు. దుఃఖాంబుధినుండి తప్పించుకొనజాలకున్నారు. కలహములనుండియు, సంగ్రామములనుండియు బయల్పడజాలకున్నారు. ప్రాచీనములు దుఃఖవిమోచనమార్గమును గ్రహించిరి. హైందవ జాతీయోద్యమమును అమెరికాదేశీయులు జాగరూకతతో పరిశీలించినచో సంగ్రామములు మరల తలయెత్తకుండుటకు మార్గము గనుపించునని గాంధీమహాత్ముడు పియర్సుగారితో ఖండితముగ బలికెను.

ఇంతద్వైరముతో మహాత్ముడు ప్రపంచమునంతనుఅహ్వానించుచున్నపుడు, జాతీయోద్యమాయముల కేమాత్రము భంగపాలుగలిగినను మహాత్ముని మనమున కెంతనొప్పిగలుగునో ఊహించుట సులభసాధ్యము. హిందూదేశ గౌరవము నీసమయమున కాపాడుటకు మహాత్ముని కెల్లరును లోడ్పడుట ముఖ్యవసరము. ఇట్టి విషయములలో ప్రజ

లొకవేళ పొరబాటులకు లోనయినను వాని నంగీకరించి విచారమునూచించుట సమంజసముగాని,తమ వాక్యముల నేరీతినయినను సమర్థించుకొన బ్రయత్నించుట ప్రబలనష్టమునకు కారణమగును. బెంగాలు కాంగ్రెసుసభ్యులు స్వరాజ్యపక్షమువారయినను, బహిష్కారపక్షమువారయినను, తమ తీర్థానము నుపసంహరించుకొనుట సమంజసముగ నుండును. ఇందు పక్షాభిమానములకుగాని, అభిప్రాయభేదమునకుగాని తావులేదు. అన్నిపక్షములవారికిని, ఆశయమొక్కటియే మగునపుడు అందుల కనగుణముగ ప్రవర్తించుటకు వెనుదీయనేల? కాంగ్రెసు ప్రజుల గౌరవించుట, కాంగ్రెసుసభ్యులెల్లరికు సమానధర్మ మగుచున్నది. బెంగాలు కాంగ్రెసు సభ్యులు దేశనాయకునికోర్కె ననుసరించి, తాము జేసిన పొరబాటును నవరించుకొనుచో, బెంగాలున కెనలేనికీర్తిని దెచ్చుటయగాక, హిందూదేశమున కంతకును మార్గదర్శకులు గాగలరు.

సిక్కులకు మహమ్మదీయులకు

కలహము

180 మంది అరెస్టు చేసిరి

10 వ తేదీని కొట్లాట జరిగినందున 12 వ తేదీ సాయంత్రము మొదలు నిన్నటివరకు 180 మంది కలకత్తాలో అరెస్టుచేసిరి. బాల్ గంజిలో మహమ్మదీయులు, కసాయాలు, నిమ్మజాతులు మున్నగువారి యిండ్లను పోలీసువారు సోదాచేసిరి. కసాయాలను కొందరిని అరెస్టు చేసినందున తక్కినవారు బజారునకు వచ్చినచో వారినిగూడ అరెస్టుచేసెదరేమోఅను భయమున నిన్న మ్యునిసిపలు మార్కెటులో మాంసము నమ్ముటకు కసాయాలెవ్వరును రాలేదు. ఒక పంజాబుదేశీయుడు (మోటారు డ్రైవరు) ఒక బాలుని హరించెనని లేనిపోని వార్తను పుట్టించినందులకు పోలీసువారు నిన్న నొక మహమ్మదీయు నరెస్టుచేసిరి. అరెస్టుచేయబడిన వారిలో 35 మంది తమ్ము కొట్టిన వారయని సిక్కులు గుండించిరి. 12 వ తేదీని గూడ పెటలలో సిక్కులను కొట్టిన వార్లను తెలియుచుండెను.

బలియా ఘట్టాలో దారిని పోవుచుండగా నొక సిక్కును గార్బాడువద్ద తన మోటారుబండిలో కూర్చుండిన మరియొక సిక్కు డ్రైవునుగూడ కొట్టిరి. అంతలో పోలీసువారచటికి కేగి వారిని కాపాడుటలో ఎవరో రాయునిసరగా యిద్దరు కనిపిస్తే బులకు దెబ్బలు తగిలెను. అచట ఏడుగురిని అరెస్టు చేసిరి. ఉల్లాడింగీడ్ల నొక సిక్కుడైవుపై రాళ్లు యిచ్చి అతని మోటారుకారును విరుగకొట్టిన తెలిసినది. (ఆ.ప్రె.)

మౌలానా మహమ్మదాలీగారు

కామ్రేసు పత్రికను మరల ప్రచురించెదరు

మౌలానా మహమ్మదాలీగారు కామ్రేసు పత్రికను మరల ప్రచురించవరని వోయసు ఆఫ్ యిండియాపత్రిక నూచించినదిగాని మరమహాత్ము పక్షాలుగాను ఖిలాఫతు ప్రతినిధివర్గముతో ఆంగ్లోరాకు జ్వలెవరనియు బోంబేకానికలు పత్రికకు సంపాదకత్వము వహింపవలె నని మహమ్మదాలీగారిని కోరెదరనియు అద్వకేటు ఆఫ్ యిండియా పత్రిక నూచించినది.

(ఆ.ప్రె.)

విదేశవార్తలు

మహాసముద్రము

లండన్, జూన్ 12:—ప్రస్తుతము జరుగనున్న జాతీయపరిషత్తు సభయందు మహాసముద్రముగూర్చి ప్రస్తావించునట్లుల లేదు. ఇరాక మ్యాండ్లనుగూర్చి బ్రిటిషు రాజుబాదులు ఏదో తెలియజేయునట్లును ఈ విషయము నెక్కుకొనునట్లులేదు.

లండన్, జూన్ 13:—మార్షింగ్స్ట్రాత్రిక విశేషి కాక్స్టాంటిన్పోలిసుండి ఇల్లు తెలుపుచున్నాడు. ఇస్మితుహామెగాతుగాని సమర్థుడగు రాజుబారి ఇంకొకరుగాని జాకూమాసాంతరమున మహాసముద్రముగూర్చి ఆలోచించుటకు లండను శక్తగురు.

లండన్ రైల్వేసమై

లండన్, జూన్ 13:—రైల్వేకార్యాలయమువారి ఆసక్తి కారణము అంతరించెను గాని విద్యుచ్ఛక్తి వర్తకమును, కేట నిర్మాణము, కమ్యూరులు, అవల్లమేటెడ్ ఇంజనీరుషం ఘమువారు ఇంకను సమైక్యము చేరించలేదు. పనిలో ప్రవేశించుట లేక సమైక్య సాగించుట లేదు నిశ్చయించెదరు. భూగర్భరైల్వేలూ, నూటికి 50 రైల్వేపావులనువనియు లేవట్టితో నూటికి నూరురైల్వే సదునుననియు అధికారులు యెప్పుడున్నారు.

డెయిలీ హెరాల్డు

లండన్, జూన్ 13:—లండన్ భూగర్భమునపోవు రైల్వే సమై అంతరించెనని డెయిలీ హెరాల్డుపత్రిక తెలుపుచున్నది. పనివాండ్రందరను పనిలో ప్రవేశించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

సంపదారులకు అంత్యసందేశము

లండన్, జూన్ 12:—

భూగర్భ రైల్వేవారి అంత్యసందేశము సమసరించి గ్రేటు వెస్టర్న్ రైల్వేవారు ఆసక్తికార కార్యకారపు పనివాండ్రు 16 లేదీల్లోపుగ పనిలో ప్రవేశించకపోయిన తగినచర్య తీసుకొనబడునని అంత్య సందేశమునపిరి. నేటిరాత్రి సభలో ఎంజ్మింగ్స్ట్రాత్రిక కార్యకార యజమానులు తీసుకొను చర్యమీద సమైక్య వి సరించునదిలేనది ఆధారపడియున్నది.

క్రాఫ్ట్ యూనియన్తో రాయబారములు తెగిపోయినవి.

రైల్వేమేనేజరులు లోకమేటివు ఇంజనీరు ప్రతినిధులు కలుసుకొనిరి కాని వ్యర్థమాయెను. డ్రైవర్ల తెగను నిర్ణయించుటకును, ఆదివారము పనిజేసినందుకు కనీసపుతేరి నమలకును ఈ సంఘమువారు ఓట్లు తీసుకొనవలసిరి. అప్పుడు అందరను సమైక్యగట్టునది లేనది తెలుసు.

షెల్లువేలు

40 నావికులు చనిపోవుట

మిస్సిసిప్పీ, అను అమెరికను యుద్ధనౌకమీద షెల్లువేలు ప్రేరి 40 మంది నావికులు చనిపోయిరి. 20 మందికి గాయములు తలగినవి. ముగ్గురు ఉద్యోగులు, 42 మనుష్యులు తుడిచిపెట్టుకొనిపోయిరి. వీరు చనిపోయిరి. వైద్యసహాయక నౌక త్వరగావచ్చి చేరెను. చనిపోయినవారిని తుదిగాత్రులను ఇంకొక వడవలోనికి గోంపోయినపిదప ఇంకను ఒకషెల్లు ప్రేరి నుండుటచే నౌక దానిని తప్పించుకొనుటకు సమర్థములలోనికి పోయెను.

ప్రాంసు-మిత్రమండలి

బెలియనుల ఆతురత

లండన్, జూన్ 13:—ఉదయం 1.5.రూరు రైలువిషయములో ఉభయభాషలకు సంబంధముండుటచే ప్రాంచి రాజకీయ పరిస్థితులను తెల్లీయను అతురతతోగనిరెట్టి చూచుచున్నారు. రాంసేమగ్గోల్లాగారిని కలుసుకొన్నతరువాత హేరియటు గారు ముత్రిసర్గము నేర్పుటజేసినవెంటనే హేరియటుగారు ద్యూనిసుగారితో మాట్లాడెదరు. ఈ మాసములోపుగ లండనులో అంతర్నిత్రమండలి సమావేశముజరుగుననియు అందుకు ముందుగ ఈ ప్రభుత్వము అన్నియు ప్రారంభమగును అను కొనుచున్నాడు.

రెడ్ ఇండియనులు

నియోజకాధికారము

తీవ్రమగు ఆందోళనము

న్యూయార్క్, జూన్ 10:—గతవారము రెడ్ ఇండియనుల కందరకును నియోజకాధికారము ఇచ్చబడెను. పూర్వమువలెనే యునైటెడ్ స్టేట్స్లోపుట్టిన ఇండియనులకే అమెరికాపౌరసత్వముల నిచ్చుచు అభ్యుత్థుడు ఒకచట్టమును సంతకము జేసెను. ఎవరో కొందరికే ఇది ఇచ్చబడెను.

ఒక్కోసీమలో 10 వేల ఇండియనులుగూడి తమకందరకును నియోజకాధికారము నీయవలెనని ఆందోళనజేయుటకు కార్యక్రమము నాలోచించుచున్నారు. వీరందరను ఇక నోటికేట్టలేకున్నారు. ఇక సెంతమాత్రము భరింపజాలమనుచున్నారు. (ఫార్వర్డు)

ఇన్ ఫ్యుయంజా జ్వరమునకు మందు

న్యూయార్క్, జూన్ 10:—ఇన్ ఫ్యుయంజా జ్వరమునకు మండిగారు కాంగ్రెసుసభ్యులు ఒకమందును వాడి జూచిరి. దానిని ఇతరలందరను ఉపయోగించ గోరుచున్నారు. న్యూయార్క్ సగరాలోగ్గొకావా రొక చికిత్సాలయమును కలగొనిరి. వ్యాధిపీడుతు లేవలైన కోరుచో ఇచటకి బోయి ఘాటు తగ్గించబడిన కోరిమగారిని పీల్చుచున్న ఒక ఆవుస్సు కోరిమను 60000 చదరపుపుడుగల గాలితోకలిపిన కోరిమ ఘాటు తెలియదు. దీనివలన క్రిమి అంతయు నశించునట. స్వచ్ఛందీయములకు వాని వాటిలకుండ క్రిమి చనిపోవును.

ఇది జయప్రముగ నెలవేరినచో సగరమంతటను ఈ చికిత్సాలయములు నెలకొల్పుబడును. దీనివలన న్యూమోనియా ఇన్ ఫ్యుయంజా రోగములవలన మరణములు తగ్గును. (ఫార్వర్డు)

ఫ్రెంచి ఆధిపత్యపదవి

క్రిత్తి అధ్యక్షుడు

ఎం. డొమెర్మాగారు

లండన్, జూన్ 13:—ఎం. డొమెర్మాగారు ఫ్రెంచి పబ్లిక్ అధ్యక్షులుగ ఎన్నికొనబడిరి.

విమానియన్ అగ్నిసర్వతము

నకు గ్రాల్స్ రెండు ముఖద్వారము లేర్పడినవి.

డచ్చి పెట్రోలియం కంపెనీకి 1923 సంవత్సరములో 84856000 'గడ్డెస్సు'ల లాభము వచ్చెనట.

సుప్రసిద్ధిగాంచిన డెవర్దుస్కిక్ వైమానిక నిర్మాత యగు డెపెరుడిగారు ఆత్మహత్యను గావించుకొనిరి. పూర్వముకప్పడితడు కోడిశ్వరుడు. ఇప్పుడు గర్భవతియ్యడు. ఈ అవస్థయందు తరించెను.

బెంగాలుకు ఆఖరు రెక్కి నెంటు గవర్నరుగనున్న సర్ డబ్ల్యూ. డ్యూకు గారు చనిపోయిరి.

ఇతడు ఆక్స్ ఫోర్డుకు 11 లేదీని హ్యూడ్రోగముచే చనిపోయె ననుచున్నారు. ఇతడు 1919 నుండి పార్లమెంటులో ఇండియా సహాయమంత్రిగ నుండెను.

రూరు అనయము

బెలియను చర్య

లండన్, జూన్ 13:—ఉదయం 12.20—గూరులో అరెస్టుచేయబడి రాజకీయ బండిలుగ నున్నవారిలో 500 మంది ని వదిలిపెట్టుటకు బెలియను అధికారులు నిశ్చయించిరిని తెలియుటచే సాత్విక నిరోధకాలమున ప్రెంచిబెలియనులచే ఆరెస్టుచేయబడి ప్రవాసమున కంపబడిన వారి నందరినిగూడ వదిలిపెట్టుటకు ఇది శుభసూచక మనుచున్నారు. దీనివలన జర్మనీతో మంచినబంధ మేర్పడుటకు వీలుగ ననుచున్నారు. ఆర్థిక నిపుణుల నిశ్చేదకమును జర్మను లంగీకరించుటకు మరింతవీలుగ ననుచున్నారు.

ప్రపంచమంతటను త్రొక్కుడు బండిమీద సంచారము నల్పుట

బొంబయినుండి త్రొక్కుడు బండిమీద దావరుగారు ప్రపంచమంతటను మట్టివచ్చుటకు బయలుదేరి ప్రెహరనుకు సురక్షితముగవచ్చిరి. ప్రయాణము చేయునపుడు అందరను హ్యాగరమునగిరి. రషియానుగూడా త్వరలోనే ప్రయాణ మొనర్చెనట.

ఓడ్యయరు అభియోగము

అంగ్లేయప్రతికాభిప్రాయములు

న్యూస్ పేపర్లు

(ఆంధ్రవర్తి ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జూన్ 14:—ఓడ్యయరు అభియోగములో

న్యాయమూర్తి మకాడ్డిగారి తీర్పునుగూర్చి పార్లమెంటువారు చర్చను జీసికొనుట చాల అవసరములేనిచో భారతీయులు ఆంగ్లేయన్యాయస్థానములందు దావాచేసినపుడుగాని ఆంగ్లేయన్యాయస్థానములందు భారతీయులపై దావాచేయబడినపుడుగాని భారతీయులకు న్యాయముగలగ జాలవని భారతదేశ మంతటను అభిప్రాయము గలుగక లేవదు. శంకరాచార్యు గారు సాంకేతికముగ ఓడ్యయరుగారికి మర్యాదనష్టమును గలుగజేసినట్లుమాట స్పష్టమే. అందులకు డిక్రీ ఇవ్వక లేవదు. అంగీకరించబడిన నష్టపరిహారములు గూడ అధికముగలేవు. కాని న్యాయమూర్తిగారి ప్రవర్తన, ఆంగ్లేయ న్యాయమూర్తులకు కళంకమును దెచ్చుచున్నది. ఈ కళంకము చలనగపాదు. విచారణ ప్రారంభమైనప్పటినుండి మ్యకార్డిగారు పక్షపాతమునే జూపుచుండిరి. తన తీర్పునమును జేప్పటలో డైయరునేనాని శిక్షించిరిని ఇండియాప్రభుత్వమును తీవ్రముగ ఖండించిరి. ఈ విచారణలో ఇండియా ప్రభుత్వము తరపున ఎవరిని విచారించలేదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు చేసినపనికి ప్రమాణమునుజూపుగూడ ఆపకాళిము నీయలేదు. అయినప్పటికిని ఇండియా ప్రభుత్వమును మ్యకార్డు గారు అతి తీవ్రముగ ఖండించిరి. నిరాయుధులగు జన సమాహమును గాల్చుటలో డైయరు నేనాని సరిగా పనినర్పించెనో లేక అతడు జేసినపని తప్పో, రెండవ సిపాయి కలహమువంటి కలహము మరల రాకుండ ఆపు జేసెనో లేక నిమ్నరంగాముగ అన్యాయముగ దౌర్జన్యము జేసెనో మనకు తెలియదు కాని వినదగిన సాక్ష్యమునంతను విమటకు ప్రియత్నము ఎంత మాత్రము చేయకుండ మ్యకార్డిగారు వదిలించి మాటలు బ్రిటిషు న్యాయసిద్ధాంతములను మంట గల్గిన వాయెను. ప్రిభువుల సభవారు నుకామన్నసభవారు తీర్మానించినగాని మ్యకార్డిగారిని న్యాయమూర్తి ప్రవచినుండి తొలగించుటకు వీలులేదు. ఇందులకు ప్రాయశఃప్రభువులసభవారంగీకరించరు. కాని మ్యకార్డిగారిని ఊరకే వదిలిపెట్టుటకంటె కామన్నసభలో ఇతనిప్రవర్తనమును ఖండించుట మంచిది. బ్రిటిషున్యాయస్థానములందు భారతీయులకు విశ్వాసమును గలుగజేయలేకున్నను, బ్రిటిషు పార్లమెంటువారియందైన న్యాయముగలవని భారతీయులకు దీనివలన విశ్వాసము మరల కుదురుటకు వీలును.

యునైటెడ్ స్టేట్సువలసచట్టము

జపానీయుల ఆత్మహత్య

అమెరికా కలవరము

మహాత్ముని తపాళ క్రి.జపానీయుల ఆత్మహత్యము

న్యూయార్క్, జూన్ 10:—అమెరికనులు జపానీయులను యునైటెడ్ స్టేట్సు వలస రాజుడవని నిషేధించుటచే జపానీయులు ప్రాణములను విడుచుచున్నారు. దీనివలన అమెరికనులకు కలవర ముదయించినది. ఈ జపానీయుల ఆత్మహత్యము (ప్రాణత్యాగము)చే అమెరికనులు కలవరబడుచున్నారు. పశుబలముమీద ఆధారము నైసికోద్యోగులు గాంధిగారి తపాళ క్రి ఎటులు తెలుసుకొన లేమన్నారో అమెరికనులు గూడ జపానీయుల ప్రాణత్యాగసద్ధాంతమును గ్రహించలేకున్నారు. తమ మధ్యనివసించు కొందర అమెరికనులపట్ల జపానీయులు మోటుగ ప్రవర్తించుచున్నారు. అయ్యది విచారకరము. ఒక తూములో సంచేనమును స్వాధీనము జేసుకొనుట కష్టమే కాని అట్లు కూరముగ ప్రవర్తించుట విచారకరముగ నున్నది. కాని ఆసియాపాసులను రాకుండజేసినది ఒక్క అమెరికనులే గాదనియు శ్వేత ఆస్ట్రేలియాపాసుగూడ ఆసియాపాసులను నిషేధించిన జపానీయులు తెలుసుకొనవలెను. అమెరికనులు నిర్భృగమాటముగ జపానీయులను నిషేధించిరిని జపానీయులు అమెరికనులపై కోపగించుకొనుటచే లాభములేదు. నిజమును దాచక యథార్థముగ అమెరికనులు ఇట్లు ప్రకటించుటయే మంచిది. ఈమోస్తరుగ శ్వేత ఆస్ట్రేలియాలో ఆసియాపాసులు రాగూడవని జేయుచు ఉత్తరువులు రాబ్యాంగం తంత్రమును ముఖం దాల్చుచున్నవి. ఇవియు చాలా తీవ్రమైనవి. (ఫార్వర్డు)

శ్రీ నారాయణ గురుకులము, కూనూరు

కూనూరుపట్టణమునకు రెండు మైళ్లదూరమున నున్న శ్రీనారాయణ గురుకులముయొక్క ప్రథమవాగ్దేశము ఈనెల 8 తేదీ సాయంకాలము గురుకులమునందుననే జయప్రథముగా జరుపబడెను. విద్యాభ్యాసమునందును శ్రీపరమరామ పాత్రోగారు అధ్యక్షతవహించిరి. సభ నలంకరించిన చాలిలో శ్రీ సదాశివయ్యగారు, డాక్టరు జేమ్సు. హెచ్. కజన్సుగారు, వారి సతీమణి, మరియు కూనూరుకువచ్చియున్న పెక్కు గొప్పవారునుకూడ నుండిరి.

శ్రీయుత పాత్రోగారు వచ్చుట కాలస్యమయినందున, శ్రీ సదాశివయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ ప్రారంభింపబడెను. నిమ్మజాతుల శ్రేయస్సుకొఱకై స్థాపింపబడిన శ్రీ నారాయణ గురుకులమునకు, ప్రధానోపాధ్యాయుడుగానుండి, అహర్నిశములు దానికై పాటుపడుచున్న శ్రీ నటరాజుగారు తమ సాంఘిక నివేదికను చదివిరి.

ఈ గురుకులము సంవత్సరముక్రిందట కేరళ దేశమందలి నిమ్మజాతుధర్మకై బద్ధకంకలులై నశ్రీనారాయణగురుస్వామిగారి ప్రోత్సాహముచే వారిపేరిట స్థాపింపబడెను. కూనూరు వాస్తవ్యులగు శ్రీ రావుసాహెబు పి. రామస్వామిశిల్పగారి గురుకులముకొఱకై ప్రస్తుతమందిర మొసంగియుండిరి. ఇరువురు పంచమబాలకులతో ప్రారంభింపబడిన యీగురుకులము ప్రస్తుతము సుమారు 15 గురు బాలురతో విరాజిల్లుచున్నది. ఇందు కేవలము భాషాపరిచయజ్ఞానము నేర్చుటయేగాక, జీవసాధులగు పాశ్చాత్య విద్యులనుగూడ నేర్చుదురు. ప్రస్తుతము వడ్రముపని కొందరు బాలురు నేర్చుకొనుచున్నారు. ఇటీవల బాలురకు కుట్టుపని నేర్పుటకు తానచితముగా సాహాయ్యము జేసెదనని, నొక ఆంగ్ల సాధ్యముణి నుడివెనట. సంగీతమును సరదాయున్న యిరువురు సంగీతవిద్య గణపబడుటకు ఏర్పాట్లు గురుకులమువారు జేసియున్నారు. తమకు వీలయినపుడు పలువురు విద్యావంతులు కొలది నెలలు బాలురకు విద్యకొప్పుచున్నారు. ప్రథమసత్సరమున కొలదిని తమను, ప్రస్తుతము తనమాత్రమైనను లేనిచో గురుకులము సాగుట దుర్లభముగాన, యెట్లయిన యథాశక్తిని తోడ్పడవలయునని కోరుచు తమకు ప్రథమమున ధనసాహాయ్య మొనరించిన శ్రీ పాత్రోగారికి తామెంతయు కృతజ్ఞులనినది. ఈపురమునను, తదితరపట్టణములందును, అనేకమంది ఉద్యోగులను, వర్తకులను ఈ గురుకులమునకు సాహాయ్యమొనరించుచున్నారని నుడివి శ్రీనటరాజుగారు విరమించిరి.

సాతకమహాశయులారా! మీరు మీయథాశక్తి ఈగురుకులమునకు, సహాయమొనర్చవలసిన దనియు, మీమీసహాయములు తప్పక సద్వినియోగము కాగలదనియు, నేను నొక్కవక్కాణింపగలను.

శ్రీ సదాశివయ్యగారు మాట్లాడుచు తమయభిప్రాయమున రెండేళ్లముల నెలవిచ్చిరి. అదియేమనగా, మానవజాతికి శ్రేయస్సుకొఱకు పాటుపడువారొకరును తమశ్రేయస్సుకొఱకే పాటుపడుచు, స్వార్థత్యాగ మిసుమంతయు లేనివారు రెండవవర్ణమునియు నుడివిరి. తాము విన్నంతవఱకు నటరాజుగారు ప్రపథమవర్ణమునకే చేరియున్నారని భావించుచున్నానని చెప్పిరి. వీలననగా, ఆయన, యం. ఏ. న ప్యాసుజేసియు, యల్. టి. పరీక్షయం దుత్తీర్ణులయ్యెను, స్వలాభముకొఱకై ఎచ్చటనో, నేయుపాధ్యాయపదవిలో, మరిచేసినో నైవాసక ఇట్టిపరోపకారపరాయణులెట్లు ప్రశంసనీయుముగదా? కాన, యెల్లరును యీసత్కార్యము నకు తృణమో కణమో యర్పించి శ్రీనటరాజు గారికి జేయులేనిదొక కర్తవ్యవని చెప్పిరి. తమకు కార్యాంశమునుటలన నన్వక్షతను డాక్టరు కజన్సుగారిని వహింపుడని కోరుచు నెడలిపోయిరి.

కజన్సు మహాశయుడు తానధ్యక్షత వహించుటతనకు సంతోషదాయకమనియు, భారతశ్రేయోభిలాషిగాన, హిందూసంఘముననున్న గోషముల నివారించుటకై పాటుపడుచున్న యీగురుకులమునకు తనసానుభూతిని జూపుటకు వచ్చియుంటినియు చెప్పిరి. “ఒకదైవము, ఒకవర్ణము, ఒకమతము” అను ఆదర్శము గురుకులమువారు గైకొనినందులకు, అభినందించుచు, నటరాజుగారి కెల్లరును తనసాహాయ్యము జేయవలసిన కోరిక. అధ్యక్షుని కోరికపై శ్రీ కె. ఎస్. రామస్వామిశాస్త్రిగారు ఇందుకు ముచ్చటించిరి. ఇంతలో శ్రీ

పాత్రోగారు దయచేసిరి. అంతట డాక్టరు కజన్సుగారు, ఆ గ్రానాధిపత్యమును, శ్రీ పాత్రోగారికి విడిచిరి. తామవరి మితాలస్వరూప సభకువచ్చినందులకుసభ్యులక్షమాపణ గోరుచు ప్రజాసేవకులైననుంతులయొక్కకాలము, నాది కావనియు, ప్రజలవిషయమై, రాజకీయవ్యవహారములు, తదితరమంతులు వర్గరాలతో వాదించుచుండుచున, కాలాతితమయ్యెననియు నుడివిరి. అంతట వారు కజన్సుసాధ్యముణిని, ఉపన్యసింపగోరిరి. కజన్సుసతి ఉపన్యసించుచు, లోకోపకారమును నేయుడరి మమునకును, శ్రీల అశీర్వచన ముండుననియును, భారతస్వామిబలతరపున, తన అశీర్వచనములను నటరాజుగారికిని, వారి గురుకులమున కిచ్చుచున్నానని సంక్షేపముగా చెప్పిరి. పదం పది శ్రీయుత పరమరామపాత్రోగారు తమ గంభీరస్వాస్థ్యమును ప్రారంభించిరి. మనము రాజకీయసాత్వత్వముకొరకు గాని, సంఘసంగ్రహమునకుగాని, యెన్నికార్యములు చేసినప్పటికిని వర్ణములలో హేచ్చుతద్గులభావ మున్నంతవఱకును మనము నీతిని బడయజాలమనియు, నిమ్మజాతులప్రస్తుతస్థితికి, ఉత్తమజాతులవారే కారణభూతులనియు, గాన యీపాపము లేయు, మహాత్మాగాంధీగారు నిర్వచించినటుల, ఉత్తమకులము వారేదేయనియు, విపులముగా చెప్పిరి. తక్కువజాతులను అభివృద్ధి చేయుచున్నామను గర్వముచేగాక, మానవుడు మానవుని ప్రేమించునట్లు సోదర దేశీయుడని గుర్తెరిగి, వారిలో నన్ను డమ్యులట్లు మెరిగి వారి అభివృద్ధికై పాటుపడుడని నెలవిచ్చిరి. వటన్మత్తును చిన్నచీజునుండి పెరిగి, తన వికాలకాఖ్యక్రింద మానవులకు ఆశ్రయమిచ్చునట్లే ఈగురుకులము కూనూరువాస్తవ్యుల ప్రోత్సాహముక్రింద, పరమేశ్వరుని అనుగ్రహముచే నభివృద్ధిగాంచుగాకయని గోరిరి. అధ్యక్షులు తమయూపస్థానమును ముగించి కజన్సుమహాశయుని మాట్లాడుమని కోరిరి. కజన్సుగారు కరతాభ్యసముల చెలరేగుచుండ లేచిప్రస్తుతవిద్యావిధానమందలి లోటులనుగూర్చియు పరమేశ్వరలీలనుగూర్చియు విక్సీలిచక్కగా నుపన్యసించిరి. ప్రపంచమునందలి చాలచోట్లలో విద్యార్థికి న్యేచ్ఛయొసంగబడుట లేదనియు బాలురకు సాధ్యమయినంత న్యేచ్ఛనొసంగుటయే మంచిని చెప్పిరి. ప్రకృతి వైచిత్ర్యములను గైకొని ఆనందమును పొందవలెననిరి. బాలురకు ప్రతివిషయములను జ్ఞాపకముంచుకొనుటకు చదివించిన లాభములేదనియు వారికి వానినానియం దాన కిగిరించ

Guard your Baby against milk-borne disease

Give your baby Glaxo —the one safe Milk food that is made in New Zealand, where the dreaded disease, bovine tuberculosis, is practically unknown. The cows that produce the milk made into Glaxo live in the open air and feed on sun-bathed pastures all the year round. That is why Glaxo is exceptionally rich in Vitamins and is free from all risk of milk-borne diseases.

Run no risk with your baby's milk; give him Glaxo, the safe milk food, which is free from the risk of conveyed tuberculosis.

Ask your Doctor!

Glaxo

The Super-Milk Food

"Builds Bonnie Babies"

WHOLESALE DISTRIBUTORS:-

Alfred Young & Co., Ltd.,

(INCORPORATED IN ENGLAND)

Post Box 40 MADRAS.

మయుననియు చెప్పిరి. పరమాత్ముడొకడైనను వివిధదేవతలను పూజించుట ద్వేషమునకు కారణము కాగూడదనియు అదేవతలన్నియు పరబ్రహ్మయొక్క అంగములనియు నెలవిచ్చిరి. ఇట్లు వేదాంతవిషయములను విద్యాభ్యాసముయొక్క అంతిమ దృష్టి ఆత్మసామ్రాజ్యమునకే యనియు ఆత్మసాక్షాత్కారమును గావించలేని విద్యయంతయు అవిద్యయనియు హృదయరంజకముగా నుపన్యసించి భారతదేశీయులు తమ ఆదర్శములను తమపుకారనవాగ్ధికర ఇతిహాసములనుండియు నైగినుట మేలనియు చెప్పుచు గురుకులమునకు తమ అశీర్వచన మొసంగి విరమించిరి.

తదనంతరము మహాశివరత్నోద్రాదు రభించిన సభ్యాపియనునాటకము గురుకులమందలి బాలురచే ఘోషావళముగా నాంగ్లమున ప్రదర్శింపబడెను. శ్రీ రవీంద్రుడు రచించిన ఆంగ్లమున అధినామకజయహే యనుమంగళము సభాసభులెల్లరును నిలువబడి పాడినయనంతరము వార్షికోత్సవము ఘడిచెను.

గురుకులముకొఱకు పాటుపడు శ్రీనటరాజుగారికిని వారి యనుచరు లిరువురును ఈసద్యక్షముమును కొనసాగించుటకు శ్రీభగవానుడు ఆయురారోగ్యము నొసంగుగాత.

సువర్ణ సీతారామశాస్త్రి.

ఆంధ్రజ్యోతిమాలయం

1. జాతకరేఖముయొక్క విశేషముగాని,
2. పుట్టితేదీ, జననకాల ఫలితము (లేక) గంటలముగాని,
3. చూడ ఉత్తరము, తాయా సమయము, ప్రస్తుతము ముగిసి మాట పుట్టినయెడల జాతకునిరూపము, భవము మొదలగు 25 శంకరులు వ్రాసి రు 1-4-0 లకు పంపెదము. పూర్వా జాతకము ఆయుర్దాయము అభిరుతుండు వ్రాయుటకు రు 5 లు అగును. ముందు రు 2-0-0 లు అధ్యక్షులు బంధులేదు. ముందు 4రు, ౫వు 1 శంకర్ల ఫలితము వ్రాయుటకు రు 1-4-0 లు! ముగిసి జాతకునిజాతి పి. పి. గా నుపెదము.

ఆకెళ్ల వెంకటేశాస్త్రి, గోపాలపురము, కొత్తపేటపొన్ను, గోదావరిజిల్లా.

చమత్కార గణితము.

ఈ గ్రంథము చమత్కార గణితము, శిశుగణితము, బోధకగణితము, మనోగణితము, త్రిభుజగణితము, చక్రములు, అద్భుతములు, చిక్కులు, చిక్కుకట్టలు, యంత్ర కట్టలు, రేఖామాలికలు, గణితావధానము గలవు. మంజుశా మును, మనోబలమును, తెలివిన వృద్ధిచేయు రసవంతములైన శిశుగణితకట్టలు ఇందులో నున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునం దవసానకజ్ఞయై, చమత్కారమును, యంత్రీయ తెలివిన కలుగును. ప్రతివానిదగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము. దీనివల రు 1 య. 2. 5. చార్జి ఆ రు. 6. 6. ప్రతులు రు 5 00 వలయువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, బంగళా, (గుంటూరు జిల్లా) అని (వాయవ్యం).

జ్వరగడ్డ, నరములబలహీనత.

రక్తము లేకుండుట, దుర్బలత్వము, శిరస్సునందుండు తెల్లని మచ్చలు మొదలగువ్యాధులకు అద్భుతమైన నివారిణి

నేను గడచిన 12 సం॥రములనుండి జ్వరగడ్డచే బాధపడుచుంటిని. బొంబాయిలోను, బెంగళూరు లోనుయుండిన ఆంగ్లవైద్యులనేకులవద్ద చికిత్స చేసు కొంటిని. అయితే గుణము కలుగలేదు. రిలై యన్సు మెడికల్ కంపెనీ వ్యవస్థాపకులవద్దకూడ అనేక ఆంగ్ల ఔషధములను పుచ్చుకొంటిని. అయితే జ్వరగడ్డ మునుపటివలెనే యుండెను. కడకు శత్రుచికిత్స చేసు కొనవలెనని సలహానిచ్చిరి. నాకంతిశ్చైర్యము లేనందున అందుకు అంగీకరించకుంటిని. ఆయుర్వేదచికిత్సను ప్రారంభించుటకు మునుపు మైసూరులో నున్న డాక్టరు ఎమ్. ఎస్. రావుగారివద్ద చికిత్స చేసు కొంటిని. వారు నాకనేక సాగులు ఇన్ జెక్షన్లు చేసిరి. వైకపట్టుకూడవేసిరి. గాని లేతమైనను గుణము కాక పోయెను. కడకు ఆయుర్వేదవైద్యునియొద్దనే ఔషధము పుచ్చుకొనుటకు నిర్ధారణచేసుకొంటిని. అట్టి తిత్తో కృష్ణాపురము నివాసియును, ప్రస్తుతము చెన్న పట్టము, బాద్మిణి, ఆర్మినియన్ వీధిలో, నెం 72 రు భవనమునందున్న సుప్రసిద్ధులైన పండిత స్వామి శ్రీని వాసలయ్యగారువారు ఔషధములనిచ్చి అనేక కఠినవ్యాధులను అమోఘముగా భాగచేసినట్లు హిందూపత్రిలో కొన్ని యోగ్యతాపత్రికలను చూచితిని. తక్షణమే నేను వారివద్దకువెళ్లి వారి వద్ద ఔషధమును సేవించుటకు ప్రారంభించితిని. ఒకమాసమురోజులు ఔషధము సేవించిన తరువాత నాకు మంచగుణము కలిగినది. జ్వరగడ్డ పూర్తిగా కరిగిపోయినది. నేను యింకను కొంత కాలమువరకు ఔషధము పుచ్చుకొనిన సదరువ్యాధి పూర్తిగా నశించినదియు తిరుగా ఎప్పుడును రాదనియుచెప్పి యింకను ఔషధమును పుచ్చుకొనవలెనని పండితుల వాక్కు నన్నునిర్బంధించుచున్నారు.

గడచిన కొన్నిసంవత్సరములనుండి జ్వరగడ్డ తోసహా నాకు నీరసము, రక్తక్షీణతకూడ యుం డెను. శిరస్సునందు తెల్లనిమచ్చలుండెను. మచ్చలుండుటచే పడేపడే ఔరముచేసికొనిన మచ్చలు హెచ్చగునను భయముచే ఔరముచేసికొనుటకూడ మూనితి. ఒకనెల చికిత్సచేసికొనినతరువాత నీర సము నన్ను పూర్తిగా విడిచినది. రక్తము వృద్ధియై నది, శరీరముబరుపు ఎక్కువయైనది, తలయందుండిన మచ్చలు గుణమైనవి. ఇప్పుడు ఔరము చేసికొనిన ఒకబాట్టు రక్తముకూడ కారుటలేదు.

వ్యాధుచే బాధపడుచున్న ప్రజల లాభము నిమిత్తమే నేను దీనిని ప్రచురించుచున్నాను. కె. ఎల్. నరసింహలయ్యంగారు, ఎల్. ఎమ్. ఇ., మెకానిక్ ఎంజీనీరు, ఎం. కె. అనంతాచారిగారి మేనల్లుడు, రిటైరు ఎక్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు. ప్ర కటన (నెం 86 రు)

కాంగ్రెసు:స్వరాజ్యపక్షము

హరిదయాలునాగుగారి అభిప్రాయములు

‘అయధార్థ్యమగు మైత్రికన్న వేరగుటయేమంచిది’ బాబు హరిదయాలు నాగుగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: స్వరాజ్యపక్షమువారును, అసహాయభర్తయును కాస్త్రు కీత్యా అనుసరించువాడును కలిసి పనిచేయుట సాధ్యముగాదు గాన వేరువేరుగ పనిచేయవలెనని గాంధీమహాత్ముడు ముదితమిగ్ధ యిచ్చెను. ఆయన ఆట్టి నిర్ణయముగావించి మార్పువల్లని కోరి వారందర కోరికను యీడెత్తెను. అయధార్థ్యమగు మైత్రికన్న వేరుగనుండుటయే వేయిరెట్లు మంచిది. స్వరాజ్యపక్షమువారి మార్గములకు మార్పువద్దనువారి మార్గములకు సహస్రాంశము భేదముగలదు. కాననసభలలోనుండి అసహాయము చేయుదు మ నుట కాననసభా బహిష్కారోద్దేశమునకు విపరీతముగ నున్నది. అట్లున్నపుడు ఉభయపక్షముల వారును కలిసి పనిచేయుట సాధ్యముగాదు. వేరుగాకతప్పదు. ఇట్లువేరుగనుటపరస్పరద్వేష మేలయిండువలెన? స్వరాజ్యపక్షమువారును మార్పువద్దను వారును వేరు వేరు గ నుం డి వ్య వ్ర స్థ ము లేకున్నను మిత్రత్వముతోనుండుట సాధ్యముగాదా? దేశక్షేమ ము ఉభయలకును గావలసినదిగాన అందుకలియవచ్చును. కాంగ్రెసునందుగాంధీగల 2లమును చెడగొట్టుటకుస్వరాజ్యపక్షము వారే యందోళన బడవలెను? అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యు లధికసంఖ్యాకులు నిర్ణయించినయెడల స్వరాజ్యపక్షమే. కాంగ్రెసును ఆక్రమించి వారియిష్టమువచ్చినట్లుల నడుపుదు మరీయితర పక్షము ప్రత్యేకనిర్వాహముద్వారా పనిచేసికొననీ యవచ్చును. అఖిలభారతకాంగ్రెసు సభ్యులట్లుగాక స్వరాజ్య పక్షమునకుప్రతిపాలముగ నిర్ణయించునెడల ఆనిర్ణయమును సమ రస భావముతోగైకొని తమతమ సంఘద్వారా ప్రత్యేకముగ పనిచేయవలయును. ఈయెర్పాటు మరల కాంగ్రెసుమహాసభ జరుగునప్పటివరకు నుండవచ్చును.

కాంగ్రెసు యెవరి ఆధీనములోనున్న దను విషయమును గూర్చి మనచిక యే మాత్రమును పట్టాదుననూడదు. ఉభ

యపక్షముల వారును అహమ్మదాబాదులో సమావేశమై వేర గుటను గూర్చి సభావ్యవస్థతో యెర్పాటుజేసికొనవలెను. కాంగ్రెసు యెవరి ఆధీనములోనున్నదను విషయమును గూర్చియిక మీద సభ్యయపక్షములు పట్టాడుకొనరాదు. అనవసరముగ యిప్పటికేంతయో కాలమారణమైనది. ఇకమీద అట్టిపట్టాటల కు యేమాత్రమును కాలమును వృథాచేయరాదు. ప్రతివారమునా జేమియును లేవని వేరై మిత్రులుగనుండవలెను. కాంగ్రెసు స్వ రాజ్యపక్షమువారి క్రంచనన్నను మార్పువద్దనువారికిందను న్నను ఒక కట్టి గో. అ స లు వి ష య మే మ నగా సత్య మెక్కడనున్న దని యే? కాంగ్రెసు విధానములోగలదా లేక స్వరాజ్యపక్షవిధానములోగలదా? స్వ రాజ్యపక్ష కార్యవిధానములోనే సత్యముండు నెడల దేశము కాంగ్రెసు కార్యవిధానమునువదిలి స్వరాజ్యపక్షమువారి చుట్టు ను చేరును. లేకున్న దేశము కాంగ్రెసు విధానము నందలి సత్య మునే యనుసరించును. దేశక్షేమమునకై మనస్వాధీనమును త్యాగముజేయునెడల పట్టాటల కేమాత్రమునెడములేదు. ఇప్పుడు దేశములో అనవసరముగ కావలసినదికార్యాచరణయే. మనమంద రమును అహమ్మదాబాదులో సమావేశమైవేరగుటను సమరస భావముతో కాంతయుగ ముదర్శుకొనెదము గాక!

జాన దీ పిక

ఇది మతవిషయమైన తెలుగుపత్రిక. భగవద్విషయ మందు భక్తిశ్రద్ధలగులవారికెల్లరకు సుపయోక్తముగానుండును. ప్రతిగ్రంథాలయమునందును పఠనమందిరమునందును ఉండవల సినది. భక్తిజ్ఞాన కర్మమార్గములందలి నూత్నువిషయముల చర్చిం చుచు, మహాముఖులచరిత్రలు, ఆర్యవాక్యములు, అభ్యాసరహా స్యములు మొదలగువిషయములతో నిండియుండును. సంవత్సర మునకు చందా రూ 2-8-0 లు. ఆరమాసములకు చందా రూ 1-8-0 వలయువారు క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

మేడూరి శ్రీరామమూర్తి జ్ఞానదీపిక కార్యాలయము, విజయనగరం

శ్రీ వేంకటేశ్వరాయుర్వేదకళాశాల, బెజవాడ

1924 సం॥ జూలై 4 వ తేది తెరవబడును. విద్యార్థులు జూన్ 25 తేదిలోపల దరఖాస్తులనంది జూలై 4 తేదికి కళాశాలకు రావలయును. కోరునారికి దరఖాస్తుపూర్వము కళాశాలానియమములు పంపబడును. విద్య ఉచితము, భోజ నాది సదుపాయములు విద్యార్థులే చూసుకొనవలయును. పాశ్చాత్యవైద్యనిపుణులచే అనాట మీ ఫీజియాలజీ మొదలగు శాస్త్రనిషయములకూడ బోధింపబడును.

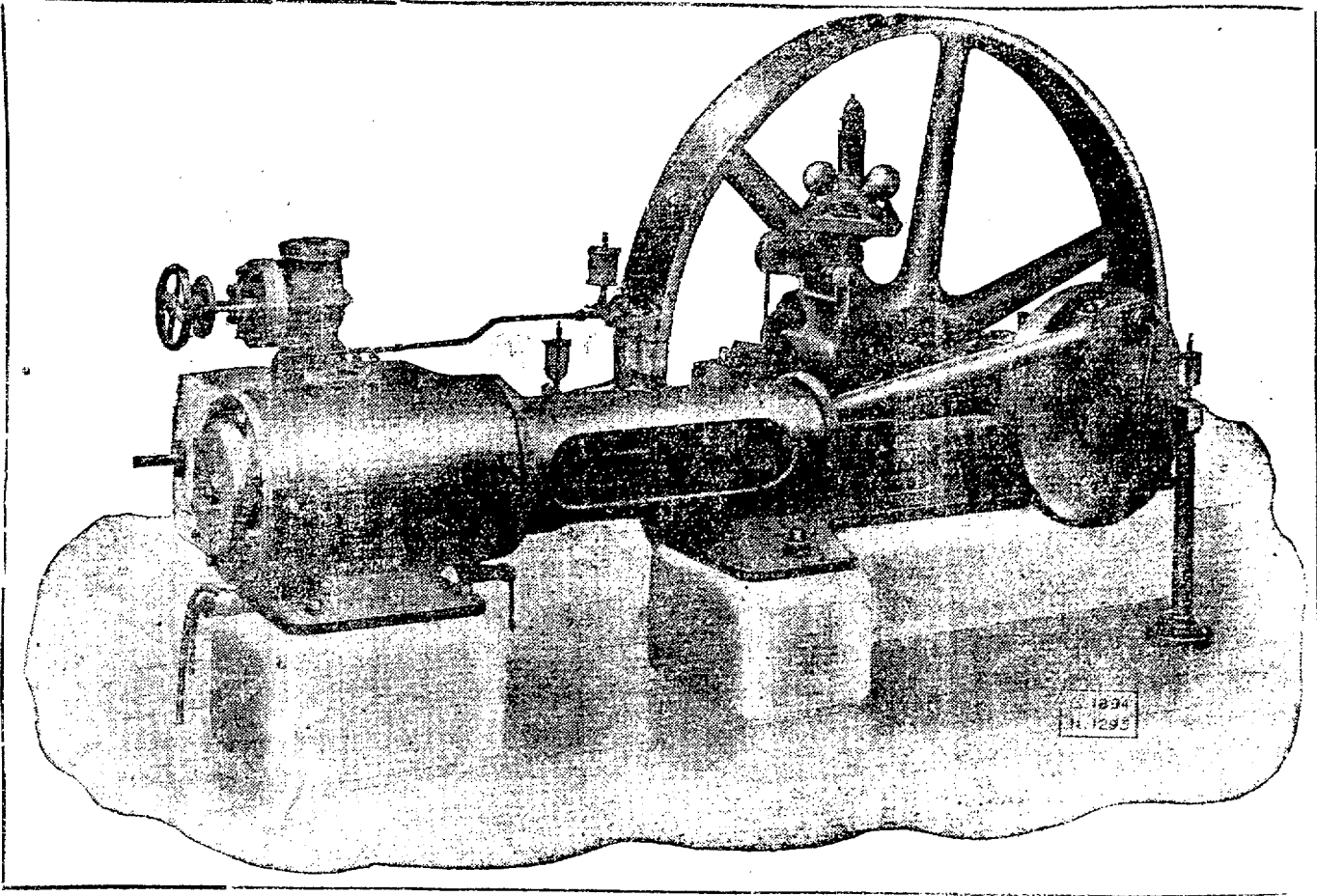
నోరిరామశాస్త్రి, కళాశాలాధ్యక్షులు, బెజవాడ 7-6-24

OM THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY Life and Marriage Assurance Company, Limited. Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India). Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid-up about Rs. 3,25,000. Government Securities held Rs. 2,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 20,00,000. Annual Premium Income Rs. 50,000; Funds invested on Immovable properties [Rs. 1,00,000]. Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs 1,000 to Rs 5 000. Will be given with end without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 31st July 1924. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to:- Messrs. P. K. Rau & Sons. Chief Agents, for Madras Presidency. 289, 1 hambu Chetty Street, MADRAS.

వెలుపడినది! డిటెక్ట్ ప్రసవం! క్రొత్తనవం! జ యా ప జ య ము లు సాహసము-శ్రీసాహసము!! - సహార్థమే దుర్భాగము సాహసమున లక్ష్మీయున్నది - సాహసమున జయమున్నది. సాహసమునే మరణముకూడ నున్నది. ఈ సాహసమున నెన్నియో బంధిపోటులు జరిగిపోయినవి ఎందుతో జమిందారులు, పరాధులు కులైపోయిరి! - ఎవ్వరా గజదొంగ? - ఎవ్వరా సాహసిక? చోరశిఖామణి? జయపజయములు చూడుడు! చిత్తపట కోట్లము 264 పుటలు వెల రు 1-8-0 చందాదారులకు రు 1-0-0 మాత్రమే. ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

మార్కెట్

“కె” తరగతికి చేరిన హరిజాంటల్ ఎంజినులు

ఆటోమాటిక్ ఎక్స్ పాన్షన్ గేర్ తో అమర్చబడినది

సింగిల్ సిలండర్, కాంపౌండ్ మావర్డ్ విక్రయమునకు దొరకుచు పోర్టుబుల్, సెమిపోర్టుబుల్ ఎంజినులు

పెద్దరకమా, చిన్నరకము పాదుటకు తగిన ఎంజినులు, వర్టికల్, లోకొమోటివ్, లంకామైగు

బ్రిటానియా, కార్మికు బాయిలర్లు మొదలగునవి కూడ మావర్డ్ గలవు.

హిందూదేశమునందు విశేషముగా నిలవజేసియున్నాము

కరఖాస్తు మాకు పంపిన తక్షణమే మదింపు, ధరల పట్టి మున్నగునవి పంపబడును.

MARSHALL SONS & Co., (INDIA) LTD

ENGINEERS & BOILER MAKERS.

MADRAS & BEZWADA

వృత్తాంతలేఖలు

వెద్దబ్రహ్మదేవం

(ఒక విలేఖరి)

జూన్ 12:— మా గ్రామములో ఈనెల 4 వ తేది బుధవారం రాత్రి శ్రీమద్ధరాజ అయ్యలరామరాజుగారిని వారి కుమారులతో నడిచి చంపివేసిరి. వీరు నాలుగు వర్సలముల యిండి మా గ్రామములో రాజకీయోద్యమమునందు తీవ్రముగా పనిచేయుచుండిరి. కుమారుల మూడు వర్సలములయిండి మా గ్రామములోని శ్రీరాజేశ్వరీ గ్రంథాలయమునకు కార్యదర్శిగా బాగును ఉపాధ్యక్షులుగాను నుండి చేసిన కార్యము కడుంగడు ప్రశంసనీయును. వీరు ఇప్పటికి ఆగ్రంథనియమునకు నొక భవనముకూడ చాల భాగము కట్టిపగలిగిరి.

1922 సం. నిరాకరణోద్యమారంభమునందే వీరి పట్టా మణింగారుహోదాలు విడదాడి ఆంధ్రనాయకులను మా గ్రామమున కాహ్వానించి తిరిగి స్వరాజ్యనిధికి 200 (రెండువందలు) రూపల నొసగి నాటినుండియు కాంగ్రెసుసంఘములందు సభ్యులై దేశసేవ చేయుచుండిరి ఇట్టి సుగుణరాశిని దేశోద్ధారకుని కార్యోత్సాహిని కోల్పోయిన మాదురదృష్టము వర్ణనాతీతము. కుటుంబరాధిని మునుంగుచున్న వీరి కుటుంబమునకు మా గ్రంథాలయముతరఫన సానుభూతి తెలుపుచున్నాము. వీరి ఆత్మకు కాంతి నొసగును భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము.

రాగిశాసనములు

గోదావరిజిల్లా రాజవోలతాలూకా రాష్ట్రగ్రామములో శేర్లూరి క్రైస్తవరాజుగారిమహర్షుల సూర్యరాజుగారి స్థలములో వట్టి శ్రీవృందగా, 9 అంగుళములపొడవు 6 అంగుళముల వెడల్పులకి కొన్నిటికి చెడప్రక్కలనున్న కొన్నిటికి వక ప్రక్కయున్న ప్రాచీనమైన రున్న రాగిశాసనములు పది, రెండు గురులుగా దొరికినవి. రెండు గురులకున్న రెండుకడియములవంటి రాగి ఖడ్గముల అతుకబడియున్నవి. ప్రతి ఖడ్గమైన ఏనుగువాచావము, ఆయుధములు చెక్కబడిన ఒకరాజామొహరు చెక్కబడియున్నది. ఆ మొహరుయొక్క మధ్యకొలత 8 అంగుళములు ఉండును. యీ శాసనములు రెంటిని పరిశీలనచేయుటకు ప్రాచీన లిపులు తెలిసిన మహానీయులు కావలెను. అట్టి మహానీయులు పై సమాచారించిన శాసనములను పరిశీలించి అందుల సంగతులు వెల్లడించినయెడల సంతసించెదము.

విన్నకోట-వెంకిటరత్నం.

గౌడ సంఘసభ

గుంటూరుజిల్లాకొనేటిపురం

శివారు వడమటవారి పాలెము

గుంటూరుజిల్లా శేపల్లెతాలూకా కొనేటిపురం 511 పడమటవారి పాలెములో 25-6-24 తేది రాత్రి 8 గం. లగాయి గ్రామసంఘసభ మ-రా-రా-శ్రీ అల్లూరు వెంకటస్వామిగారి యజమాన్యముక్రింద జరిగినది. ఆగ్రామవాసులు మూడు 100 మంది గౌడలు సమావేశమైరి. గౌడసంఘాభిమానులను, కార్య నిర్వాహకులను ఆరు మ-రా-రా-శ్రీ అల్లూరు వెంకటస్వామిగారిసభలో, 1886 సం. లగాయిగలిగిన అత్కారి మార్పులకు గురించియు ఆచార వ్యవహారాది విషయములను గురించియు విద్యాభివృద్ధి చేయుమార్గములను గురించియు శ్రీలు రాటమవడుకుటకు వృద్ధిపర్చుటలైన విషయములను గురించియు, మర్యాదను కాపాడుకొను మార్గములను గురించియు, యుక్తియుక్తముగా గంభీరోపవాసములను గావించిరి. ఆగ్రామములోని భూసీతంతులగు గౌడసంఘమువారు యొక్కరం 1 కి రు 0-8-0 చొప్పున చందావసూలు పర్చుకొని ఒకనూతననుష్ఠాపించి, బీదబాలరక్షను తదితరబాలరక్షను ఉచితముగ విద్యచేప్పించుటకు తీర్మానము చేసికొనిరి. కొలది దినములలోనే స్కూలుపాక వేయుటకు సిరపర్చివారు, అంతట సభ ముగిసినది.

మొత్తం 15-6-24 తేదిన శేపల్లెగ్రామములో, గ్రామసభ జరుపుటకు సంఘవాసులు శ్రీయత అల్లూరు వెంకటస్వామిగారు మరొకందరిని వెంటనిడుకొని వెళ్లి సభను సమకూర్చెదను. (ఒక విలేఖరి)

నూతన ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సంఘసభ

నూతన ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘసభ జూలై 5-వ తేది వరకు నిలుపుటల చేయబడినట్లు ప్రకటించబడినది. ఈసభ యిదివరలో బెజవాడలో సమావేశమైన సభాతీర్మానానుసారముగ ఈమాసాంతములోగా నైన జరుగవలసియున్నది. అట్టితేది జూలై 5 వరకు నిలుపుజేయుట రాష్ట్రీయసంఘసభ ముల కనుకరణీయమా?

నియమములమాట నటుంచి యీసభ నెప్పుడు జరిగిన ఉపయోగకరమో యోచించెదము. రాజ్యపు అఖిలభారత జాతీయోపసంఘసభలో చక్కకు రావన్న విషయములు చాల ప్రాముఖ్యములైనవి. మహాత్ముడు యంగిండియాలో “ప్రస్తుత కార్యక్రమముందు తత్కార్యక్రమ స్వరాజ్యసంపాదనాశక్తియందును, వారికి విశ్వాసములేక వారు నిశ్చయముగ వారివోట్లను అభిప్రాయముల వెల్లించుచుండినవో కార్యవిధానమును రాజ్యపు దేశీయమహాజనసభాసభ్యుల వేషేషించుచు నవలంబుటగాని సంపూర్ణముగా మార్పుటలోగాని కల అపాయమునైన చేకొనవలసివదిగా సంఘమునకు సలహా నొసంగుటకు వెషదీయను” అనివ్రాసెను. అందువై వ్యాఖ్యివ్రాయుచు శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశముపంతులుగారి స్వరాజ్యప్రతికలో “మహాత్ముడు తనకు కాన్గకనుమునందు మార్పుకల్గెనుని పృథుదయాన గతముచేయబడినవో కాంగ్రెసులో మార్పు గలిగించుటకు సంసిద్ధముగా నుండినని వివరముగా దెల్పెను. అందువలన ప్రతి అభిలభారత కాంగ్రెసుసంఘసభ్యుడును తన పృథుదయపరిశీలన లేనిచే అన్యాయితముగా నొసంగు వోట్లవలన ఆయాను తప్పులతోవ త్రొక్కించని విధియందుండెను వోట్లకాలమున బహిష్కరణ వాదులు దేశమునకు బహిష్కరణ కార్యవిధానమును తామెంత వరకునులంఘింపవలెనందేక తలంచి పరిశుచేకొనబాధ్యులు. పూర్వాభవములకు సర్వప్రకారము, కార్యవిధానము మార్పుట మార్పుకుండుట, నిర్ణయింపవలెను” అని వ్రాయబడినది. దీనిని బట్టి చూడ రాజ్యపుసభలో సంపూర్ణముగా మార్పును గురించి కూడ యోచింపవలెనట్లు తోచుచుండెను. పూర్వాభవమును, సత్యమును, ఎల్లర కొక్కరికి తోచక వ్యక్తి కొకరికి పొడగట్టుకు కూడ సమాజము. ఇట్టితర అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులు అట్టిమార్పును చేయుటకుగాని, చేయకుండుటకు గాని తాము స్వతంత్రింతుటకు వారి వోట్లగు రాష్ట్రీయ సంఘసభ్యుల అభిప్రాయము నైకొని తదనుగుణ్యముగా కార్యవిధానము నిర్ణయించుట మంచిది. మహాత్ముడు కూడ మార్పునకు ముఖ్యాధాము. “నిజముగా వారు వారివోట్లను అభిప్రాయము చెప్పుచుండినవో” నని వ్రాసెను. కాన వోట్లగు రాష్ట్రీయసంఘసభ్యుల అభిప్రాయమును ముందుగ స్వీకరించినవో వోట్లను అభిప్రాయము ఇదియో, అదియో, సర్వమెద్ది? పూర్వాభవ వ విడికావా! ఆను వాడ పరివాదములకు తావుండదు. మరియు నిట్టి ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యవిషయములందు వోట్ల నియామకముల ప్రతినిధులుగైకొనటయే ప్రజాస్వామికప్రభుత్వ ముఖ్యుల ఊహుని తలంచెద. సంఘసభ్యులను సమసింది చూచినగాని ఉపయోగమును పరిశీలించి చూచినగాని యీసభను ఆపుచేయక 24 వ తేదీలోపుగా మొదటి నిర్ణయప్రకారము 21, 22, 23 ల జరుపుటయే ప్రశస్తము. అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ తీర్మానముల ఆచరణయందు బెట్టుపద్ధతిని యోచించు సావకాశమునకు మాత్రమే రాష్ట్రీయసంఘసభ సాపుటల చేసినట్లు నూచింపబడినది. ఆకార్యమునకై రాష్ట్రీయసంఘసభావేళ మాపుటకన్న కార్యనిర్వాహక వర్గమువారి కట్టి అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘతీర్మానానుసారముగ కార్యవిధానమును నిర్ణయించుటకు సంపూర్ణాధికారము కలదు. కాన వారి కాపని రాష్ట్రీయసంఘమువారు వదలివేయవచ్చును కనుక నూతన ఆంధ్రరాష్ట్రీయసంఘసభను 24వ తేదీలోపుగా జరుప రాష్ట్రీయసంఘసభ్యులకు మనవి చేయుచున్నాను.

ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులు

విరేచన మూత్రము

20 మూత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

రాత్రి యొకమూత్రము సేవించిన తెల్లవారి రెండువిరేచనములు కాగలవు. వికారము నైత్యము లేదు నెహళము చేర్చుట లేదు. అమృతాంజనం డిపో, మద రాసు - బొంబాయి.

వికాఖ పట్టణ ముబిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

1924 మేయినెల తాలూకు నిర్వాహకార్యక్రమ

అభివృద్ధి ప్రచారకులు తిరిగిన గ్రామముల మొత్తము 871, చేసిన ఉపన్యాసములు మొత్తము 125, నెలకొల్పిన కాంగ్రెసు సంఘములు 118, చేర్చినసభ్యుల మొత్తము 827, శ్రీసభ్యుల మొత్తము 209 మహాత్మునిమనస్సులు 57, వసూలుచేసినసభ్యుల చందామొత్తం రు 298-14-0, వసూలుచేసిన ప్రత్యేకనిధి మొత్తం రు 817-0-8½, తలకు స్వరాజ్యనిధి మొత్తం 501-6-4½, గాంధీ పూజానిధి మొత్తం 822-8-3, మొత్తనిధి 1989-8-4. చేర్చిన వాలంటీర్ల మొత్తం 21, అమృత ఖద్దరు మొత్తం 5501-8-6, చేసిన పంచమసభలు 8, జాతీయ పాఠశాలలు 9, ఉపాధ్యాయులు 17, విద్యార్థులు 181, బాలికలు 25, బాలురు 162, పంచమవిద్యార్థులు 29, పంచాయితీ తీర్పు 1. విశాఖపట్టణము, కాంగ్రెసు } దేవగుప్తాపు భాస్కరరావు, కార్యాలయము 7-6-24. } కార్యదర్శి.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూన్ 14-వ తేది శనివారము

1) ధాన్యములు

వనియాల బా 1-కి	రు 85-0-0	మెదల 45-0-0	మొత్త
చియ్యము బస్తాలు		మెదల, వరకు	
కునుమ తెనాలివి	,, 48 గలవి	రు 18-0-0	14-0-0
నెల్లూరివి	,, డిటా	,, 16-8-0	17-0-0
డిల్లీవి	,, డిటా 45 గలవి	,, 16-8-0	17-0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8-12-0		9-0-0
నువ్వులు	,, 24-0-0		26-0-0

(2) వస్త్ర ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి	రు 205	రు 11-0-0	రు 12-0-0
నెనగలు	,, డిటా	,, 10-12-0	11-8-0
నెనలు	,, డిటా	,, 10-12-0	11-4-0
మినుములు	,, డిటా	,, 12-8-0	13-12-0
ఉలవలు	రు 164	,, 9-4-0	10-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నువ్వులు నూనె బా 1-కి	రు 160-0-0	170-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం శేరునెనగవస్త్రబా 1-కి	,, 60-0-0	62-0-0
యతిర ప్రదేశము	,, 55-0-0	58-0-0
శేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 142	మి.కా.నూనె 185
అముదము నూనె బా 1-కి		రు 160-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపనుపు బా 1-కి	రు 210-0-0	215-0-0
మారపనుపు	,, 160-0-0	165-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి	రు 80-0-0	112-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	రు 45, 50	
కాళవాస్తీ పాయకట్టు	,, 60, 70	
బెల్లము బా 1-కి	రు 85-0-0	50-0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు 26-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

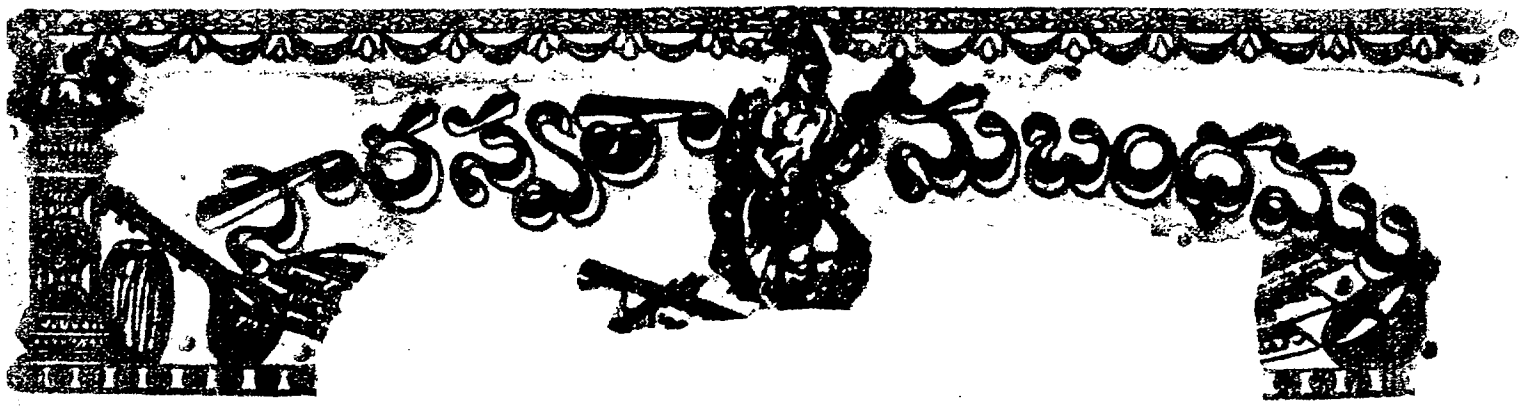
శట్టాలు రఖం బా 1-కి	రు 88-0-0	98-0-0
చదరం	,, 82-0-0	86-0-0
రవుండు	,, 81-0-0	87-0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు	రు 78-0-0	84-0-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 25-6-0	25-8-0
నవరస 1-కి		16-8-6
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 295-0-0	300-0-0
రాగి డిటా	రు 840-0-0	845-0-0
అస్కా చక్కెర బ 1-కి	రు 46-12-0	47-0-0

(7) రంగులు చలిజలైన

అవుకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రు 92-0-0
వొట్టి కప్పుడు	డిటా	డిటా
సింసం	డిటా	డిటా
4 గుర్రం	డిటా	రు 86-0-0

రక్తాక్షి నందరం జ్యేష్ఠ మాస శుక్ల ౧౨, శనివారము

పల్నాటి పౌరుషము

[పంగనామముల రామచంద్రరావుగారు]

మ. అలుగుత్తో పట హైహయ న్యాయుడు లేవాంబు ప్రపూతావనీ
తలహారాజ్యము శాత్రువు గొనగఁ దీర్ఘ వాత సేవాకుతూ
హలుండై బాంధవమిత్ర బృందములతోడై యుండ గృష్టపగా
మలహా నయ్యమరానకం దతీసే మామృద్ధోరకాలంబునక.
ఉ. అంకమున్నె యాంధ్రనృపు లతుతకీర్తిలతామల్లికా
క్రాంతివిదేకు లొక్కొకరు రాజ్యము సేసినపుణ్యభూమి
[యొక]
సంతతత్రస్వర రసల చల్లని నేల యటంచుఁ జూచి భూ
కాంతుఁడు కత్తెల్లంబున నె శత్రుముండదొడంగెఁ బ్రీతిమై.
గీ. నాఁడు వెలనాటివోడల నగఁ మయిన
చందవోలన నున్నట్టి జనవభుండు
దినములు గతింప మైలమాదేది గూఁతుఁ
బరిణయ మొనర్చె నలుగుభూపాలమణికి.
క. వెలనాటివోడభూపతి
నెలతకు మైలాంబ కిచ్చె నిస్తులరాగం
బొలను వివాహపువేళ నె
పలనా డరణంబు గాఁగఁ బ్రజలు నితింపక.
మ. ఆరణంబిచ్చిన పల్లనాడరిగి భార్యారత్న సంయుక్తుడై
గురిజాల్పు త్తనసింహాపీఠికపయిం గూర్చుండి బుద్ధిప్రభా
గురు శత్రువులను దొడ్డఁను నైకొంచుక నిజామాత్యుఁ గా
ధరనేలక గరుజార్చుఁ డల్లనరనాథ కేఠుఁ డత్యున్నతిక.
వ. మతియు సతండు.
ఉ. మైలను దేవిగాక యనమానక శాలిలతాంగు లిరువరం
గేలుగ్రహించి మువ్వరి కొగిక్ నల గాముడు మల్లదేవు లక
బాలురు నర్మరూపిఁరపాలకులువుటఁ గ రాజ్యలక్ష్మి ధీ
శాలికి జ్యేష్ఠపుత్రుని కొంగరి చనెం ద్రివివాళిలాపియె.
గీ. దొడ్డనాఁడు నలున తోడొడ నరుగ
నసినపుత్రుండు బ్రహ్మనాఁడు మనీషి
బాహుబలగర్వప్రకమప్రభుమితారి
మంత్రి యయ్యెను లోకసమృతము గాఁగ.
కా. వీరత్వత్రయదుర్బుధుప్రతిదోర్నిర్వప్రతాపస్ఫుర
మాన్యరత్నంబులు గల్గు వీరవనితామాదామణిక నాగ మక
పేరక వ్రలుదానిన్నె హముయ పృథ్వీకుండమాత్యోత్తముక
ధీరుక రాజ్యమునుండి పోనడచె మల్దేవావగ్గంబుతోక.
ఉ. మాచెలక వనించి జనమాన్యఁడు పిల్లలపక్ష మూని ర
క్షాచతురత్వ మేర్పడె యశంబుమెయిక్ ధరనేలయండ మా
యాచణ నాగమాచిక ప్రియంబుఁటించుమఁ గోడిపాయనక
శేచరలాన్యయుంకించి శ్రీ గొని కాఁల కంపె నెల్లరక.
మ. గడవుక సప్తశత్రులం గడసి నల్లమతుమానాధుఁ డు
న్నెడమక బ్రహ్మ రామబారమును బాలియ్యంచుఁబంగనా
దుడుకుంగొమ్మ కుతంత్రనాగుదలయందుం జెక్కి గుర్జాల్యురీ
కుండు చంపించెను రామబారిని బ్రహ్మోమంబునింపఁగక.
మ. దురహంకారత రామబారి నిటులం ద్రుంగించి గర్విండు ని
మ్మరుణవ్రాతమువైఁబదాభిహత దుష్కలాహిభంగిక సటా
సరియాకృష్టమహోగ్రసింహముక్రియం జండ్లరూర్తాండభి
కరరూపంబున బ్రహ్మనాఁడు డతిర క్తప్రస్ఫురన్నేత్రుండై.
గీ. కాలవారణంబు నోపక కాలయలను
రథకురంశేభభద్రతూర్వములఁ గొంచు
బ్రహ్మవీరుండు నల్లమపుభ నడంపఁ
బోరి నెలవగు కార్యమపూడిఁ జేరె.
వ. ఆంతట దూర మాలోచించి.
కా. చాపానీక సముజ్జ్వితాక్షయశరాస్త్ర క్వశలిస్తాగ్రధా
రాపర్యంతమద్గతజ్వలననర్మత్పీలికామాలికా

టోపంబుల్ చవిఁజూపుసంగపటిష్ఠాకై నెక్కులున్నాఁటక
మాపోరంటుమనెగదంచు నల నామజ్ఞావిభుం డంతటక.
ఉ. “పాలను బంచయిత్తు నిశానావిభుంబున బొందుసేయదే
మేలు గతంబునెంచుడు వివాదని సంద్ధికైఁప్పిపంపె లో
నేలిఁ బితచేట రగుల్కాను శోపణిక్ మల్పి యా
వాలుమగండు బ్రహ్మన కృపామతి సమృతకిం దలంపఁగక.
కా. బాహుబాహురణంబున దొడమ వీర్యత్వగహపేతులా
సాహంకారులు పోటుబట్టు నృపనుమొండినృపదహృద్ధతో
తా మూర్త మేలన బ్రహ్మపుత్రుండు సమజ్ఞుక బాలచం
[ద్రుండు గ
ర్జానుంకారసమేతకోపకలనాచంచద్యచస్సాగ్రుండై.
మ. “వెదమల్దేవుఁ భానుదత్! వినుతు లన్నింటక వింప డెల్లరా
ప్యలక నంధిగొనంగి తోకముకుకక భూమండలంబెల్ల న
న్యదే? వివాదంబు పేడనుంటగలిపెక? వహ్వర! కార్యంపురీ
కదనక్షోణికి వైరహృద్ధుఁడనృదగ్ధ బాళి పదా
తిదశంబు? గొని వచ్చు టిందుక? బుద్ధిపన్నురజాడ్యసం
పద యాసించెనె మిమ్ము? మీ గృహములక భార్యలక
[మీరు హా
యి దక్షిణక వసియింప కెందుకు నీ పృథ్వీకునిం గొంచు న
మృగ మొప్పుం బడివచ్చివారు? నలగామజ్ఞాళిలేంద్రుకు దు
ర్బుధగోగంబుననాడుదానిదగు దుర్మంత్రాంకముక సన్నిము
న్నదనుం బంపినరామబారిని వివాహోరంబుచేఁ జంఁగఁ
గద మీరందఱు వచ్చినా ఁటక; భూఖండం బొంగంగ మీ
హృదయాంకికపరివర్తమానబహుళోద్రిక్తానంద్యోగ్రరా
జదమన్నాగ్నిభాకలాపము లికం జల్లారునే యల్లన
మృదులాశానునానిఁ జంపి గా విజృంభద్యయైయుంటకా
క దుర్బాహముఁగోడపోతములొక గాన్నించి పూరాటవి
పదమాంబులక టకుల్కాడిఁ బగ గంపక బాలరండాలలా
మ దురుద్యోగిని నాగచం గదసి యన్యతత్వగంబెల్ల వా
య దయాశూన్యతఁ జండతోమరగ నాన్యభూతపాతంబుచే
విదలింపక వలె; గాని శ్రీయగుటదోర్నిర్వయంబుఁజూపించి చం
పుదమన్నక మనకే కొఱుక; మున్నేఁగోకొఱుకొనిమించి తా
నెదుక గాముఁ బుండు సేసిడుతనె పోలన్ నుండామెక
భృదయంబున్నుచు నా బ్రహ్మనామకై నెల్లనామకై
స్వదమైయుండిన నర్మరాజును నుబ్బాసంసదాత్మీయకౌ
ర్యదురంత “నీర” ధైర్యబాహుబలులా గొడుమ్మిగల్పంబు గా
దిది నల్లమునిగుండె గాలమగునె ట్లెప్పే నృసింహాధిపుక
మదమాత్సర్యము లొప్పఁ గాఁ గవిసి శుంభద్రస్తూతానిఁదఁ
గదనక్షోణిజనంబులెల్లడపడక ఖండితు క్షింబు నా
దిదియెనుండి ప్రతిజ్ఞ చేసితిని జా మ్మిరాఁడుపాలింతు న
యగ్ని బ్రహ్మంబు వచ్చి యుద్ధమున మాద్యుష్టేషమేమనా
త్రదశచ్చాత్రకధైర్యంమకుండనై దర్శించి పొండ నే
ర్చెద; నెన్నాఁటలేదు; నేనొకఁడు నేచెండాడెదన్మీలొ
డుదిధంగిక బీరంబుల దొంగి పోలుం జూపకీటుండురా ?
మదికారాటుమలేదో? యిందనువులక మ్రగించి దోర్దగ్ధం
పదఁజూపించి జనాభిమేష్ఠ గొనరే! పల్నాటివీర్యంబు చం
పుదుక? పోగవహీనులార! యింక మిమ్ముంబాని యెనొంటినై
న దురంబందఁ బ్రతిజ్ఞఁ దీర్చికొన బ్రాణంచేసి నర్పించెదక.
ఉ. రోషక మాయిలాడి యుగగూతుముఖంబుజుడొంచుదైర్యకృ
దావులు బాలుఁ డిపగిరిం బల్కఁ బిల్కతపానువప్రభా
వేపులు కొఁగిమీసములు వ్రేల్చిడిమవుయబృంహితంబులుక
పేదలు మిన్ను ముట్టబరువె త్తిర వీరులు యుద్ధభూమిక.
గీ. పోర పూహములను బన్ని మోహరించి
యిరుదెగలవారు జయరమావేతు లగును
యుద్ధకాస్త్రప్రకారమహోగ్రతి
సుమరము నొనర్చి రమయ లాశ్చర్య మొంద.

సత్యభామా విలాపము

[పా. రామారావుగారు.]

గీ. “ నానప్రాణారణి కని నామజేహ
మంతయును నీదె”యంచును మంతనాల
నాడితివి నిన్న నే గాదె! నేడిజేమి
పాపమో! కృష్ణ! ఆరాధ పాపియవతే? ||
గీ. కనులు మిటు మిట్లుగొలుపు బం గాగపంచు
చీరెలధరింతు, దానికో నారవైన
లే! ఏలొకా వానికా లేమమీద
వలపు కలుగుట! మందల వలననేమి ! ||
గీ. ఏల నిజితో ప్రేమ! ఈ లీల గృష్ట
మైన నెల్లప్పుడును పృథి పీఠు లెంద
లెందరో వచ్చి నాప్రాపు, జెందగోరి
కన్నసన్నల మెలగుచు గాచియుండి
రందరనువీట బోదోచి సుందరాంగు
డందు వీనిని గోరితి నకట! యిపుడు
రాకపోవుట ఏలనో? రాధతోడఁ
గూడి సుఖియంచుచున్నాడో? మాడనుండు
శారదుం డేల రాకుండు వఱలనివటి;
కల్లదే! వేణుగానంబు అదిగో! పుష్ప
సురభివచ్చెను నానాధు! డరయ మిత్రుఁ
గూడి, సందియ మిక నేల వేడువరకు
సందిటకు రాను, కాసంత సడలినపుడు,
ఎల్లకాలము నాయుద్ధ సుందనట్లు
బాసలంగొని నాదు ని రాభ్యుత్తైన
యొంటిబ్రతుకును పోనట్లు కొందునిక! ||
గీ. రెండుపక్షంబులందు నఖండసమర
కౌర్యముం జూపి యెందతో సమయమున్న
నీడఁబోవని ధైర్యంబులెక మెనఁగ
సంకులతమంబు గా బోమ జరుగుమండ.
మ. అమితోన్మత్త శేంద్రకుంభయుగవర్తంతంబుపై సింహశా
బముకుప్పించెడుమాడ్కినర్మధరణీపాలక సమీపించి యు
గ్రముఖన్నార్చికరాంచలించితరాగ్రప్రస్ఫురద్వీప్తితో
సమతంజూపఁగ బాలచంద్రుఁడెగ నెక సత్వకణశ్చేదనక.
కా. హాహాకార ముదందడించె నట బ్రహ్మరూప్ దివిం జూడఁగా
బాహుద్యంద్యప క్రమ స్ఫురణతోబాలుండుహారాదుహా
నాహా! భాస్కరుండ ప్రమించగతి రక్తాక్షి క్రమాభూమిఁబ్రా
ణాహారంబిడె యుద్ధజేవతకు సంధ్యావేళ మగంబుగక.
ఉ. నాయనిద త్రపుత్రికుఁ డనందన కన్నమమాలదానుఁడుక
బాయనిపూర్ణ సంరమునధ్యతలంబున రేగెనున్న యా
నాయకురాలిపైఁ గవిసి నారసముల్ నిగుడించి బాహుగ
ర్యాయతచండమూర్తియు బంధితజేసె దశంబులుబృగన్.
కా. పశ్చాత్తప్తహృదింక గాళయు దౌర్భాగ్యంబురూపేత్రగా
దోశ్చాతుర్యుడెల్ల బీటునట నాధూర్వాంగనారత్న మ
త్యాగ్నిర్యంబు జనింపఁగా “శరణ”మం చా బ్రహ్మవీరాం
[ములక
దుక్కింతామతిలేక వేడుకొన సాధుత్వంబు రేకెల్లఁగక.
ఉ. కానకకన్న పుత్రకుఁ డొకండు భూపాటిమంబుఁ జూపి య
క్షీణబలాధ్యులక సువరసింహులఁ జూపి గతింప దుఃఖవై
శ్వానరతపుండ్రైన బలంతుండు శాంతిరాగియై కృపం
బూని ప్రబుధఁ జేసి పరిపూతనతిం బొనరించి పంపినక.
కా. వీర శ్రీసమరాసనమును సంచీక్షించి నల్లముండుక
గారుణ్యాంబుధియైన బ్రహ్మనకడం గన్నట్టి స్నేహించెబో
వైరుద్ధ్యంబును బాయద్రోచి మలిచేవత్సావతుల్
[బుంకుటక
ధీరుల్ బ్రహ్మన గద్దెపైనిటి పృథ్వింబేర్చి సేవించె దాన్.

“హిందూదేశ ప్రాచీనయంత్ర శాస్త్రనైపుణ్యము”

“కావ్యభూషణ, ఆంధ్రవిద్యావాచస్పతి”

[తొగల్పేటి భాస్కరశాస్త్రిగారు]

జ్ఞానము సజ్జనహృదయనిష్ఠము; సాజన్యము సత్సహవాస లభ్యము; సత్సహవాసము సునిశితమేధానగమ్యము; మేధావాతంతరి జన్మాంతరసుకృతజన్మము. కావున స్వస్వోపజ్ఞానాపప్రసాదమును ప్రపంచమున కనుగ్రహించినవాడు సజ్జనవశేష్యులు. భాషాజ్ఞానముగాని శాస్త్రజ్ఞానముగాని ఒకడు సంపాదించి దానివెట్టివనప్రస్థము కాదు. ఇయ్యది నాది యను నాఁ డొకఁడెంతవఁడు, ఉండెన హాస్యాస్పనుడగు. కావున మన పూర్వులు మన జ్ఞానసంపాదనమున కెంతవట్టుకు మార్గవగృహ లయికో విమర్శించుట మన ముఖ్యకర్తవ్యము. ఉపాఖ్యలు కొందఱు, మార్గవర్తకులు కొందఱు, ఆచరణశీలురు కొందఱు; అను భూతులు కొందఱు నైయున్నారఁ. ప్రపంచం బన నట్టిదేకదా? అత్యంతప్రాచీనంబగు రామాయణకాలమునాటి మనపూర్వులెంతజ్ఞానముకలెడి, మన కెంతమట్టుకు మార్గవర్తకులయికో విమర్శించి, వారి యంత్రశాస్త్రము నైపుణ్యము గుఱెఱుంగుదుము దేశభావలభులెల్ల మూలాధారంబగు సంస్కృతభాష లోఁ గల సారస్వతప్రపంచమున కంతయు నాన్ప మై ఆదికవి ప్రణీతమై యాధార్మికబోధకమై యుండు శ్రీవాల్మీకిరామాయణమునుబాహరణముగ గొని, గ్రంథభావారణములచేఁ దైవిషయమును విమర్శించుచు, రామాయణకాలమునాటికే నన పూర్వకలలో నెంతటి యంత్రశాస్త్రవైత్త లుండెనదియు విమర్శించుచున్నాను.

ఈ యంత్రశాస్త్రమునం దప్పటిప్రజల కెంతటిజ్ఞానమున్నదో, వారి గృహనిర్మాణాదులనుబట్టియు, పుత్రనిర్మాణాదులనుబట్టియు, శిలాయొక్క సంతకసాహసగ్రాసబట్టియు, దెలిసికొనఁదగియున్నది. ఈమాఁడువిషయములలో నొక్కొకదానిని దీసికొని విమర్శించినచో వారి యంత్రశాస్త్రబుద్ధికాశక్తియు సుతభయగఁ జేటపడును.

గృహ నిర్మాణము

రావణుని గృహమును వర్ణించునందర్భమున, శ్లో॥ అర్థయోజనవిస్తీర్ణం ఆయతం యోజనం హి తత్ భవనం రాక్షసేంద్రస్య బహుప్రాసాదసంపలమ॥

(సుం-౯ పర్వ-౨ శ్లో)

అని వర్ణించియుండుటంబట్టి, రావణునిగృహము అర్థయోజనము వెడల్పును శోకయోజనము పొడవును గలిగి, అనేకములైన మేడలతో నొప్పియుండెను. యోజనమనగా నెనిమిదిమైళ్లనిండుట పదిమైళ్లని కొందఱు; అనగా నయిదుమైళ్ల వెడల్పును పదిమైళ్ల పొడవును గలిగియున్న యొక దివ్యభవనమును గట్టవలసివచ్చినప్పుడు, ఎట్టిపువాది గలిగి, ఎంతటి వైశాల్యము గలిగియుండవలయునో యోచించునది. నిర్మాణపద్ధతిని తెలియువార లెంతవో యుండితీరవలయును. మఱియు

మేరుమందరసంకాతై రుల్లిఖద్వి రి వాంజరం, హుటోగై క్కుభాకారై ప్సర్వత స్సనులంకృతమ్ హేమసోపానసంయక్తం చారుప్రవరచేదికం జాలవాతాయనై ర్గుక్తం కాంచనై స్సాస్పటికై రపి ధూతూ మగరూపేన విమలాం హంసాంధురాలి॥

(సుం-౯ పర్వ-౧౩ శ్లో)

ఈవైవర్ణ్యమునుబట్టి ప్రతిగృహమునకు మేడమీద మేడ గలిగి, ఆకాశపర్వతము అంతటియాన్నత్వము గలిగియుండెననియు, ననేకచంద్రకాలమును, మేడ లెక్కుటకు మవర్ణసోపానములును, గలిగియుండెననియు, మధ్యభాగముల నందములైన యరుగులును, విశాలములగు నాక్షములును, వెలురులును, మంచుగాలిని ఇచ్చు కిటికీలును గలిగియుండె ననియు, మేడలన్నియు సువాసనగల్గియుండునట్లు అగరుధూపమువేయుమండిరనియు, తెల్లని కాంతిగలుగునట్లు శున్నము పూయుమండిరనియు, దేలుచున్నది. వాల్మీకిమహర్షి చేసిన యీ తురగవర్ణనమును బట్టి పరిశీలించినయెడల నప్పటిపురములు ప్రస్తుతము న్యూయార్క్, మాన్చెస్టర్, ప్యారిస్, జొంబాయ మొదలగు పట్టణంబుల విడంబించుచుండు ననిన, కేలు స్వభావోక్తియే యగునని నాయూహ. మఱియు

“తత్ర దివ్యోపమం ముఖ్యం స్సాటికం రత్నభూషితం అవేక్షమాణో హనుమాః దదర్శ క్షణసాసనం దాంతకాంచనచిత్రాంగై రైవమార్త్యైశ్చ వరాసనైః మహాసం ప్రరణోపైతై రుపవన్నం మహాభద్రైః॥

(సుం-౧౦ పర్వ)

ఈ యుదాహరణమునుబట్టి చూడ, నట్టి దివ్యభవనముల యందు, స్సాటికమయమలై రత్నఖచితములై యొప్పు కేయనాసనములును (పడుకొనుకుప్పలు సోఫాలు) దంతపులుని గలిగి బంగారముతోను రత్నములతోను నొప్పు నుత్తమాసనములతోను అమూల్యము లయినవియు, విక్రీలి గొప్పవియు నగు రత్నకంబూది దివ్యాస్తరణములును గలిగియున్నట్లు చేటపడుచున్నది. ఇక గృహలోకతరణముల విమర్శింపుడు.

“హిరణ్యయైశ్చ వివిధై ర్భూజనై స్సాటికై రపి జాంబూనవమయై శ్చాన్యైః కరక్తై రభిసంవృతాః సోమవశ్య చ్ఛాతకుంభాని శిలామణిమయానిచ రాజతానిచ పూర్ణాని భాజనాని మహాకపిః ఆపానకాలావచితా వ్రథా పుష్పగృహోజిత చిత్రకాలశ్చ వివిధా భూయః క్షీడాగృహోజిత భూమిగృహోక్త చైత్యగృహోక్త గృహో నతిగృహోజిత॥

(సుం-౧౧-౧౨ పర్వ)

బంగారుపాత్రలును, స్సాటికమణిమయము లగు పాత్రలును, వెండితోను, శిలలతోను, మణులతోను, కేయలడిన పాత్రములును, గలిగియుండు దివ్యగృహములును, పానగృహములు, పుష్పగృహములు, చిత్రకాలలు, క్షీడాకాలలు, భూగృహములు, చంద్రకాలలును, విక్రీలి యై త్తయిన గృహములును గలిగియుండెనని తోచుచున్నది. మఱియు,

“శిలికా వివిధాకారా స్స కపి ర్భూతతాత్పర్యః లతాగృహోజిత చిత్రాజిత చిత్రకాలాగృహోజిత॥

(సుం-౬ పర్వ-౪౦ శ్లో)

అని యుండుటం బట్టి, అనేకవిధములగు పటగృహములు (దేరాలు)ను శిలలతో నల్లబడిన గృహములును, చిత్రపులబులుగల కాలలును కలిగియుండునవి. మఱియు,

“మహేంద్రధానుప్రతిమం నానాపక్షిషమాకులమ్ మహాకవాటవిహితం విత్తదిశోభోభిరమ్ కాంచనప్రతిమైకాగ్రం మణివిద్రుమతోరణమ్ మహేంద్రపద్మప్రతిమం తు శక్త్య రామస్య రమ్యం మృగ పక్షికాష్టం॥

(సుం- ౧౫ పర్వ)

ఇట్లు శ్రీరామనిగృహమును వర్ణించునవసరమున దేశేంద్రుని గృహముతో సమానముగనున్నదనియు, పెద్దద్యారములు, వాకిండ్లును, అరుగులును, రత్నతోరణములును, క్షీడాపక్షిమృగములును గలిగియుండినదని తోచుచున్నది. ఇంకనునట్టివెన్నియో యీ రామాయణమున వర్ణింపఁబడినవి. సంగ్రహముగఁ గొన్నింటినిమాత్ర వివరింఁ జూపితిని. ఇట్టిగృహములు నుపకరణసామగ్రులును గలిగియున్నప్పుడు, ఆనాటికి మన పూర్వులెంతటి నాగరకరణ గలిగియుండిరో ఊహించుకొనవచ్చును.

పుర నిర్మాణము

ఇకఁ బురనిర్మాణాచార్యమును గూర్చి యీ క్రింది యుదాహరణమును గను గొన్న నెంతటియాశ్చర్యము గలుగునో చూడుడు. అయోధ్యాపట్టణమును వర్ణించునవసరమున.

“అయతా చ దశ ద్వేచ యోజనాని మహాపురి క్రిమతీ త్రిణివిస్తీర్ణా శునిర్వక్త మహాపథా ముక్తపుష్ప విశిష్ట జలసిక్తేన నిత్యశః సర్వయంత్రాయుధవతీ మహేతాం సర్వశిల్పిభిః శతస్థిశత సంకులాం- దుర్గగంధీరపరిభాం దుర్గా మన్యై ర్దురాసదాం॥

(బాల.౫ పర్వ)

ఇట్టి యుదాహరణమున నా యయోధ్యాపట్టణము 12 యోజనముల విస్తీర్ణము అనగా 120 మైళ్ల విస్తీర్ణము గలిగి యున్నదనియు, “క్రిమతీ త్రిణివిస్తీర్ణాశునిర్వక్త మహాపథా” అనుటవలన విశాలములయిన పెద్దరాజమార్గములు(రోడ్లు)యూడు కలననియు, “జలసిక్తేన నిత్యశః” అని అనుటంబట్టి పీఠుల నన్నింటను నీళ్లుచల్లుచుండిరనియు ననగా మునిసిపాలిటీలుగూడ నాకాలమున నుండినననియు, ననేకశిల్పములఁ దెలిపికవారుండిరనియు ననేకయంత్రములు నాయుధములు గలిగియుండె ననియు ననేకములగు ధీరంగులు (శతస్థి) గలిగియుండె ననియు, దృఢతరములయిన ఖోటగోడలును, నగార్థములగు నగడ్డలును, గలిగియుండెననియుఁ దెలియుచున్నది. మఱియు,

“సిక్తసమ్మర్జనపథాం పతాకోత్తమభూషితాం విచిత్రకుసుమాక్షిణాం నానాస్ఫుర్తిరాజితాం అన్యతేషుచ దేశేషు కేచి ద్వ్యతా నరోపయన్ దీపవృక్షాం ప్రథా చక్ర ద్వీక్యాం తత్ర మహా రాణా॥

ఇట్లు వర్ణించుచుండినకారణమున నా పట్టణములోని పీఠులన్నియు సమ్మర్జనముచేసి నీళ్లుచల్లుచుండిరనియు ననేక ద్వ్యజములతో నొప్పియుండెననియు, రాజమార్గములయందుఁ బూలవండలు కట్టుచుండిరనియు, మార్గముల కిరుప్రక్కలును వృక్షములు లేనిచోటులను వృక్షములు వేయుచుండిరనియు, పీఠులవెంబడి “దీపవృక్షా” తథాచక్రః-అనుటవలన దీపస్తంభములు పాతియుండిరనియు, నిప్పటి పురపాలక సంఘమువారు ప్రజల సౌకర్యముకొఱును, నాలోగ్యవిధానముకొఱును, నెన్ని పనులఁ జేయుచున్నారో, అంతకన్న నెక్కుడుగనే అప్పటి పురపాలక సంఘములు పనిచేయుచుండిన వనిమాత్రము మన మూహించవచ్చును. మఱియు,

“కనాటితోరణవతీం సువిభక్తాంతరాపజాం సర్వయంత్రాయుధవతీం ఉపేతాం సర్వశిల్పిభిః నభూనాటకసంఘైశ్చ సంయుక్తాం సర్వతః పురిం ఉజ్జ్వలప్రవహోపేతాం మహతీం సాలమేఖలాం వాజివారణసంపూర్ణాం గోభి రుష్టైః శుభ్రైః ప్రథా గృహగాఢా మవిచ్ఛిద్రాం సమభూమా నివేతాం కాలితండులసంపూర్ణా మిశుఖండరసోదకాం॥

(బాల.౫ పర్వ)

ప్రతిపీఠియందును గృహములకు దృఢములయిన వాకిండ్లును, తోరణములును, మధ్యభాగమున నంగళ్లును, ననేకయంత్రాయుధములును, శిల్పకారులును, శ్రీస్త్రీనాటకసమాజములును, నుద్యానవనములును, మామిడితోపులును గలిగి, ప్రాకారములు నగడ్డలును గలిగియుండిన వనియు, నేనుఁగులుని గుట్టములు, ఆవులు, ఎద్దులు, ఒంటెలు, కంచరగాడిదలుఁ మొదలగునవి యుండెననియు, ఇంటిమీద నిల్వగలిగి సందులే కుండునట్లుగ సమభూమియందు శోభిల్లమండెననియు, లియగి మ, లెల్లము, మొదలగు దివ్యభోజనసామగ్రి గలయంగళ్లునుగలిక యుండె ననియుఁ దెలియుచున్నది.

చూడువేల శంవత్సరముల నాటికే యింతటి పురనిర్మాణాచార్యము, ఇంతటి గృహనిర్మాణకాశక్తియు గలియుండిరని వర్ణించినప్పుడు వారి నాగరకరణ యంతటిదో ఆకామున నెంతటి బుద్ధికాలులగు నింజనియ రుండిరో కాని తెలికొనుటకు సాధ్యము కాదు.

ఇట్టివర్ణనమునుబట్టి యొకసంకేయము వాటిల్లుచున్నది అదేమన? ఆకాలమునాటి కింతంతపురము లున్నట్లు మన కేమి ప్రమాణము? వాల్మీకి కేవలము వర్ణనము ప్రధానముగాఁ దీసికొని లేనివిషయముల నింతవిపులముగా వర్ణించియుండునని చెప్పుదమా? అది సరి గాదు. అట్లునులేచేఁ ప్రపంచజ్ఞానసీసలయే వెల్లడియగును. ప్రస్తుతకాలములోని లండకామహాపట్టణమును జూడుడు. దానివైశాల్యము దాని నిర్మాణపద్ధతిని గమనగూ నడు. సుతీయు, గోమపట్టణములోని పోపు అనునాతని దివ్యభవనమున రెండువేలగడు లున్నట్లు మనము శరీరలయందుఁ జదువలేదా? రెండువేలగడు లుండవలయు నన్న నెంతవైశాల్యముండవలె? ఎట్టి కట్టడపులునులఁ దెలిసినవా యండవలయునో యూహింపుడు. మఱియు నదేశోమనుపట్టణమునందే “యోఫి థియేటర్ (యన్తప్రదర్శనశాల) ఎంతమహాత్తర మయినదో? నినివేలమంది కూర్చుండుటకుఁ దగినంతదిగా నుం దినదో ఆచరిత్రమును జదువుడు. మఱియు నీశిల్పలోని “పిరిమిడు” (గోఫి లు)ను, బ్యాటిల్ పట్టణమును, వానినిర్మాణాదులను జూచి కాని, గ్రంథములమునఁ జదివికాని తెలిసికొన్నచో మనరామా యుగమునందలి పురనిర్మాణాదివిషయములలో నాశ్చర్యము కాని, ఆలిశయోక్తియనికాని సంకేయము కలుగదని నానమ్మకము. ఎవరయిన “ఈకాలముం దిట్టివి కలవుకాని, పూర్వకాలముం దిట్టి చక్కడుండెడివి?” అని సంకేయించినచో, 64 వేది డిలు గలిగినటువంటి బ్యాటిల్ పట్టణ మెన్నిచందలసంవత్సరములక్రిందటిదియో యోచింపుడు. సుమారు 1000 సంవత్సరములక్రిందటి దైనను “ఫర్ గాటెక్ ఎంపైర్” అనుపేరితో వెలయుచున్నట్టి క్రీస్తువదేవరాయలయొక్క ముఖ్యపట్టణమయిన ఆసేగొండి యెంతవైశాల్యము గలిగియుండినదో యూహింపుడు. కావున సత్యముగా నాకాలమున సేవిధముగ నుండినవో వానినే వాల్మీకి క్తుప్రమాగాఁ జెప్పియుండునుగాని యతికేరీయో యెంతమాత్ర ముండదని నాకుఁ దోచుచున్నది.

కోటసంరక్షణము

ఇతర గోటసంరక్షణాదికార్యములలో వారి పాండిత్యమును విమర్శించిచూడము. అప్పటివారు తమతమ పట్టణముల చుట్టును దృఢతరములను, మహాన్నతములను నగు కోటల నిర్మించుకొని వానిచుట్టును నగాధములయిన యగడ్డలు మొదలగువానిని నిర్మించుకొని, పరరాజులభయము లేకుండనట్టి, కోటసంరక్షణము గావించుకొనెడివా రని యాక్రిందియుదాహరణములచూచునది. రావణుని లంకాపట్టణమును వర్ణించునందర్భమున,

“దృఢబద్ధకవాటాని మహాపరిఘంబంతిచ|
ద్వారాణి విపులా నృస్యాః చత్వారి సుమహంతి చ|
త్రైతేహాపలయంత్రాణి బలవంతి మహంతి చ|
ఆగతం పరవైశ్యం తై ప్రతప్రతినివార్యతే|
ద్వారేషు సంస్కృతా భీమాః కాలాయసమయా భిలా|
శతశో రచితా పితృ శృతఘ్నో రక్షసాంగణైః|
సౌవర్ణ్య మహం ప్రస్యాః ప్రాకారో ముష్టిగర్భణః|
సర్వతశ్చ మహాభీమా శతతోయమా శ్చుభాః|
అగాధా గ్రాహవశ్యశ్చ పరిహా మినశేవితాః||”
(యుద్ధ ౩ పర్వ ౧౨ శ్లో.)

అలంకాపట్టణముచుట్టును, దృఢతరములయి యవర్షించిన కవాటములను నగాధములగు నగడ్డలను, మహాన్నతములగు ప్రాకారములను గలిగియుండును. నాలుగుప్రక్కలనుండు మహద్ద్వారములు గలిగియున్నది. అచటి శత్రురాజుల సంహరించుటకు గాను శిలాయంత్రములూ, బాణయంత్రములు సుండినవి. మఱియు ద్వారములకడ భయంకరములగు నల్లని యుక్కుగుండ్లను నూర్చుకొని ధీరగులను, గలిగియుండినది. పట్టణముచుట్టును సువర్ణ వికారములై మహాన్నతములై శేడించుటకు సాధ్యముగాని ప్రాకారములను, నగాధములు గలిగి భయంకరములైన చేపలు మొసలులుగూడ నుండెదనంతటి యగడ్డలుగూడ నుండినవి. ఇంతటి నిర్మాణశక్తి గలిగియుండినది. మఱియు,

“వ్యారేషు తాసాం చత్వారః సంక్రమాః పరమాత్మాః|
ఋంత్రైః శుశ్రూతా బహుభిః మహద్భి ర్మహాపంక్తిభిః|
త్రాయంతే సంక్రమా స్తత్ర పరవైశ్యాగమే సతి|
ఋంత్రైః ప్రైరవశీర్వంతే పరిహాసు సమంతతః|
ఏక స్త్యకంప్ర్యా బలవాన్ సంక్రమ సుమహాన్ దృఢః|
ఉత్థిత శ్చాత్రమత్తశ్చ బలావా మనుదర్శనే|
అంకా శ్చునన్దిరాలంబా దేహుర్ధా భయానకాః|
నాదేయం తార్వతం వశ్యం కృత్రిమం శ చక్రర్విభవః|
స్థితాపారే సముద్రస్య దూరాపారస్య రాఘవః|
శాపధోఽపివ శాస్త్రైశ్చ నిరాదేశశ్చ పర్వతః|
తైలాగ్రే రచితా దుర్ధా సా పూర్ణేవపురోగమాః|”
(యుద్ధ ౩ పర్వ ౧౩ శ్లో.)

అంకాపట్టణమునకు నాలుగుప్రక్కల నాల్గుద్వారముల యందును సతిధీర్ములగు వంశజులును సావంశజులప్రక్కననే మహాన్నతములగు యంత్రములగు గృహపంక్తులను, గలిగియుండి, శత్రుసేనలు వచ్చుచే నాయంత్రములచే నాబలతనల గాహించును, సమయమువచ్చినప్పుడల్ల వంశజుల నగడ్డలతో దింపుదును, మఱిన్ని సమయముల వంశజుల యథాప్రకారముగ నుంచుదును, సౌకవంశజులమూత్రము కవళింప సాధ్యము కానిది యతివృద్ధములనదయు, యుండియుండును. ఇట్టివంశజులకే యుప్పటివారు “ద్రావిడ్” అని వాడుచున్నారని. ఇట్టి బ్రహ్మీ అను గూడ నిర్మించునంటి కార్మికవికారములు (ఇంజనీయరు)గూడ నాకాలమున నుండియుండవలసివట్టు లేదుచున్నది. లేకున్న నీకట్టడముల నిర్మించ నశక్యమా? కావున వాస్తువిగ్రహసంధిరతంతులు, ఎంతటివారు ఆకాలముననుండియోహింప నలవికాదు. మఱియు, రావణుడు సముద్రతీరమునందే తనపట్టణప్రాకారములనుమీసముననే, యొక కృత్రిమ పర్వతముమీద సౌకశోటను నిర్మించుకొని, దానిమీదనుండి శత్రువులు దండెత్తినప్పుడు శత్రురాజునే నాబలమును, నీక్షించుచుండును. ఆకోటను సమీపించుటకు నెట్టివానికిని సాధ్యముకాదు. శోటమార్గముకాని, నాకామార్గముగాని, లేకుండ నిర్మించియున్నాడు. కావున నానట్టాము సర్వపట్టణముతో సమానమైనది యుండినది. మఱియు,

“అయంతం రక్షసా మత్ర పూర్వద్వారం సమాశ్రితం|
చక్రభద్రరథా స్సర్వే తథా సర్వాశ్చక్రోవిదాః|
నియంతం రక్షసా మత్ర దక్షిణద్వార మాశ్రితం|
చతురంగం సైన్యం యోధా ప్రత్రా త్యనుకతాః||”

సమాసార కమలము

వెయ్యిరేకులకుల కమలపుష్పాని యిదివరలో చూచివెరగముగాని ప్రకృతిస్మృతిలో కలదని మాత్రము నమ్మియున్నారము. ఇట్టి యాత్మార్థ మహాగుంధిపుష్పములు మహాబలిపుర ప్రాంత్యమున మహాకప్పడు తామరశోటనిలో కనబడుట చూచి పుండరీకముని యను మహానీయుడు వాటితో నామహా విష్ణువు నాకాధించెనట. అంతట నాయూర్ధ్వ ప్రత్యక్షమై వరమేడియేని శోటానుమనిన, పుండరీకముని అచట నుండు పుష్కరజలలోనే యాభగవంతు డుండవలెననియు, ఆతామర శోటనిలో స్నానముచేసినవారలకు పునర్జన్మము లేకుండ చేయవలెననియు కోరగా, నట్లే సిద్ధించెనని మహాబలేశ్వరపు సుల పురాణములో కలదు.

శ్రీమన్మహాభారతములో (అరణ్యపర్వము—ఆ ౪) పాండవులు తీర్థావలొకనడుగుల గంధమాదన పర్వతభూముల పొరువుండు శ్వేతకీయను పుణ్యనదివలన మారుతానీలంబులై స్వర్ణమయకుసుమంబుల చూచి భీమసేననకు ద్రుపదరాజపుత్రి యుట్టనియె.

క. ప్రకటముగ జూల్లి సౌగం
ధిక కనకాబజులకంటె దివ్య సుగంధా
ధిక కుసుమము లిది తద్దయు
మమమారము లిట్టివానిక జూచి యెఱుంగక.

ఇప్పుడునుండుటలు నాకు తెచ్చియున్నవనిన, భీమండు చక్రవాళపర్వతమునకు జని అచట వైశిష్ట్యము నివాసంబుగని అందున్న రాక్షసుల వధించి ఆపుష్పము తెచ్చియుచ్చెనని యుండుటచే యాదేవకుసుమము సమాసారకమలమే యుండునని సుందేహింపవలసి వచ్చును.

ఇటులనే హిందూదేశమందలి పుణ్యనదీ సరోవరములు కనిపెట్టి వాటిలో నెందేని యాపుండరీకములు కాననశనైహ విచారితము. తెలఱపర్వతములో సర్వదేవతలచే నేదింపబడుతీర్థములు మాన సరోవరము దిండసరోవరములనియెడుకలవు. ఇందుండు మహాగుంధ కమలములే శ్రీమన్మహాదేవు డర్పింపబడుచుండునని పురాణాద్రుసిది. ఈ పర్వతము గంధమాదనపర్వతము యొక్క కాళి యక్షేశ్వరులకు మఱేదడు అప్పరోగజములతో

ప్రయంతం రక్షసా మత్ర పశ్చిమద్వార మాశ్రితం|
రక్షిత శ్చాస్త్రైశ్చాచార్య కలపుత్రా శ్చుశ్రూతాః|
కళోఽపి సమాసారో మధ్యమస్థంభ మాశ్రితాః|
(యుద్ధ ౩ పర్వ ౧౩ శ్లో.)

ఓక్కొకద్వారమునక, ఇదివేపురు యుద్ధభటులు, శిక్షా యుగజాతులై, పరిశ్రేష్ఠి ప్రాప్తివిగ్రహము గల్గి చతురంగుల యుక్తులై, రాజాజ్ఞ ననుసరించి, పురరక్షణము చేయుచుండును. మఱియుఁ గొంతలరధికులును. శక్యవాహులును, నశకొండలు రాజబంధువులు, పూజ్యులు పట్టణమధ్యభాగమునది, అంబులయందు నశకవేలయాధులతో నుండును. ఇటువంటి పురసంరక్షణకాకుగ్రహము గలిగియున్నప్పుడు, ఎంతటి ఋధికాశల్యముగలిగి కార్మికవిద్యలయం దాగేరిన యెంతయుసమర్థ పురుషుల గలిగి, యెంతమహాశక్త్యము గలిగియుండవలయునో యోచించెదరుగాక. కావున చూడువలె సంపత్సరముల క్రిందటనే మహాత్మ్య అంతర్జ్ఞానము కలవాడుగ నుండిరి. ఆజ్ఞానమునే సాధనముగఁ గొని, వారుచూపినమాగ్ధమునే మనమును ద్రోక్కియొందిన నిప్పటి కెంతటివిజ్ఞానము గలవారమై యుండుమో చెప్పవలెను.

రామాయణకాలమును నిర్ణయించుట మిక్కిలి కష్టతరము. గ్రంథస్థాదాహరణమున నుత్తరకాండయందలి కల్యాణుని కథనబట్టి చూడ రామాయణకాలము ద్వారపరయగమని లేదుచున్నది. గ్రంథేతరపురాణాంతరవృత్తిచేత, శ్రేతాయగమున రామచంద్రుని వోలకేరకుసుమమున్నది. వైరండిటిలో నేని యెనుసరే రామాయణ మెన్నితరుల సంపత్సరములక్రిందటిదియో యని చెప్పవలెను. కాని గూఢునితలు ఈవిషయము నంగీకరింపరు. చరిత్రకారుల యభిప్రాయమునబట్టి చూడగా? చూడువలెసంపత్సరములక్రిందటివని చెప్పవచ్చును. కందువలెసంపత్సరములకుఁ గ్రిందిటివనిమాత్రము పాశ్చాత్యులు సహితమేకగ్రీమముగ నొప్పుకొనియున్నారు. ఆకాలమున నితరభండముల జాతము అచ్చటినున్నవాలు పశుప్రాయాలై చర్యచారులై ఆరణ్యమై యుండినట్లుగాదా దేశచరిత్రమునకే జేయున్నది. ఆకాలమున నన్నిభండములకన్న మనభండము నాగరికతయం దెంత ముంజువలె నేనియుండినదో విచారించుట. మన పూర్వు లాకాలమునాటికే, అంతటి నవనాగరికులై యుండి కనిమాత్రము విస్మయముగఁ జెప్పవచ్చును. గ్రంథవి ప్రరభితిచే నీవ్యాస వింకటితో విరచించుచున్నాను.

విచారించుచోటని మహాభారతము భీష్మపర్వము ఆ ౬ లో తెలుపబడినది.

దీనినిగురించి అంగ్లేయులు పరిశోధించగా హిమవద్ది లోభాగములో సింధు సహ్యాద్రి కలియుచోటనున్న శైలాన పురికలదనియు దీని ఎత్తు 20 226 అడుగులనియు దీనికి దక్షిణ తక్కిమభాగముననే మానసరోవరము కల దనియు వర్ణించి యున్నారు. నీలిగిరి పర్వతములకు త్తరభాగమున హిమవంశమునకు పర్వతముకలదు. ఈమాల్యవంశమున కటువైపు గంధమాదనము. ఈరెండిటి మధ్య మేరుపర్వతముకలదు. సూర్యుడు, చంద్రుడు నక్షత్రములు యాపర్వతము చుట్టుతిరుగుచుండురు. ఈపర్వతమంజే గంగానదిపుట్టి చంద్రసరోవరములో పారుచుండును. దీని యొక్క వేగాతిశయము శమించుటకై మహాదేవుడు శిరస్సు నందు ధరించెను. భీష్మపర్వ- ఆ ౬.

రాజపుటానాలో, అట్టిరుకు 7 మైళ్లదూరములో పుష్కర జేత్రము కలదు. హిందూదేశములో కల్ల బ్రహ్మదేవుని పేరు స్థాపింపబడిన దేవాలయము యిచ్చట కలదు. ఇచ్చట బ్రహ్మ యజ్ఞము చేయుటచే యిచ్చటనుండు సరోవరము మహాపవిత్రమైన పుష్కర సరోవర మాయెను. ఇచ్చట యానాటికిని ఏలాటి జీవహింస జరుగదు. ఇక్కడ జనులు చాలనకు బ్రాహ్మణులే. అట్టొకరు నవంబరులో, ౧౪ రు గు పుష్కరమహోత్సవమునకు సుమారు 100000 జనమువైగా పోవుచున్నారు.

ఈవైశ్యకమలవలన మానసరోవరము, దిందుసరోవరము, చంద్రసరోవరము పుష్కలసరోవరము దేవగణసేవితలై పుండరీకకమలములతో కూడియుండవచ్చుననియూహింపవలయున్నది.

ఆధ్యాత్మిక సమాసారము

లలితా ప్రవర్తనము (106-108) శ్లోకములలో మేరుపర్వతమునై నుండుతామరాటనిని బూజించుననియు అయ్యది రెలక్షులయోజనములు కలదనియు వివరింపబడి యున్నది. కాని ఆయాన్నతప్రతేకము భూమండలముపై నుండు భువనోక్త శుభ్రోక్తములకే జెందునటుల రుద్రయామిశ తంత్రమునుండి తెలియగలదు.

దశమ శూక్రములో.

ఉరానీ మైత్రావహణోవసిష్ఠోద్వక్త్యా బ్రహ్మవ్యవసాంఽభిభాత్యద్ర ప్సంస్కన్నం బ్రహ్మజ్ఞోదైవ్యేనవిశ్వేదేవాః పుష్కరత్యాదదస్త ఓవసిష్ఠాహ! నీవు మిత్రావహణులకు పురుషదైత్యిం ఓవసిష్ఠాదా! మిత్రావహణులు ఊర్వణిమాచి ఇట్టి పుత్రుడు కలుగుగాక అని తలంచినతోడనే చలించిన తేజమువలన నీవు జన్మించిరివి. ఇటుల దేవతాసంబంధములేత జన్మించినట్టియూ స్వయముగ ప్రాదుర్భవించిన వేదరాజుల నిన్ను విశ్వదేవులు పుష్కరమునందు ఉంచెరి.

సౌందర్యలహరిలో శ్రీ ఆచార్యస్వామిలవారు శ్రీదేవి సమాసారకమలములో మహాదేవునితో క్రిడించునటుల ఈ రీతిగ చెప్పబడినది:—

శ్లో. మహింమాలాధారే కమపియజ్జిహ్వారే హతవహం
శ్రితంస్యాద్విస్తానే వృద్ధిమరుతమాకాశముదరి
మనోఽప్రభూమధ్యే సకలమభిభిత్వాకులపథం
సమాసారైవద్యే సహృహసివత్సావివారణే

యోగశాస్త్రములో సమాసారకమలము మనుష్యుల యొక్క బ్రహ్మరంధ్రమం దుండునటులను, ఇందులో యాకిని అనుయోగిని నివసించునటులను, సర్వవర్ణ పరిశోభితుగునటులను తెలుపబడినది. దీనియందు ప్రాణనాయోపును మల్ల్యుక్రముల గుండాచేర్చి భ్యాసించుచుండిన సమాధి సిద్ధించునటుల తెలియగలదు. ఇచ్చట కమల మనగా వేయిదళములుగల కమలమునంటి దేహంగనిర్మాణమనియే భావించవలసినదిగా ఉన్నది. ఇటులనే ఓక్కిక్కొక్కచక్రములో నుండు కమలము కొన్నికొన్ని రేకులు కలవిగా చెప్పబడినవి. అవి ఎట్లులన్న:—

మాలాధార—గుదస్థానము—4 దళములు రంగుభూమభర్తము.
స్వాధిస్తాన—లింగ ,, 6 ,, పసుపురంగు.
మణిపూరక—నాభి ,, 10 ,, ఎరుపు.
అనాహత—హృదయ,, 12 ,, క్యాదుల.
విశుద్ధ—కంఠ ,, 16 ,, గులాబి.
ఆజ్ఞా—ప్రూమధ్య,, 2 ,, తెలుపు.

ఈ వైశాస్త్రాధారములనుబట్టి సమాసారకమలము ప్రకృతిలో కనపడు పుష్పముకాదనియు, దేవలోకములో పెరుగవచ్చుననియు సాధారణముగా దేహంగమల్లక సామ్యుపచాలంకార మనియు తెలియగలదు.

మండిర హెచ్. నుబ్బరాయశాస్త్రి,

జిల్లాచార్య } ఆయుర్వేదపాఠశాల.
17.5.24 }

ఘనద్రుగం యుపకావ దిక్కు- నా కనుదిన

“నర్సి నన్” (స్వర్ణము చేరియున్నది)

అద్భుతమైన జీవామృతము

లోహము లన్నిటిలోను స్వర్ణము దివ్యమైనది మాత్రమే. ఇది అమృతముగా వాడిన ప్రపంచమునందున్న రిజాయను లన్నిటికిని రాజువంటిదని హిందూదేశపు ప్రాచీన ఋషులు తెలిపియున్నారు. ప్రాచీన ఔషధములలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవాటిని మిశ్రితముచేసి, తయారు చేయబడిన దివ్యౌషధము నరముల బలహీనత, నపుంసకత్వము స్వల్పముగా నున్నను, హెచ్చుగా నున్నను, రక్తహీనత, బలవృత్తులు, అపరిమితమైన దుర్బలత్వము, మూర్ఛనీచూ మలబద్ధకము, అజీర్ణము మొదలగు అన్నివిధములు చెడువ్యాధులు, తీరనివ్యాధులు తప్పక గుణమగును. కఠినపత్యము, లంకణముచేయ నవ సరములేను. సాధారణ దుర్బలత్వమునకు పైకి కస్తూరితైలమును వాడవలెను. సర్వికులన అనేక అద్భుతగుణములు గలవు. ఒక నెలకు సరిపడునన్నియు ఔషధము స్వర్ణముతో మిశ్రితమైనది. బుడ్డి 1 కి దు 6-0-0. వైపుతఔషధము రు 2-8-0 ఒక పూర్తిసెట్టు రు 7-0-0 తపాల ఖర్చు చేరు. ఉష్ణదేశములలో నుండువారి కిది అమోఘమైనది.

డి. వెంకట్రావు ఎన్ట్రెప్రైజర్, బి. ఏ. వైదావేట పోస్టు “మంచి పుష్టినికలుగజేసినది”- మిస్టర్ ఎం. బి. నాయకర్, మద్రాసు “రక్తమును కుచ్చిచేయును”- మిస్టర్ హెచ్. కార్తరు, బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”- డాక్టరు బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”- డాక్టరు ఎన్. మాస్టే ఆహుదాబాదు: “నూరేనీయూ రోగికి చాలమంచిది”- మిస్టరు డబ్బూజి బెట్టి మద్రాసు “2 పోషల బయలు ఎక్కువైనది”- మిస్టరు రూఫ్ ఖాన్ సి. ఐ. డి సబ్ ఇన్స్పెక్టరు పాట్నా “ఉపయోగకారి, గుణకారి”- ఎస్. ఆర్. రావు ఎ ఎన్ట్రెప్రైజర్ బి. ఏ డెప్టి కలెక్టరు వేలూరు “నాకు చాలమేలు చేసినది”- మిస్టర్ పి. సుబ్బారాయలు, రంగుడు” సంపూర్ణతృప్తి నికలక జేసినది మిస్టర్ ఎన్. సి. డిటా కానిటరీ ఇన్స్పెక్టరు కలకత్తా “అద్భుతమైన గుణములను కలిగింది. ఆరోగ్యముగా నుండ గోరిన ఇప్పుడే ఈదిగున విలాసమునకు వ్రాయుడు సేరులో బాగోళూరు విలాసమునకు వ్రాయవచ్చును లేక ఏజంట్ల వద్ద తీసుకొన వచ్చును.

Behar Chemical Works, Bhagalpur, or obtain direct from Agents. W. E. SMITH & Co., Ltd., Madras and Branches. Dadha & Co., Asvin & Co., Iyacannoo Mudaliar Madras Woollen Mart, Mangalore. A. Abid & Co., Hyderabad and Chemists and Druggists everywhere.

ఉచితముగా పంపబడును - నేడే వ్రాయుడు

నకలవిధ దంతవ్యాధులకు
కోతి మార్కు
నల్లదంత చూర్ణమును వాడవలెను

మము ఉచిత ముగా 50 పు పొట్లము నకు,
మాచితమైన క్యాటలాగుకు నేడే వ్రాయుడు

ప్రతిచోటను ఏజంట్లు కావలెను

అన్ని జాగాలలోను అమ్ముబడుచున్నది బుడ్డి 1 ధర రు 0-5-1

ఒకరూపాకు తక్కువగావచ్చు వి.పి. అర్జునులు పంపబడవు

నోగి & కో. గిర్గాం, బొంబాయి నెం 4 రు.

మద్రాసు ఏజంట్లు, హైద్రా అండు కో నెం 6 బంకరవీధి, మద్రాసు.

పాశ్చిపు వెంకటాచలపండితులుగారి లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలకై ఒకగబడిన

వేస వేలు యోగ్యతావత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

(1) మ. డాక్టరు క్రభాకర్, ఫెలో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు. ఎన్. వై. ఇన్ స్టిట్యూటు ఆఫ్ నైన్సు యూనైటెడ్ స్టేట్సు ఆఫ్ అమెరికా వి. ఎల్. ఆఫ్ ది కానిటరీ ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్ ఫర్మింగ్ కమిషన్, ఎగియర్ లేట్ నెం. 2 బొంబాయి:— మీ లోకామయహర కస్తూరి మాత్రలను ఉపయోగించిన దానిలో క్యాపొచ్చాన్సుల కృత్యానము, అజీర్ణము, మలబద్ధకము ప్రకృతి నోపి, కడుపునొప్పి, జ్వరములు, పిల్లలయిబ్బులు మొదలగునవి గుణమైనవి.

(2) మ. బి. ఎన్. అమృతరావు, సీనియరు సర్జన్, కానిటరీ కమిషనరు, మైసూరు గవర్న మెంటు, మైసూరు. మీ చేత రయారచేయబడుచున్న లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలను వేస ఉపయోగించియున్నాను. మిక్కిలి గుణముగనున్నది

(3) మ. కే. కే. విశ్వగు కవిగాజ్ విష్ణు చక్ర డిస్పెన్సరీ, 9-41 వీధి బొక్లే బజారు, రంగూను. బచ్చా: మీ లోకామయహర కస్తూరి మాత్రలు, వాగ్మను, వాగ్దత్తు వచ్చుచున్న రోగులకును సంపూర్ణమైన

(4) మ. లాల్ సింగు, మీథే, సబ్ అసిస్టెంట్ సర్జన్ సిరోహి, రాజపురావా. తృప్తి నివృత్తి. మీ లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలను వేస ఉపయోగించుచున్నాను. చాల గుణముగానున్నది. తక్షణము 12 సీసాలనుకంపును బుడ్డి 1 కి ధర 0-4-0, 6 బుడ్డు 1-4-0 పోస్టుఖర్చు చేరు.

పాశ్చిపు వెంకటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు,

శ్రీ సీతారాధువ వైద్యశాల, మైసూరు.

అత్యద్భుతకుమారో గనివారిణి

కేట్లాగు యినాం! కాలవిమర్శన లేకుండా ఔషధమును సేవింపవచ్చును కేట్లాగు యినాం!!

రు 116-0-0 లు బహుమానము గుణములేదని రుజువుచేయువారి కియ్యబడును

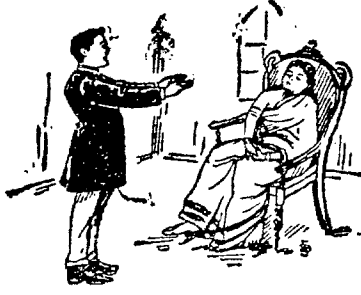
ఈ దివ్యౌషధము చిరకాల స్నేహముచే ఒక గొప్ప ఘోష మహాత్మునికల్గి లభించింది. ఇది సేవించిన ఎరువు, నలుపు, రాగిరక్తపు మచ్చలు, తెలుపు మొదలగు అస్థులకే కష్టమౌగడము, క్షుక్కులైనచే: లేకుండుట ఎట్లు వారిన ముఖము, అరకాళ్లు, అరచేతులు, జీర్ణసరిగానుండు చర్మము మొదలైనవాటిని ఖండించి రీతికాంతిని కలుగ జేయును. వంకరపోయిన కేర్లు యథాప్రకారము వచ్చును. 1 నెలకు సరిపోవు ఔషధము రు 6-0-0, 2 నెలలకు రు 10-0-0, తపాలాఖర్చు చేరు. మాడుకుపు రోగాంతములు బయటజేయవచ్చువి. బాగ్రత్త! మోసపోకుదు !!

సకాయహరణి:—ఈ మార్కెట్ మాచే న్యాయముగా కనిపెట్టబడినది. యిది 40 రోజులు సేవించిన పొత్తు, రొమ్ము విట్ట గిరి, ఆకు, కొర్రకు, అంటి, మరుపు, కాటు కొచ్చుటాకి చిదప, బర్ని-మొదలగు ఎటువంటి సహాయోగమైనను నివారించి, జీర్ణించిన సహమేహములను. మర్మలు. క్షీణనృత్యము దురదపొట్టు చీమకారుట, మేహకాణములను ఖండించును. ఏరాశ్మియైనను సరే కుదరనియెడల పొత్తువాపను చేయబడును. 40 రోజులకు రు 4-0-0.

ఎమ్. సుబ్బారెడ్డి ప్రొఫైటరు, రెడ్డి అండుకంపెనీ గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు గోదావరిజిల్లా.

మెస్తరిజము నేర్చుకొనుడు

మెస్తరిజము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, మెస్తరి జనహాయమున వ్యాధి నివారణ మొదలగు విషయములన్నియు

విశులముగ మర్మ రహితముగ గురువు లేకనే ఆ భ్యాస యోగ్యముగ రచింప బడిన సమ్యాహర గ్రంథము తత్ విద్యా వ్యాపకాద్దేశ మతో వెలగింది

ఒక రూపాయ కు

మాత్రమే అమ్ముబడును. వి. పి. ఛాన్సీ వాలుగుఅదాలు అప్రెన్:—

మేనేజరు హిప్పటిక్ హోము, ఏలూరు.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (కది అణాలు)

వెలనులభము! (పోస్టుఖర్చుల ప్రత్యేకము) గుణాధికము! శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగడి తెత్వకాకల కీమా లేలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులంతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలశయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, క్షేత్రము, అడుగులు మొదలగువారియందు గలిగడి నొప్ప లను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవార నొప్పలను వెంటనే మాన్యును. యిందు ఆ నేక ఔషధులు చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధముగనుచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్ప వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమెాలు, ఎలకురు, కృష్ణాజిల్లా.

నూతన ప్రచురములు

జమ్మిర పోతనామాత్య ప్రణేతము

ఆంధ్ర బాగవతము 1-కి 6-0-0

డిటో మేలుప్రతి 2 సంపుటములు 8-0-0

ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము 1-కి 5-0-0

అనందరంగ రాట్నాండము 1-కి 1-8-0

అనంతనిఘండము 1-కి 0-14-0

అర్చకవీయము 1-కి 2-8-0

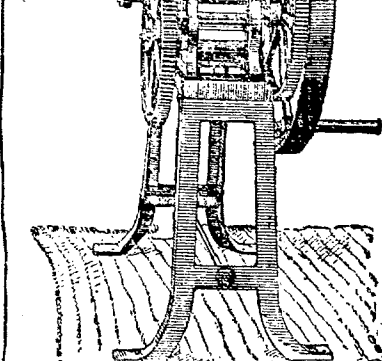
అధర్వణకారికలు, సటీక 1-కి 1-0-0

ఇంకను అనేక సంస్కృతాక్షరగ్రంథములు మాదద్దేశిక కును. క్యాటలాగులు మాడగోరినాము.

వావిళ్ల - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,

292. ఎన్ కే కేడ్, చెన్నకట్టాం.

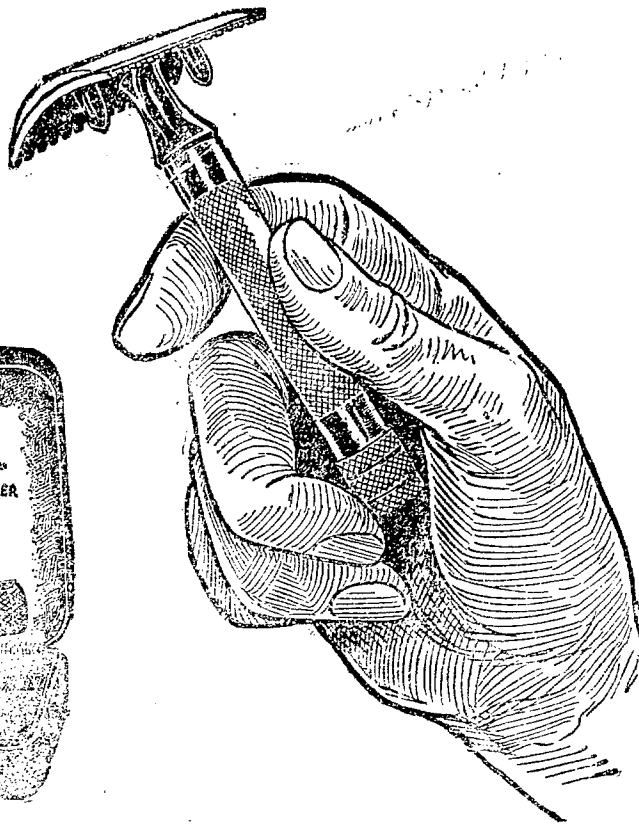
రేకుల మిషనులు

అన్ని విధములయిన వెండిబంగారు నగల పనులు చేయువారికి రేకులతీయట కుప యోగపడు పలుకర ముల మిషనులు మేము యూరపుఅమెరికాల నుండి దిగుమతి చేసి యితరులకంటె చౌక ధరలకు అమ్ముచు న్నాము. కావలసిన వారు క్యాటలాగుకు వ్రాయవలయును.

సి. హెచ్. కోఫనాచలం అండునన్స్

చిలకలూడి పోస్టు, మచిలీపట్నం.

పురుషుడు గాని గిల్లెట్టు సేఫ్టీ రేజరు లేకనే యుండకూడదు. ఔరము చేసుకొనుటకు మిక్కిలి అనుకూలమైనది. గాయములు తగులకు, మిక్కిలి శుభ్రముగా ఔరము చేయును.

మిక్కిలి బిరుసుగా నున్న గడ్డము కూడ పదునైన కత్తిచే త్వరలో జయింపబడును. మంటలేక శుభ్రముగా ఔరము చేసుకొనుటకు సామర్థ్య మేమియు నవసరము లేదు. మంచి యవ్వనముం దున్నవారును, మునితనమువల్లను, లేక జబ్బు వల్లను చేతులు వణుకుచున్నవారును నిర్భయముగా గిల్లెట్టు రేజరును వాడవచ్చును.

అన్ని దుకాణములందును విక్రయింపబడు చున్నవి. రేజరు పైనను, కత్తులపైనను డైముడు మార్కు గల శ్రేష్ఠమైన గిల్లెట్టు రేజరును జాగ్రత్తతో కొనుడు.

3

Representative: MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Bombay Calcutta Madras Karachi Rangoon

Gillette

SAFETY
RAZOR

Made in Boston, U. S. A., By the Gillette Safety Razor Company.

C. Bilpodiwala

డాక్టరు

మినూ సి. బిల్పోడివాలా

M. B. B. S.

గారి ఆధిప్తాయము

Thank you for the phials of Amritdhruvi you sent to me. I tried in some of my cases and have found it very satisfactory especially for internal use, in virtue of its disinfecting properties. It nicely relieves neuralgic pains.

It is worthy of a trial in disorders of alimentary canal. A small dose in a concentrated form makes it quiet handy. It stands every chance of becoming very popular as a household medicine.

గమనించవలసిన విషయము

రక్తమాంసమయ మగుశరీరము మనకు తెలియని అనేక సూక్ష్మ కారణములచే పలువిధములగు రోగములకు, బాధలకు పాల్పడుచున్నది. వ్యాధి ఆరంభములో బాధ నియముగాకపోయినను ముదిరిన వెనక పూర్తిగ నయ మగుటకు చాల కాలము పట్టును. మరియు విశేష ధన వ్రయము.

అమృతధృతి

తన ప్రభావమువలన యేరోగమునైనను యేబాధనైనను, యెంతకాలమునుండి యున్నను మొదలంట నాశనము చేయ చున్నది.

నమస్తరోగములకు, బాధలకు ఒకేమందు.

పక్షవాతము	కలరా	చెవిపోటు	తామర
తేగరోగము	వికారములు	పంటిపోటు	తీట
దగ్గు	వమనములు	తలనొప్పి	నాఫులు
శబ్దము	అజీర్ణము	నాయువుపోటు	మూలశంక
తేలుకాటు	జ్వరము	గాయములు	బెణుకు

కోరకనే అనేక యోగ్యతాపత్రములు పంపియున్నారు.

80 మోతాదుల సీసా 1-కి రూ 2-0-0
20 ,, ,, రూ 0-10-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బహుమతి కాలము సమీపించినది.

జూలై నెలలో

బహుమతి నెంబరు ప్రకటింపబడును.

ప్రతి అమృతధృతితో యుండు

రూ 100-0-0 లు

బహుమతి టిక్కెట్టు నుంచుకొనుడు.

కానుగో ఆండ్ కంపెని,

ప రే ల్

బొంబాయి.

అమృతాంజనము

కుష్టుకు తైలము
డబ్బీ 1-కి పెల రు. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-13-0
ఈ తైలము పొడలు, బొట్టి, తెలుపు, నలుపు, కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

వేలకు మందు
పెల సీసా 1-కి రు. 0-4-0

ఈనూనెను తలకురాచిన పేలు ఈపి నశించును. చర్మమును వెండ్రుకలకు హాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును.

రోమహరి డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

ఈ ధన్యును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు పెం దునిమిశ్రములలో మొదలంటి రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు వెక్కడి, మంటయిండును. రోమములు రాలిపోవును అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెట్టిరీది మదరాసు.

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైందుపనులు, రబ్బరుప్రాంపులు, సిట్టి, రాగి, బంగారము, వెండిసామా నులపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, శ్లేషనరీ సామానులు. (809)

ఎంగ్లీవింగు

హనుమాన్ బిమ్మ

లోక ప్రసిద్ధ మైనది.

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అందు బ్రదర్, 12 బండరువీధి, మదరాసు.

వెంటుకలే అందము?
రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite Toilets, Kaminiya Oil, & Otto Dilbahar, Sold everywhere."

వెంటుకలు దువ్వెనలో ఉడికరాకమునుపే త్వరపడును. ఉడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంటుకలు పాడైపోవును.

అంతవరకు రానియవద్దు

నేడే

కమినియా నూనెను
వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంటుకల కట్టి రోగమున్నను, శిరోమండ్యమున్నను, యిది వివేకము.

వెంటుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు

మీ వెంటుకలు మరల యెక్కుటి మెత్తదనమును గల్గి వట్టుకల నుండి మెర యు ముందును.

ఈ రోగాననే దీనిని వరిపించి చూడుము

వెంటుకలు యెట్లువృద్ధిచేసుకొని పనిపెట్టుదు

కమినియా తలకూనెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ చేయును.

పెల బుడి 1-కి ఒక మాపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వొట్లలోను ఈ క్రింక తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుదు.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది అత్యద్భుతమైన సువాసనగలది.

1 కొన్న బుడి 11 ఖర రు. 2-0-0
2 కొన్న బుడి 11 ఖర రు. 0-12-0
3 కొన్న బుడి 1-కి ఖర రు. 0-8-0

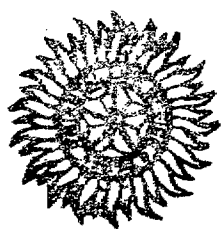
కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మయ అమృతాంజనమునకు సరకు అమృతాంజనముగా వాడబడును. లేకున్న,

సోలా యెబెట్టు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

126

155 అహమ్మేదు, బొంబాయి.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అస్యూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

స్థాపితము 1874 జూలై 1 సంవత్సరము 1924

గొప్పమూలధనముగల హిందూజేశ భీమాకంపెనీ

హక్కుదారులకు చెల్లించిన దాదాపు మొత్తము రు. 8,00,00,000

ఆస్తులు 6,00,00,000 వైగానే గలదు.

సంలిఖ ఆదాయపుపన్ను రు. 1,00,00,000 వైగానే గలదు.

పాతిసిహాల్దరులు 80,000లకు వైగానే గలదు.

ఆఫీసులు ఈదిగువస్థలములందు కలవు

అహమదాబాదు బెంగళూరు

అజ్మీరు బొంబాయి

అలహాబాదు కలకత్తా

డెల్లీ కొలంబో

కాండి మంగళూరు

కరాచి నాగపూరు

కోలాలంపూరు పూనా

లాహోరు రంగూను

మద్రాసు రావల్ పిండి

మాండలే తిరువేండూరు

భీమా చేయించుటకు యిష్టముగలవా రందరు తక్షణమే చేసి దానివలన గలుగు లాభమును పొందుటమంచిది, దీని లాభములు యింకను ఎక్కువగా అభివృద్ధిచేసు గూచనము గలవు.

ఓరియంటల్ మిక్కిలి లాభకరమైన ప్రత్యేకసదుపాయములనిచ్చును. అని మిక్కిలి జనసమ్మతమైనది.

ప్రతివిధలాభములను పొంది, పనినివ్వకుండు ప్రత్యేకపాతి సీలు మున్నగునవి తెలుపు వివరముల పట్టికకై కంపెనీ కార్యము.

Oriental Assurance Buildings } F. E. Vaid
Post Box No. 8. Madras. } Branch Secy,

Bangalore Branch:—No 3 South Parade

Bangalore
Trivandrom Branch:—Trivandrum.